ਗੁ: ਸ: ਬਜ਼ਾਬੋ ੭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਚੁਕੀਹੈ ਬਿਨਾਆਗਿਆਕੋਈਨਾਛਾਪੇ

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

1959 ੭

ਤ੍ਰਿਲਕ ਜੰਞੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਕਾ।
ਕੀਨਾ ਬਡਾ ਕਲੂ ਮਹਿ ਸਾਕਾ।

CHECKED 1973
Initial

ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਤ੍ਰਿਤੀਯਾ ਭਾਗ

ਅਰਥਾਤ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਸੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਆਦਿ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰੋਂ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਪੱਕੇ ਹਿੰਦੂ ਥੇ

ਕ੍ਰਿਤ

ਪੰਡਤ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਉਪਦੇਸ਼ਕ
ਸ੍ਰੀਮਤ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਵੇਦਕ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੧੯੬੯

ਲਾਲਾ ਹਰਜੀ ਮੱਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਜਤਨ ਨਾਲ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਰੈਸ ਅਮਰਤਸਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ॥

PUNJAB BOOK DEPOT &
COMMERCIAL HOUSE, LAHORE.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਮਰਪਨ

ਮੈ ਇਸ ਛੋਟੀ ਸੀ ਪੁਸਤਕ ਕੋ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜੇਸ਼ਟ ਭ੍ਰਾਤਾ ਲਾਲਾ ਮੁਲਕਰਾਜ ਜੀ ਭਲਾ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਚਿਰਿਤ੍ਰ ਵਾ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਬੀਰ ਗੰਜ ਆਦਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਵਕ ਭੇਟ ਕਰਤਾ ਹੂੰ।

ਦਾਸ ਜਗਤਸਿੰਘ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰੂਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤ੍ਰਿਤੀਯਾ ਭਾਗ

॥ ਓਮ ॥

ਤੇਜੋ ਅਸੀ ਤੇਜੋ ਮਈ ਦੇਹੀ ॥ ਵੀਰਯ ਮਸੀ ਵੀਰਯੰ ਮਈ ਦੇਹੀ ॥ ਬਲ ਮਸੀ ਬਲੰ ਮਈ ਦੇਹੀ॥ ਓਜੋ ਅਸੀ ਓਜੋ ਮਈ ਦੇਹੀ ॥ ਮਨਯੂ ਰਸੀ ਮਨਯੰ ਮਈ ਦੇਹੀ ॥ ਸਹੋ ਅਸੀ ਸਹੋ ਮਈ ਦੇਹੀ ॥

ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਤੇਜ ਸਰੂਪ ਹੋ ਹਮਕੋ ਤੇਜ ਵਰਦਾਨ ਕਰੋ ॥ ਆਪ ਵੀਰਯ ਪ੍ਰਾਕਰਮ ਯਗਤ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਵੀਰਯ ਵਾਨ ਬਨਾਉ ॥ ਆਪ ਬਲਰੂਪਹੋ ਹਮਕੋ ਭੀ ਬਲਵਾਨ ਕਰੋ ॥ ਆਪ ਓਜ ਸਰੂਪ ਹੋ ਹਮਕੋ ਭੀ ਓਜ ਦੇਓ ॥ ਆਪ ਮਨਯੁ ਸਰੂਪ ਹੋ ਹਮਕੋ ਭੀ ਮਨਯੂ ਵਰਦਾਨ ਕਰੋ ॥ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਨ ਆਪ ਸੈਹਨ ਸ਼ੀਲ ਹੋ ਤਮਾਮ ਨਾਸਤਕੋਂ ਕੀ ਬਾਤੋਂ ਕੋ ਸੈਹਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਇਸਲੀਏ ਹੇ ਪਿਤਾ ਹਮਕੋ ਭੀ ਸੈਹਨ ਸ਼ੀਲ ਬਨਾਓ ਤਾਂਕੇ ਹਮ ਲੋਗ ਧਰਮ ਪਰ ਚਾਰ ਮੈ ਜੋ ਜੋ ਕਸ਼ਟ ਹਮ ਪਰ ਆਵੇ ਯਾ ਜੋ ਕੁਛ ਕੁਵਾਕ ਸ਼ਬਦ ਅਨਯ ਪੁਰਖ਼ ਹਮਕੋ ਬੋਲੇ ਹਮ ਸਭ ਸੈਹਨ ਕਰਸਕੇਂ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮ ਪਰ ਕਰੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੈ ਯੇਹ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਯ ਨਖਸ਼ਤ੍ਰ ਆਪਕੇ ਹੀ ਆਸਰੇ ਚਲਰਹੇ ਹੈ॥ ਨਦੀ ਨਾਲੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸਭ ਆਪਕੇ ਆਸੁਰਤ ਹੈ ਤੁਮ ਆਦਿ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹੋ ਕਰਣਾਂ ਕਰੋ ਬਲ ਵਰਦਾਨ ਕਰੋ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਨ ਕਾਰਯ ਕੋ ਕਰਸਕੇਂ ॥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਜਿਸ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਕਾ ਆਸਰਾ ਲੀਆ ਹੈ ਉਸ ੨ ਕਾ ਕਾਮ ਸੁਫਲਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਦੀਨਾਬੰਧੂ ਬੁਧੀ ਕੋ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੋ ਤਾਕੇ ਤੁਮਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੇ ਸਚੇ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਸਕੇਂ ਔਰ ਅਵੈਦਕ ਮਤ ਸਭ ਪ੍ਰਾਜੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਂ ਏਕ ਤੁਮਾਰਾ ਵੈਦਕ ਅਖੰਡ ਮਤ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਫੈਲੇ ਯੇਹ ਇਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰੋ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸਾਧੂਓਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਹੋ ਚਾਰੋਂ ਵਰਨ ਅਪਨਾ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਂਵੇ ਹੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਸੀਰਵਾਦ ਕਰੋ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਕੋ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ॥

॥ ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ॥

ਪਾਂਚ ਛੇ ਸਾਲ ਕਾ ਅਰਸਾ ਹੁਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇ ਦੋ ਪੁਸਤਕੇਂ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਸੁਧਾਰਕੇ ਲੀਏ ਰਚ ਕਰ ਉਨਕੋ ਬਤਲਾ ਦੀਆਥਾ ਕਿ ਆਪ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ × ਹੀ ਹੋਂ ਔਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਯੰਤ ਦਸੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਭ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਪਕੇ ਹਿੰਦੂਥੇ ਔਰ ਵੋਹ ਸਭ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਖਤ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਸੋਢੀ ਭੱਲੇ ਵਗੈਰਾ ਕਹਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਿਸ ਕੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਭਸ ਨੀਵ ਔਰ ਤਾਲੀਫ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸਮੇ ਬਹੁਤ ਅਸਥਾਨੋ ਪਰ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਕਾ ਮਾਨਨਾ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੇਖੋ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤ ਬੂਝੇ ਮੂਲ ਸੂਖਮ ਮੈ ਜਾਨੈਂ ਅਸਥੂਲ ॥ ਚੌਂਹ ਵਰਨੋਂ ਕੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਪੰਡਿਤ ਕੋ ਸਦਾ ਆਦੇਸ਼ ॥

ਨੋਟ— ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਸੋਲਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਕਰਾਨੇ ਔਰ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨ ਆਦਿ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਆਰਯ ਹੈ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

॥ ਭੂਮਕਾ ॥

ਸਜਨ ਜਨੋਂ ਬਹੁਧਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਹਮਾਰੇ ਕਈ ਏਕ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਸਿੰਘ ਸਭੀਆ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਸੁਨਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਅਕਸਰ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਨਾਂ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਨਾਹੀ ਹਿੰਦੂਓਂ ਸੇ ਕੁਛ ਹਮਾਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਾਸਤਾ ਵਗੈਰਹ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੰਸਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਰੀਤ ਔਰ ਰਸਮ ਅਲਗ ਹੈ ਸਭ ਕਰਮ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਹੈ ਹਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਰੇਂ ਗੇ ਹਮਾਰੇ ਮਤ ਮੈ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਲੀਏ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮ ਲੋਗ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਇਤ-ਆਦਿ ਐਸਾ ਐਸੀ ਕਈ ਬਾਤੇ ਵੋਹ ਲਿਖਤੇ ਔਰ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦਕੀ ਤਰਫ ਉਨਕਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਜਿਸਕੇ ਅਰਥ ਯੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨਕੋ ਜੋ ਮੂਲਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੂਖਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਮੈ ਇਸ ਅਸਥੂਲ ਜਗਤ ਔਰ ਜੀਵਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵਰਨ ਬ੍ਰਹਮਨ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਯ ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਫਰਮਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਉਸ ਐਸੇ ਪੰਡਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੈ ਦੇਖੀਏ ਸਾਫ ਸੀਧਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਾਹਮ ਕਈ ਏਕ ਹਠੀ ਲੋਗ ਜੋ ਨਾਂ ਤੋ ਠੀਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਔਰ ਨਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮਤਲਬ ਸਿਧ ਕਰਨੇਕੇ ਲੀਏ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਸੇ ਹੀ ਵਿਵਾਹ ਆਦਿ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਕਰਾਤੇ ਹੈ ॥ ਮੈ ਉਨਕੇ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਇਸ ਲੇਖ ਦਵਾਰਾ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਕਿ ਵੋਹ ਲੋਗ ਇਸ ਗੁਰੂ ਬਾਨੀ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜਿਸ ਕਾਰਰਵਾਈ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨੋਨੇਂ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਰਖ ਛੋੜਾ ਹੈ ਵੋਹ ਤੋ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗਯਾ ਕੇ ਸਰਵਦਾ ਬਰੁਧ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਤਬ ਕਹੇ ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸ੍ਵਇਮ ਐਸਾ ਆਚਰਣ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਯਾ ਕਰਨ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਹੋ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਕਈ ਐਸਾ ਪਰਮਾਨ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਸਚ ਬਾਤ ਤੋ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੇਹ ਮਨ ਮਤੀ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਮਨ ਘੜੰਤ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਬਾਤ ਜੋ ਵੋ ਲੋਗ ਯੇਹ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਔਰ ਵੇਦ ਆਦਿ ਸੇ ਅਪਨਾ ਰਿਸਤਾ ਤੋੜਕਰ ਨਵੀਨਪੰਥ ਚਲਾਨਾ ਚਾਹਤੇਹੈਂ ਇਸ ਅੰਧਕਾਰਕੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੇਹੀ ਦੂਰ ਕੀਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਕੇ ਵੋਹ ਲੋਗ ਭੀ ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਮਤ ਪਰ ਜੋ ਵੈਦਕ ਔਰ ਪੁਰਾਨਕ ਮਿਲਾ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ ਆਰੂੜ ਹੋਕਰ ਅਪਨੇ ਜਨਮ ਕੋ ਸਫਲ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਛੋਟੀ ਸੀ ਪੁਸਤਕ ਰਚਨੇਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਇਸ ਮਨ ਮਾਨੀ ਅਵੈਦਕ ਰੀਤੀ ਕੋ ਪਰਿਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਤ ਸਨਾਤਨ ਵੈਦਕ ਮਰਯਾਦਾ ਕੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਂ ਸਚੀ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਵਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜੋਂ ਨੇ ਆਚਰਣ ਕੀਆ ਥਾ ਇਸ ਲੀਏ ਸਭ ਸਜਨ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈਓ ਕੋ ਉਚਤ ਹੈ ਕਿ ਵੋਹ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਖਾਲਸਾ ਕੀ ਤਰਹ ਹਿੰਦੂ ਅਰਥਾਤ ਆਰਯ ਸਨਾਤਨ ਖਾਲਸਾ ਮਾਨੇਂ ਔਰ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀ ਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਔਰ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਕਿਰਤਾਰਥ ਕਰੇਂ ਆਸ਼ਾਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰੇਂਗੇ ॥

ਸਭ ਸਜਨੋਂ ਕਾ ਸੇਵਕ

ਜਗਤ ਸਿੰਘ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਮੈ ਕਈ ਏਕ ਅਧਜਾਯ ਹੋਂਗੇ ਅਬ ਪਹਿਲਾ ਅਧਜਾਯ ਲਿਖਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਓਮ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਧਜਾਯ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਜਨਮ ਸੰਮਤ ੧੫੨੬ ਬਿਕਰਮੀ ਮੁਤਾਬਕ ੧੪੬੯ ਈਸਵੀ ਮੈ ਹੂਆ ਆਪਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਰਬ ਰੂਮ ਆਦਿ ਦੇਸੋਂ ਮੇ ਈਸ਼ਰ ਭਗਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਆ ਸਤਨਾਮ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਇਸ ਪਰਚਾਰ ਕੇ ਵਕਤ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਨਾਨਕ ਤਪੀ ਨਾਨਕ ਨਰੰਕਾਰੀ ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ਆਦਿ ਸਬ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਤੇ ਕਰਾਤੇ ਰਹੇ ॥ ਆਪ ਬੇਦੀ ਖਤ੍ਰੀ ਥੇ ਆਪਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਪਖੋ ਕੇ ਗਾਂਓ ਮੇ ਖਤ੍ਰੀਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੂਈ ਥੀ ਉਨਕੇ ਸ਼ਵਸੁਰ ਕਾ ਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦਥਾ ਚੋਂਨਾਂ ਜਾਤੀ ਕੇ ਖਤਰੀ ਥੇ ਆਪਨੇ ਏਕ ਸਿਸ਼ਕੋ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੈਹਲੇ ਲੈਹਨਾਥਾ ਗੱਦੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀ ਯੇਹ ਮਹਾਤਮਾ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀਕੇ ਨਾਮਸੇ ਪਰਸਿਧ ਹੂਏ ॥ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਭੀ ਜਾਤੀ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀ ਥੇ ਅਪਨੇ ਥੋੜੀ ਸੀ ਬਾਨੀ ਰਚੀ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਮਤ ਭੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ਥਾ ॥ ਜਿਲਾ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਂ ਖੰਡੂਰ ਏਕ ਕਸਬਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਅਰਥ ਤਾਲਾਬ ਭੀ ਬਨਵਾਇਆ ਥਾ ਇਨਕੇ ਪਸਚਾਤ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਭੱਲਾ ਗੱਦੀ ਨਸੀਨ ਹੂਏ ॥ ਆਪ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਮੇਂ ਜੋ ਕੇ ਕਸਬਾ ਜਿਲਾ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੇ ਹੈ ਏਕ ਬਾਵਲੀ ਤੀਰਥ ਕੇ ਤੌਰ ਬਨਵਾਈ ਥੀਆ ਜੀਕੇ ਬੜੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਭਗਤ ਥੇ ਆਪ ਬਾਈਸਵੀ ਵਰਸ਼ ੬੧੩ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿਚ ਹਰੀ
ਦਵਾਰ ਲਾਏ ਗਤਾ ਮ ਈ ਪਰ ਇਨਕੋ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਥੀ ਗੁਰੂ ਅਮ
ਦਾਸ ਜ ਨੇ ਸ਼ ਨਾਂ ਭੀ ਰਚੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਪਕੇ
ਵੈਦਕ ਧਰਮੀ ਔਰ ਜਾਤੀ ਕੇ ਭੱਲ ਖਤਰੀ ਥੇ ਇਤਿਆਦਿ ਹਿੰਦੂ
ਰੀਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸੱਦ ਕੇ ਨਾਮ
ਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੱਦ ਕੇਹਲਾਤਾ ਹੈ ॥

* ਅੰਤੇ ਸਤਗੁਰ ਬੋਲਿਆ

ਇਤਿਆਦਿ ਯਹ ਪ੍ਰਚੀਨ ਮਰਯਾਦਾ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਪਕੇ ਹਿੰਦੂ ਥੇ ਇਨਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕੀ ਥੀ। ਇਸ ਲੀਏ ਆਪ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦਾਮਾਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸੋਢੀ ਜੀਕੋ ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਕੇ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਸੋਢੀ ਖਤ੍ਰੀ ਥੇ ਅਰ ਬਾਵਲੀ ਕੇ ਖੋਦੇ ਜਾਨੇ ਕੇ ਸਮੈ ਜਿਨੑੋਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਔਰ ਭਗਤੀ ਜਤਲਾਈ ਥੀ ਔਰ ਜੋ ਸਚਮੁਚ ਗਦੀ ਕੇ ਯੋਗ ਥੇ ਅਪਨੇ ਸਾਮਣੇ ਗਦੀ ਸਪੁਰਦ ਕਰਦੀ। ਅਪਨੇ ਯੇਹ ਵਸੀਅਤ ਕੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗਨੇ ਕੇ ਪਸ਼ਚਾਤ ਕਈ ਰੁਦਨ ਨਾਂ ਕਰੇ ਗਰੜ ਪੁਰਾਣ ਕੀ ਕਥਾ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ ਮੇਰੀ ਅਸਥੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਫੂਲ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰ ਮੇ ਭਿਜਵਾ ਕਰ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਡਾਲ ਦੀ ਜਾਵੇ ॥ ਮੇਰਾ ਦੀਵਾ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਆ ਵਗੈਰਾ ਸਭ ਸਨਾਤਨ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਵਾ ਦੇਨਾਂ ਮੇਰਾ ਬਬਾਨ ਅਛਾ ਨਿਕਾਲਨਾਂ ਅਰਥਾਤ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਮੇਰਾ ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਪਨੇ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਮੇ ਬਾਨੀ ਭੀ ਰਚੀ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਪਸ਼ਚਾਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਗਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਇਸ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਪੈਹਲੇ ਗੁਰੂਓ ਕੀ ਤਰਹ ਬਾਣੀ ਭੀ ਰਚੀ ਔਰ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾ ਤਾਲਾਬ ਭੀ ਬਨਵਾਇਆ ਸ਼ੈਹਰ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀ ਬੁਨਯਾਦ ਭੀ ਰਖੀ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੈਹਲੇ ਰਾਮ ਦਾਸ ਪੁਰ ਰਖਾ ਗਿਆ ਏਕ ਬੜਾ ਤਾਲਾਬ ਖੁਦਵਾਇਆ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਰਾਮ ਦਾਸ

---

*ਨੋਟ—ਯੇਹ ਸਬਦ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਬਨਾਏ ਹੁਏ ਗੁਰੂਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਤੀਆ ਭਾਗ ਮੈ ਦਰਜ ਹੈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਰ ਹੈ ਯੇਹ ਤਾਲਾਬ ਹਿਦੂ ਧਰਮ ਕੇ ਅਨਸਾਰ ਤੀਰਥ ਕੇ ਤੌਰਪਰ ਬਨਵਾਇਆ ਥਾ ॥ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ—ਨਾਨਕ ਕਸਮਲ ਜਾਇ ਨਾਈਐ ਰਾਮਦਾਸਸਰ। ਅਰਥਾਤ ਰਾਮਦਾਸਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੇ ਤਾਲਾਬ ਮੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕਰਤਵ ਸੇ ਬਤਲਾ ਦੀਆ ਕੇ ਆਪ ਪਕ ਹਿਦੂ ਰਵਾਇਆਤ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਔਰ ਹਿੰਦੂ ਮਰਯਾ-ਦਾ ਕੋ ਉਲੰਘਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਉਨਕਾ ਬਿਵਾਹ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀਕੇ ਘਰਮੇਂ ਪੂਰਣ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੂਆ ਥਾ ਔਰ ਉਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਭੀ ਵੈਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਰਯਾਦਾ ਸੇ ਹੂਆਹੈ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੀ ਜਗਾਹ ਪਰ ਗੱਦੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀ ਕਿਉਂਕੇ ਉਕਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਯੋਗ ਥੇ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੈ ਅਪਨੇ ਗੱਦੀ ਕੇ ਵਕਤ ਮੇ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰਾਈ ਔਰ ਉਸ ਮੈ ਹਰ ਮੰਦਰ ਯੈਂਨੇ ਸੁਨੈਹਰੀ ਮੰਦਰ ਬਨਾ ਕਰ ਉਸਮੈ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਅਸਥਾਪਤ ਕੀਆ ਅਗਰਚੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈਂ ਔਰ ਏਕ ਹੀ ਖਿਆਲ ਸਭਕੇ ਅੰਦਰ ਬਿਆਪਤ ਰਹਾ ਹੈ ਮਗਰ ਫਿਰਭੀ ਯੇਹ ਪਾਂਚਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬੜੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇਂ ਰੰਗੇ ਹੂਏ ਬੜੇ ਲਾਇਕ ਮੁੰਤਜ਼ਿਮ ਥੇ ਆਪਨੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਕਾ ਤਾਲਾਬ ਭੀ ਲਗਵਾਇਆ ਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਮਹੂਰਤ ਪੂਛ ਕਰ ਖੁਦਵਾਇਆ ਥਾ ਔਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨੋਂ ਕੋ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਭੀ ਦੀਆ ਜੋ ਅਬ ਤਕ ਉਨ ਕੀ ਔਲਾਦ ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ ਜੋ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਕੇ ਪਾਸ ਕਸਬਾ ਨੂਰਦੀ ਮੇ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਤੀਰਥ ਕੀ ਰੀਤੀ ਪਰ ਲਗਾਇਆਥਾ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੋ ਅਕਠਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬੀੜ ਬਾਧੀ ਔਰ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਕੋ ਭੀ ਅਕਠਾ ਕੀਆ ਔਰ ਉਸਮੈ ਅਪਨੀ ਬਾਨੀ ਕੋ ਭੀ ਦਰਜ ਕੀਆ ਯੇਹ ਉਨਕਾ ਮੁਖ ਕਾਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਇਸ ਕਾਮ ਮੈ ਬਹੁਤ ਕੁਛ ਤਕਲੀਫ ਭੀ ਹੁਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪਨੇ ਸਬ ਕੁਛ ਸੈਹਨ ਕਰਕੇ ਕਮਾਇ ਕੌਮ ਪੂਰ ਤਾਣ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦੀਆ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਯੇਹ ਸਬ ਬਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੋਹਨ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਥੀ ਜੋ ਬੜੇ ਯੋਗੀ ਥੇ ਔਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਲਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪੈਹਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਾਬਾ ਬੁਢੇ ਕੋ ਭੇਜਾ ਜਬ ਉਸਕੋ ਦਰਵਾਜਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਜੀਨੇ ਨਾਂ ਖੋਲਾ ਤੋ ਖੁਦ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੇ ਗਏ ਔਰ ਮੋਹਨ ਜੀਕੇ ਚੌਬਾਰੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜ਼ਿਮੀਨ ਪਰ ਬੈਠ ਕਰ ਮੋਹਨ ਕੀ ਤਾਰੀਫ ਕੇ ਭਜਨ ਗਾਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਏ* ਜਿਸ ਮੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਭੀ ਦਰਜ ਥੀ ਇਤਆਦਿ ਦੂਸਰੇ ਭਜਨ ਪੜਨੇ ਪਰ ਮੋਹਨ ਜੀ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ ਦੀਆ ਔਰ ਸਾਮਨੇ ਆਇ ਗਏ ਵੋਹ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਕੇ ਮਾਮੂ ਥੇ ਆਤੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇਲੀਆ ਔਰ ਉਨਸੇਂ ਖਿਮਾਂ ਮਾਂਗੀ ਔਰ ਪੁਸਤਕੇਂ ਜਿਨਮੇ ਚਾਰੋਂ ਗੁਰੂਓ ਕੀ ਬਾਨੀ ਲਿਖੀ ਥੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੇ ਪਰਸਨ ਹੂਏ ਪੁਸਤਕੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਡੋਲੀ ਮੰਗਵਾਈ ਉਸ ਮੈ ਉਨਕੋ ਰਖਕੇ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਖ ਵਜਾਤੇ ਚੌਰ ਕਰਤੇ ਵਹਾਂ ਸੇ ਚਲੇ ਇਸ ਸਭਕਾ ਤ੍ਰਾਤ ਪਰਯ ਯੇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੋਥੀਓ ਕੋ ਖਾਸ ਮੈਂ ਰਖਕਰ ਉਠਾਇਆ ਔਰ ਸੰਖ ਦੁੰਦ-ਭੀ ਬਜਾਤੇ ਬੜੇ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਬੋਲਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਨਲੋਗ ਠਾਕਰੋਂ ਕੇ ਪਰਯੰਕ ਕੋ ਉਠਵਾਕਰ ਚਲਤੇਹੈ ਯੇਹ ਸਬ ਹਿੰਦੂ ਪਨਹੈ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇ ਪੈਹਲੀ ਰਾਸ ਕੇ ਸਫੇ ੯੯੬ ਪਰ ਯਿਉਂ ਲਿਖਾਹੈ

ਕੇਹਿਯੋ ਮੋਹਰੀ ਕੋ ਹਿਤ ਪੋਥੀਯਨ ਕੇ ਇਕ ਖਾਸਾ ਦੇਓ ਮੰਗਾਇ ॥ ਮਾਨ ਬਾਕ ਤਤ-ਕਾਲ ਆਨਾਯੁਹ ਤਿਸਪਰ ਪੁਸਤਕ ਧਰੇ ਬਨਾ-ਇ ॥ ਸਿਖਯਨ ਹਰਖ ਸੇ ਕੰਧ ਉਠਾਯੋ ਧੁਨ ਸੰਖਨ ਕੀ ਅਧਕ ਉਠਾਇ ॥ ਤੁਰਹੀ ਲਘ

*ਨੋਟ–ਮੋਹਨ ਤੇਰੇ ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਮੈਹਲ ਅਪਾਰਾ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੁੰਦਭ ਬਜਵਾਏ ਜੈ ਜੈ ਸ਼ਬਦ ਭਯੋ ਰਹੁ ਘ੍ਯਾਏ

ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀ ਨੰਗੇ ਪਾਓਂ ਆ ਰਹੇ ਥੇ ਯੇਹ ਚੌਪਈ ਹੈ ਸਫ਼ਾ ੯੮੪ ਪੈਹਲੀ ਰਾਸ ॥

ਚੌਪਾਈ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਅਮਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਾ ਆਨਹੁ ਬੇਦ ਕੀ ਕਰਨ ਮਰਯਾਦਾ ॥ ਇਕਠੇ ਹੁਇ ਉਤਸਾਹਤ ਚਾਲੇ ॥ ਨਗਰ ਸੁਧਾਸਰ ਬੈਕੁਠਆਲੇ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਲਤੇ ਚਲਤੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਆਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਨੇ ਕੀ ਖਬਰ ਸੁਨਕਰ ਆਗੇ ਉਨਕੀ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਕੇ ਲੀਏ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਸਬਲੋਗ ਹਾਜ਼ਰ ਹੂਏ ਜਿਸ ਮੈ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਔਰ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਦਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਭੀ ਥੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਇ ਖਾਸ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਸਬ ਨੇ ਸੰਖ ਬਜਾਏ ਫੂਲ ਉਪਰ ਬਰਸਾਏ ਧੂਪ ਧੁਖਾਏ ਬਾਜੇ ਗਾਜੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਔਰ ਉਨ ਪੁਸਤਕੋਂ ਕੋ ਲਾਏ ॥ ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈਓ ਇਸ ਬਾਤ ਮੈ ਕਦਮ ਕਦਮ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਪਨ ਪਾਇਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਯੇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਆ ਕੇ ਇਨ ਪੋਥੀਓਂ ਕੋ ਇਕਠਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋਂ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ (ਜਹਾਂ ਰਾਮਸਰ) ਹੈ ਵੋਹ ਜਗਹ ਦੇਖੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਆਗਿਆ ਦੀ ਯੇਹ ਜਗਹ ਅਛੀ ਹੈ ਬਰਿਛਸ ਬਹੁਤ ਹੈ ਹਰੀ ਹਰੀ ਘਾਸ ਭੀ ਹੈ ਇਸ ਜਗਹ ਏਕ ਛੋਟਾ ਸਾ ਤਲਾਬ ਖੋਦਾ ਜਾਨਾ ਚਾਹਿਏ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਨਾਵਨ ਰਾਮ ਸਰ ਕੀਜੈ। ਝੋਲਿ ਮਹਾਂ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੈ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਯੇਹ ਤੋ ਪੰਚਬਟੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਬ ਤਾਲਾਬ ਖੋਦਾ ਗਿਆ ਤੋ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਰਖਨੇ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਹੂਆ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਫਰਮਾਯਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਮੇਂ ਰਾਮਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ ਗੀ ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਸਥਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਮਸਰ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਸਭ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਸੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੀਆ ਯਥਾ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਫਾ ੯੦੫ ਰਾਸ ੧

ਸ੍ਰੀਅਰਜਨ ਸਭਸੁਨਤ ਉਚਾਰਾ॥ ਪੰਚ ਬਟੀ ਥਿਤ ਰਾਮ ਉਚਾਰਾ॥ ਇਹਾਂ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ ਬਾਸਾ। ਰਚੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੁਖਰਾਸਾ॥ ਯਾਤੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰ ਹੋਵਾ॥ ਪਾਤਕ ਘਾਤਕ ਮਜਨ ਜੋਵਾ॥

ਇਸ ਸਭਾ ਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਬਟੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਥਾਨ ਦੇਖ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਕੋ ਪਸੰਦ ਕੀਆ ਔਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਲੀਏ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਰਾਮਸਰ ਹੂਆ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੇ ਲੀਏ ਦੂਸਰਾ ਪੰਚਬਟੀ ਤੀਰਥ ਰਚ ਦੀਆ ਔਰ ਉਸਮੇਂ ਨਹਾਨੇ ਸੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਨਾ ਪਤਤੋਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਨਾ ਸ਼ਬਦਮੈਂ ਲਿਖਦੀਆ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਯੇਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ਔਰ ਹਿੰਦੂਓ ਕੇ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਪਰੀ ਨਕਲ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਫਿਰ ਪੁਸਤਕੋਂ ਕੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਸੀਖ ਧੂਨੀ ਸੇ ਆਦਰ ਸੇ ਲਾਏ ਔਰ ਰਾਮਸਰ ਪਰ ਲਾ ਕਰ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਥਾਪਤ ਕੀਆ ॥

ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕੋ ਆਗਿਆ ਕੀ ਕਿ ਤੁਮ ਗਰਮੁਖੀ ਅਖਰੋਂ ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਿਖੋ ਵੋਹ ਸਖਾਲ਼ ਅਰਥਾਤ ਆਸਾਨ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਆਗਜਾ ਸੇ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਤਗਏ ਇਸੀਤਰਾਂ ਚਾਰੋਂ ਗੁਰੂਓਂ ਕੀ ਬਾਣੀਕੋ ਲਿਖਵਾਯਾ ਔਰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਰਖਕਰ ਉਸਮੈਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਪਸਚਾਤ ਸਾਥ ਸਾਥ ਕਬੀਰ ਆਦਿ ਭਗਤ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਦਰਜ ਕਰ ਦੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਉਸ ਬਾਣੀ ਕੋ ਦਰਜ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਥੀ ਉਸਕੋ ਬੀੜ ਮੈਂ ਨਹੀ ਰਖਾ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਭੀ ਵੈਸੀ ਹੀ ਇਜ਼ਤ ਕੇ ਲਾਇਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੀ ਜਿਸ ਵਕਤ ਗੁਰਮਹਾਰਾਜ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਕੀ ਬੀੜਬਾਂਧ ਰਹੇਥੇ ਉਸ ਵਕਤ ਚਾਰ ਭਗਤ ਕਾਹਨਾ ਛਜੂ ਸ਼ਾਹਹੁਸੈਨ ਪੀਲੋ ਲਾਹੌਰ ਸੇ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਔਰ ਆ ਕਰ ਯਾਚਨਾ ਕੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਦੂਰਦੇਸ਼ਕੇ ਭਗਤੋ ਕੀ ਬਾਨੀ ਆਪ ਦਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਹਮ ਲੋਗ ਜੋ ਆਪਕੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਹੈਂ ਜਿਨਕੋ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਨਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਬਾਣੀ ਕਿਉਂ ਦਰਜ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਅਗਰ ਹਮਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰੋਗੇ ਤੋ ਆਪ ਕੇ ਪੁਸਤਕ ਕੀ ਬਹੁਤ ਇਜ਼ਤ ਹੋਗੀ ਔਰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਮੈਂ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਭਾਈ ਤੁਮ ਭੀ ਅਪਨੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨਾਓ

ਤਬ ਸਭ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਭਗਤ ਕਾਹਨਾ ਬੋਲਾ । ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਫਾ ੯੪੩ ਰਾਸ ਪਹਿਲੀ

ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ

ਮੈ ਓਹੀ ਰੇ ਮੈ ਓਹੀ ਰੇ। ਜਾਕਉ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭ ਗਾਵੈ ਖੋਜਤ ਖੋਜਨ ਕੋਈ ਰੇ। ਜਾਂਕੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸੇਵੈਂ ਸੇਵੈਂ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਰੇ ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼ ਅਰਾਧੈ ਸਭ ਕਰਦੇ
ਜਾਂਕੀ ਸੇਵਾ ਰੇ । ਕੈਹ ਕਾਹਨਾਂ ਅਸ ਮਮਸਰੂਪ
ਹੈ ਅਪਰੰਪਰ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ਰੇ ।।

ਸਵੈਯਾ ਛੰਦ

ਇਮ ਆਸ਼ੇ ਜਬ ਅਪਨ ਜਨਾਯੋ
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤਬ ਦੀਨ ਹਟਾਇ ।
ਹਮਰੇ ਏਹ ਪਰਮਾਨ ਨਾਂ ਹੁਇ ਹੈ
ਪਠੇ ਸਿਖ ਹੰਕਾਰ ਬਢਾਇ ।।
ਏਹ ਮਤ ਹਮਰੋ ਮਿਲੇ ਨਾ ਤੁਮਸੇ
ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਖੇ ਕਿਮ ਦੇਂ ਲਿਖਵਾਇ ।
ਸਬਦ ਬਿਰੋਧੀ ਮਿਲੇ ਨ ਇਕ ਥਿਰ
ਰਾਖਹੁ ਆਪ ਲਿਖੋ ਕਿਤ ਥਾਇ ।।

ਇਤਿਆਦ

ਕਾਂਹਨਾ ਭਗਤ ਕੇ ਬਚਨ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ ਭਾਵ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਹਨਾ ਨੇ ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹ ਦੀਆ ਕਿ ਮੈਂ ਵੁਹੀ ਹੂੰ ਜਿਸਕੋ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਖੋਜ ਜਿਸਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾ ਨਾਰਦਾਦਿ ਮੁਨੀ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦੇਵਤਾ ਜਿਸਕੋ ਗਾਤੇ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਸਰੂਪ ਲਖਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
ਸਰੂਪ ਬਤਲਾਇਆ ਇਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਜਿਹ ਹਮਾਰੇ ਮਤ ਮੈਂ ਪਰਮਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸਿਖ ਲੋਗ ਇਸਕੋ ਪੜ੍ਹ ਕਰ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇਂਗੇ ਭਗਤੀ ਛੋੜ ਬੈਠੇਂਗੇ ਇਸ ਲੀਏ ਹਮ ਇਸਮੈ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਯਿਹ ਬਾਨੀ ਤੁਮਾਰੀ ਹਮਾਰੇ ਮਤ ਕ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਬਰਖਿਲਾਫ ਸ਼ਬਦ ਹਮ ਦਰਜ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਇਸ ਲੀਏ ਕਾਹਨੇ ਕੋ ਸਾਫ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੀਆ ਇਸੀ ਭਰਾਂ ਛਜੂ ਭਗਤ ਔਰ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਔਰ ਪੀਲੋ ਆਦਿ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨ ਕਰ ਭੀ ਕਹਾ ਕਿ ਯੇਹ ਹਮਾਰੇ ਮਤ ਮੈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋਹ ਲੋਗ ਅਗਰਚੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਕਰ ਚਲੇ ਗਏ ਮਗਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਨ ਕੀ ਤਨਕ ਭੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਨਕੀ ਬਾਨ ਉਨਕੇ ਮਤ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਥੀ ਇਸ ਲਏ ਆਪਨੇ ਵੁਹੀ ਸ਼ਬਦ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਏ ਜੋ ਉਨਕੋ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤ ਥੇ। ਔਰ ਉਨਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ਥੇ ਭਾਈਓ ਯੇਹ ਬਾਤ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਕੀ **ਘਸੌਟੀ** ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬੀੜ ਮੈਂ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ ਵੋਹ ਪਰਮਾਣਕ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਬਾਹਰ ਹੈ ਵੋਹ ਐਸਾ ਪਰਮਾਣਕ ਨਹੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਭੀ ਦੀਆ ਥਾ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਸੀਸ ਧਰਮ ਪਰ ਦੇਵੇਗਾ ਉਸਕੀ ਬਾਨੀ ਭੀ **ਚੜ੍ਹਾ** ਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਔਰ ਉਸ ਕੇ ਲੀਏ ਰਾਗੋਂ ਮੈ ਜਗਾ ਭੀ ਛੋੜ ਦੀ ਥੀ ਚੁਨਾਂਚੇ ਉਨਕੇ ਪੀਛ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਹੂਏ ਔਰ ਆਪਨੇ ਦਿਲੀ ਮੈ ਧਰਮ ਕੇ ਲੀਏ ਸੀਸ ਦੀਆ ਉਨਕੀ ਬਾਨੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਦਰਜ ਹੈ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੋ ਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਅਲਗ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਜੋ ਆਦ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਨੀ ਹੈ ਸਿਖ ਧਰਮ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਹੈ ਉਸਕਾ ਏਕ ਏਕ ਅਖਰ ਮਾਨਨੇ ਯੋਗ ਹੈ ਬਲ ਕਿ ਏਕ ਜਗਾ ਪਰ ਯੇਹ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਦੇਖਾ ਗਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬੜੇ ਗਿਆਨੀ ਥੇ ਆਪਨੇ ਏਕ ਤਰਫ ਗੁਰੂਓਂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਭਗਤੋਂ ਕੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਬਾਣੀ ਅਲਗ ਅਲਗ ਕਰਨੇ ਕਾ ਖਿਆਲ ਕੀਆ ਖਾਲਸਾ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਜਬ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਤੋ ਆਪ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਰਾਪ ਦੇ ਦੀਆ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰਹ ਤੂ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਇਸਕਾ ਏਕ ਏਕ ਸ਼ਬਦ ਅਲਗ ਅਲਗ ਕਰਨੇ ਕਾ ਖਿਆਲ ਕੀਆ ਹੈ ਤੇਰਾ ਭੀ ਬੰਦ ਬੰਦ ਟੂਟੇਗਾ। ਪੀਛੇ ਜਬ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਝਗੜਾ ਹੂਆ ਆਪ ਨੇ ਕੁਛ ਰੁਪਏ ਕਾ ਠੇਕਾ ਕੀਆ ਥਾ ਮੇਲੇ ਕੇ ਲੀਏ ਲਾਹੌਰ ਕੇ ਸੂਬੇ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਉਨਕਾ ਬੰਦ ਬੰਦ ਤੋੜਾ ਗਇਆ।।

ਇਸ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਕੋ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬੀੜ ਮੈਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪਰਮਾਣਕ ਯਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਅਪਰਮਾਣਕ ਕਹੇ ॥

ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਓਮ ਤਤ ਸਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਨੇਮਹ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਹੂਆ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੂਸਰਾ ਅਧਯਾਯ

ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਈਸ਼ਰ ਅਵਤਾਰ ਕਰਾਮਾਤ ਆਦਿ ਹੈ-

ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫

ਅਚੁਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ। ਮਧੁ ਸੂਦਨ ਦਾਮੋਦਰ ਸਵਾਮੀ। ਰਿਖੀਕੇਸ਼ ਗੋਵਰਧਨਧਾਰੀ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਹਰ ਰੰਗਾ॥੧॥ ਮੋਹਨ ਮਾਧਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੇ। ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਹਰ ਜੀ ਅਸੁਰ ਸੰਗਾਰੇ। ਜਗਜੀਵਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਠਾਕਰ ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਹੈ ਸੰਗਾ॥੨॥ ਧਰਣੀ ਧਰ ਈਸ਼ ਨਰਸਿੰਘ ਨਾਰਾਇਣ। ਦਾੜ੍ਹਾ ਅਗਰੇ ਪਰਿਥਮੀ ਧਰਾਇਣ। ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਕੀਆ ਦੁਧ ਕਰਤੇ ਸਭਹੀ ਸੇਤੀ ਹੈ ਚੰਗਾ॥੩॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜਿਸ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ। ਬਨਮਾਲੀ ਚਕ੍ਰ ਪਾਣੀ ਦਰਸ ਅਨੂਪਿਆ। ਸਹਸ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂਰਤ ਹੈ ਸੈਹਸਾ ਇਕ ਦਾਤਾ ਸਭ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮੰਗਾ ॥ ੪ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਅਨਾਥਹ ਨਾਥੇ। ਗੋਪੀਨਾਥ ਸਗਲ ਹੈ ਸਾਥੇ। ਬਾਸਦੇਵ ਨਿਰੰਜ ਨ ਦਾਤੇ ਬਰਨ ਨ ਸਾਕਹੁ ਗੁਣ ਅੰਗਾ ॥ ੫ ॥ ਮੁਕੰਦ ਮਨੋਹਰ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਇਣ। ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਲਜਿਆ ਨਿਵਾਰ ਉਧਾਰਣ। ਕਮਲਾ ਕੰਤੁਕਰ ਹਿ ਕੰਤੂਹਲ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਨਿਹਸੰਗਾ॥ ੬ ॥ ਅਮੋਘ ਦਰਸਨ ਅਜੋਨੀ ਸੰਭਉ। ਅਕਾਲ ਮੂ ਰਤ ਜਿਸ ਕਦੇ ਨਹੀ ਖਉ। ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿ ਅ ਗਤ ਅਗੋਚਰ ਸਭਕੁਛ ਤੁਝਹੀ ਹੈ ਲਗਾ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਵੈਕੁੰਠ ਕੇ ਵਾਸੀ। ਮਛ ਕਛ ਕੂਰਮ ਆਗਿਆ ਅਉਤਰਾਸੀ। ਕੇਸਵ ਚਲਤ ਕਰਹ ਨਿਰਾਲੇ ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੋ ਹੋਇਗਾ ॥ ੮ ॥ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਵੈਰ ਸਦਾਇਆ। ਧਾਰ ਖੇਲ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਕਹਾਇਆ। ਸਾਵਲ ਸੁੰਦਰ ਸਭ ਰੂਪ ਬਨਾਵਹਿ ਬੇਨ ਸੁਨਤ ਸਭ ਮੋਹਗਾ ॥ ੯ ॥ ਬਨ ਮਾਲਾ ਬਿਭੂਖਨ ਕਮਲ ਨੈਨ। ਸੁੰਦਰ ਕੁੰਡਲ ਮੁਕਟ ਬੈਨ। ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਧਾਰੀ ਮਹਾ ਸਾਰਥੀ ਸਤਿਸੰਗਾ ॥ ੧੦ ॥
ਪੀਤਪੀਤੰਬਰ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਧਨੀ । ਜਗਨਾਨਥ
ਗੋਪਾਲ ਮੁਖ ਭਣੀ ਸਾਰੰਗਧਰ ਭਗਵਾਨ ਬੀ
ਠਲਾ ਮੈ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਸਰਬੰਗ॥੧੧॥ਨਿਹ
ਕੰਟਕ ਨਿਹਕੇਵਲ ਕਹੀਐ। ਧਨੰਜੈ ਜਲਥਲ
ਹੈ ਮਹੀਐ ਮਿਰਤ ਲੋਕ ਪਇਆਲ ਸਮੀਪਤ
ਅਸਥਿਰ ਥਾਨ ਜਿਸ ਹੈ ਅਭੰਗਾ ॥ ੧੨ ॥
ਪਤਤ ਪਾਵਨ ਦੁਖ ਭੈ ਭੰਜਨ। ਅਹੰਕਾਰ ਨਿ
ਵਾਰਣ ਹੈ ਭਵ ਖੰਡਨ। ਭਗਤੀ ਤੋਖਤ ਦੀਨ
ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਗੁਣੇ ਨਾ ਕਿਤਹੀ ਹੈ ਭਿਗਾ ॥ ੧੩॥
ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਛਲ ਅਡੋਲੋ । ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸਭ
ਜਗ ਮਉਲੋ। ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਪ ਮਿਲਾਇ
ਆਪਹੁ ਕੋਈ ਨਾ ਪਾਵੇ ਗਾ ॥ ੧੪॥ ਆਪੇ
ਗੋਪੀ ਆਪੇ ਕਾਨਾ। ਆਪੇ ਗਊ ਚਰਾਵੇ ਬਨਾ ।
ਆਪ ਉਪਾਵੈ ਆਪ ਖਪਾਵੈ ਤੁਧ ਲੇਪ ਨਹੀ
ਇਕ ਤਿਲ ਰੰਗਾ॥ ੧੪ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਗੁਨ
ਕਵਨ ਬਖਾਨੈ। ਸਹਸ ਫਨੀ ਸੇਸ਼ ਅੰਤਨ ਜਾਨੈ,

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨਵਤਨ ਨਾਮ ਜਪੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਇਕ ਗੁਣ
ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ੧੫ ॥ ਓਟ ਗਹੀ ਸ਼ਰਣ
ਜਗਪਿਤ ਸ਼ਰਣਾਇਆ । ਭੈ ਭਿਆਨਕ ਜਮ
ਦੂਤ ਦੁਤਰ ਹੈ ਮਾਇਆ। ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਇਛਾ
ਕਰ ਰਾਖੇ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸੰਗਾ ॥ ੧੬॥
ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥੈਨਾ। ਇਕ ਮਾਗਉ
ਦਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਤ ਰੈਨਾ । ਮਸਤਕ ਲਾਇ ਪ
ਰਮ ਪਦ ਪਾਵਉ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੋ ਪਾਵੈਗਾ ॥
੧੭ ॥ ਜਿਨਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਸੁਖ ਦਾਤੇ । ਤਿਨ
ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਲੈ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਾਤੇ ਸਗਲ ਨਾਮ ਨਿ
ਧਾਨ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਮਨ ਵਾ
ਜੰਗਾ ॥ ੧੮ ॥ ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਕਥੇ ਤੇਰੇ
ਜਿਹਬਾ। ਸਤਿਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਪਏ ਸਰਨਾਈ ਦੇਹੁ ਦਰ
ਸ ਮਨ ਰੰਗ ਲਗਾ ॥ ੧੯ ॥ ਤੇਰੀ ਗਤਿਮਿਤ
ਤੂਹੈ ਜਾਣੈ । ਤੂ ਆਪਹਿ ਕਥੈ ਤੇ ਆਪ ਵਖਾਣੈ
ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਹਰ ਭਾਵੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦਾਸ ਰਾਖ ਸੰਗਾ ॥ ੨੦ ॥

ਅਰਥ

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅਚੁਤ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਔਰ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਮਧੂ ਨਾਮੇ ਦੈਤ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਦਾਮੋਦਰ ਹੈ ਔਰ ਰਿਖੀ ਕੇਸ਼ ਔਰ ਗੋਵਰਧਨ ਪਰਬਤ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕਾ ਈਸ਼ਰ ਔਰ ਵੋਹ ਮੁਰਲੀ ਬਜਾਕਰ ਮਨ ਹਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੋਹਨ ਔਰ ਮਾਧਵ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਮੁਰਦੈਤ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਮੁਰਾਰੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਹੈ । ਉਸ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੇ, ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਭੀ ਹੈ ਅਸੁਰੋਂ ਕੋ ਸੰਘਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਵੋਹ ਜਗਤ੍ਰ ਕਾ ਜੀਵਨ ਹੈ ਵੋਹ ਠਾਕਰ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਹੈ । ਵੋਹ ਘਟ ਘਟ ਮੇ ਵਾਸ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਕੇ ਸੰਗ ਹੈ। ਵੋਹ ਧਰਨੀਧਰ ਹੈ ਉਸਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੋ ਬਚਾਇਆ ਥਾ । ਉਸੀ ਨੇ ਵੈਰਾਹ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਣੀ ਦਾੜੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਰਖਾ ਥਾ। ਹੇ ਕਰਤੇ ਤੂਨੇ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਜੋ ਸਭ ਕੋ ਲੀਏ ਅਛਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਿਆਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ । ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜਿਸ ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਰੇਖ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂਨੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਹੇ ਬਨਮਾਲੀ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਬਨ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਸੋਇਮ ਜਿਸ ਪਰ ਚੜ ਰਹੀ ਹੈ ਹੇ ਚਕ੍ਰ ਪਾਣੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੂਪ ਹੈ ਤੂ ਸਹੰਸ ਨੇਤਰ ਔਰ ਤੂ ਸਹੰਸ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਕੇ ਕੈਹਨੇ ਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਯੇਹ ਸਹੰਸਰ ਸ਼ੀਰਖਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤੇਰੇ ਵਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ ਤੂ ਏਕ ਹੀ ਦਾਤਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਸਭ ਭਿਖਾਰੀ ਹੈ । ਤੂ ਭਗਤ ਵਛਲ ਹੈ ਅਨਾਥੋ ਕਾ ਨਾਥ ਹੈ ਤੂਹੀ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਹੈ । ਤੂ ਵਾਸਦੇਵ ਹੈ ਤੂ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰਾ ਵਰਨਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤੂ ਹੀ ਮੁਕੰਦ ਔਰ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਤੂ ਹੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

ਹੈ ਤੂ ਨੇ ਹੀ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਕੇ ਉਸਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਤੂ ਕਮਲਾ ਅਰਥਾਤ ਲਖਮੀ ਕਾ ਕੰਤ ਹੈ ਤੂਹੀ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ੰਗ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੂ ਅਜੋਨੀ ਔਰ ਸੋਇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਹੈ ਤੂ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਡਰ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਰ ਬੈਕੁੰਠ ਰੈਹਨੇ ਵਾਲਾ ਅਬਿਅਗਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਸਬ ਸਿਫਤ ਤੇਰੇ ਲੀਏ ਹੈ ਔਰ ਤੂ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮਰਜੀ ਸੇ ਮਛ ਕਛ ਕੂਰਮ ਆਦਿ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਹੈ ਹੇ ਕੇਸਵ ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਨਿਰਾਲੀ ਹੈ ਜੋ ਤੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਗਾ ਸੋ ਹੀ ਹੋ ਜਾਏਗਾ । ਤੂ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੈ ਔਰ ਨਿਰਵੈਰ ਭੀ ਤੂ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਖੇਲ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਤੂ ਚਤਰ ਭੁਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤੂ ਆਪ ਸਾਵਲਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਨਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਬਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਬੈਨ ਸੁਣ ਕਰ ਸਬ ਮੋਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੂ ਕਮਲ ਨੈਨ ਹੈ ਬਨ ਮਾਲਾ ਤੇਰਾ ਬਿਭੂਖਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਜ਼ੇਵਰ ਪੈਹਨੇ ਹੂਏ ਹੈ । ਸੁੰਦਰ ਤੇਰੇ ਕੁੰਡਲ ਹੈ ਤੇਰਾ ਮੁਕਟ ਭੀ ਹੈ ਕਮਲ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਨੇਤਰ ਹੈ । ਤੂ ਨੇ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਤੂ ਅਰਜਨ ਕਾ ਸਾਰਥੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮਹਾ ਸਾਰਥੀ ਹੈ ਤੂ ਸਤ ਹੈ ਔਰ ਸੰਗੀ ਭੀ ਤੂ ਹੀ ਹੈ ਤੂ ਤੀਨੋ ਭਵਨ ਕਾ ਨਾਥ ਹੈ ਤੂਨੇ ਪੀਤਾਂਬ੍ਰ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਤੂ ਜਗਨਨਾਥ ਔਰ ਗੋਪਾਲ ਹੈ ਤੂ ਸਾਰੰਗਧਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੂ ਨੇ ਧਨੁਖ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਤੂ ਭਗਵਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ ਮੈ ਤੇਰੇ ਸਰਬ ਅੰਗ ਨਹੀ ਗਿਨ ਸਕਦਾ ਤੂ ਕੰਟਕ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਕੋਈ ਦੋਖ ਨਹੀ ਲਗ ਸਕਤਾ ਤੂ ਆਪ ਨਿਕੇਵਲ ਹੈ ਤੂ ਸਭ ਧਨੋਂ ਕਾ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲਾ ਸਬ ਧਨੋਂ ਕਾ ਮਾਲਕ ਜਲ ਥਲ ਔਰ ਪ੍ਰਿਤਵੀ ਮੈ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਤੂ ਮ੍ਰਿਤੂ ਲੋਗ ਮੈ ਤੂ ਪਾਤਾਲ ਔਰ ਅਕਾਸ ਮੈ ਹੈ ਔਰ ਤੇਰਾ ਅਸਥਾਨ ਸਥਿਰ ਹੈ ਤੂ ਪਤਤ ਪਾਵਨ ਦੁਖ ਕਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਹੰਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਭੈ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਹੇ ਸਭ ਗੁਣ ਤੇਰੇ
ਮੈ ਹੈ ਤੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ ਅਛਲ ਹੈ ਔਰ ਅਡੋਲ ਹੈ ਤੂ ਜੋਤੀ
ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਭ ਜਗਤ ਕੋ ਤੂਨੇ ਉਤਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਝਕੋਂ
ਤੂਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸਕੋਂ ਤੂ ਖੁਦ ਮਿਲਾ ਲੇ ਗਾ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋਈ
ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਤਾ । ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਗੋਪੀ ਹੈ ਤੂ
ਆਪ ਹੀ ਕਾਹਨ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਤੂ ਗਊ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮੈ ਚਰਾ
ਤਾ ਹੈ । ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੂ ਆਪ ਹੀ
ਸੰਘਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੂ ਉਸ ਮੈ ਇਕ ਤਿਲ ਜਿਤਨਾ ਭੀ ਲਿ
ਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹ । ਹਮਾਰੀ ਏਕ ਜਬਾਨ ਹੈ ਹਮ ਕਿਆ ਆਪ
ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਹੇਂ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਹਜਾਰ ਫਨ ਨਿਤਨਏ ਤੇਰੀ ਉਸਤਤੀ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਤਾ । ਹੇ ਜਗਤ
ਕੇ ਪਿਤਾ ਤੇਰੀ ਓਟ ਗਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ।
ਯਮ ਕੇ ਦੂਤੋਂ ਕਾ ਖੌਫ ਬਹੁਤ ਹੈ । ਔਰ ਯੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਲ
ਬੜਾ ਦੁਸ਼ਤਰ ਹੈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸਾਧੂਓਂ ਕੇ ਸੰਗ ਰਖੋ ।
ਤਾਕਿ ਤਰ ਜਾਊਂ । ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੋ ਕੁਛ ਦੁਨੀਆ ਮੈ ਦਿ
ਖਾਈ ਦੇਨ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਧਨ ਦੌਲਤ ਆਦਿ ਹੈ ਸਭ ਨਾਸ
ਵਾਨ ਹੈ । ਮੈ ਤੋ ਆਪ ਕੀ ਔਰ ਆਪ ਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਰੇਨ ਚਾਹਤਾ
ਹਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਮੇਰਾ ਮਸਤਕ ਲਾਓ । ਹੇ
ਪਿਤਾ ਜਿਸਕੋ ਆਪ ਚਾਹੋਗੇ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ । ਜਿਨ ਪਰ
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਅਪਨੇ
ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਹੈ । ਸਭ ਨਾਮ ਖਜਾਨਾ ਉਸ ਕੋ ਮਿਲ
ਗਿਆ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਾਜਾ ਉਸਕੇ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਮੇਂ ਬਜੇ
ਗਾ ਯੇਹ ਸਭ ਤੇਰੇ ਕਿਰਤਮ ਅਰਥਾਤ ਤੇਰੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੋ
ਮੈਨੇ ਨਾਮ ਜਪੈ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਅਸਲੀ ਤੇਰਾ ਸਤਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਸਭ
ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਔਰ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਸੇ ਚਲਾ ਆਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰੰਥ
ਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੇਰੇ ਅਵਤਾਰ ਆਦਿਕ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ
ਸੇ ਜੋ ਨਾਮ ਤੂਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਖੇਲ ਕੇ ਤੌਰ ਪਰ ਕੀਏ ਹੈ ਵੋਹ ਮੈਨੇ
ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਕਹੇ ਹੈ ਜੋ ਸਤ ਨਾਮ ਹੈ ਵੋਹ ਸਭ ਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਪੂਰਬ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਪ੍ਰਿਕਰਤੀ ਸੇ ਭਿਨ ਆਦਿ ਪੂਰਬ ਸੇ ਚਲਾ ਆਤਾ ਹੈ ।

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ! ਜ਼ਰਾ ਵਿਚਾਰਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਯੇਹ ਸਬਦ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਯੇਹ ਆਪਣੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸਹੰਸ਼ਰ ਨਾਮ ਹੀ ਗੋਇਆ ਸਨਾਯਾ ਹੈ ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਇਸਮੇ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣ ਨਰਸਿੰਘ ਦਾੜ੍ਹ ਅਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਧਰਾਇਣ ਅਰਥਾਤ ਵੈਰਾਹ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਕਮਲਾਕੰਤ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਚਕ੍ਰਪਾਣੀ ਯੇ ਸਭ ਨਾਮ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੇ ਹੈਂ ਯਾਂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੇ ਹੈ ਔਰ ਸਾਫ ਲਿਖਾ ਹੈ ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ ਤੂਨੇ ਅਪਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੇ ਮਛ ਕਛ ਕੂਰਮ ਆਦਿ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੈ ਯੇਹ ਭੀ ਸਾਫ ਤੌਰ ਪਰ ਲਿਖ ਦੀਆ ਕਿ ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਗੋਪੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਕਾਹਨ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਗਊ ਚਰਾਤਾ ਹੈ ਤੂ ਹੀ ਸਾਰੰਗਧਰ ਹੈ ਤੂਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੂਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਤੂ ਉਸ ਮੈ ਤਿਲਸਮਾਨ ਭੀ ਲਿਪਾਏ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਫਿਰ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹਮ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਉਸਤਤ ਕਹੇਂ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਹਰ ਰੋਜ ਤੇਰੀ ਨੂਤਨ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਫਿਰ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਤਾ ਜਿਸ ਹਜਾਰ ਫਨੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਇਕ ਜਬਾਨ ਹੈ ਹਮ ਕਿਆ ਉਸਤਤੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਹਮ ਕੋ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਵਰਦਾਨ ਕਰੋ ਆਪਣਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੋ ਇਤਿਆਦਿ ॥

ਅਬ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪ ਖੁਦ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਓ ਆਪ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਮੈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਯਾ ਕਿ ਅਲਗ ਹੋ । ਮੁਝ ਕੋ ਤੋ ਯੇਹ ਸਬ ਹਿੰਦੂਪਨ ਸੇ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਸਭ ਰਾਮ ਕੀ ਮੈਹਮਾ ਹੈ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧

ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣ ਰਾਮ ਹਮਾਰਾ ਘਟ ਘਟ ਰਮੀਆ ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿੰਜਰ ਮੈ ਦੂਖ ਘਨੇਰੇ। ਨਰਕ ਪਰਹਿ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੇ। ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਲੀਜੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਸਾਰਾ ਰੇ ॥ ੨ ॥

ਅਰਥ

ਰਾਮ ਹਮਾਰਾ ਅਸਰੋਂ ਰਾਵਣ ਆਦਿ ਕਾ ਮਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਵੋਹ ਰਾਮ ਘਟ ਘਟ ਮੈ ਭੀ ਵਾਸ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਤ ਪਿੰਜਰ ਮੈਂ ਦੂਖ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਗਿਆਨ ਸੇ ਨਰਕ ਮੇਂ ਜਾਏਂਗੇ। ਔਰ ਜਿਸਨੇ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਸਾਰਾ ਹੈ ਵੋਹ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਮਾਰਫਤ ਬਕੀ ਮੇ ਪਕੜੇ ਜਾਏਂਗੇ। ਯਹ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣ ਔਰ ਪ੍ਰੇਤ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਔਰ ਧਰਮਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਯਿਹ ਸਬ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ॥

ਬਿਲਾਵਲ ਮਹਲਾ ੧

ਏਕਮ ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਨਿਰਾਲਾ। ਅਮਰ ਅਜੋਨੀ ਜਾਤ ਨਾ ਜਾਲਾ। ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖਿਆ। ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਘਟ ਘਟ ਦੇਖਿਆ। ਜੋ ਦੇਖ ਦਿਖਾਵੇ ਤਿਸਕੇ ਬਲ ਜਾਈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਆਪੇ ਸਚ ਕੀਆ ਕਰ ਜੋੜ। ਅੰਡਜ ਫੋੜ ਜੋੜ ਵਿਛੋੜ। ਧਰਤ ਅਕਾਸ ਕੀਏ ਬੈਸਣ ਕੋ ਥਾਇ। ਰਾਤ ਦਿਨੰਤ ਕੀਏ ਭਉ ਭਾਉ। ਜਿਨ ਕੀਏ ਕਰ ਵੇਖਣਹਾਰਾ। ਅਵਰ ਨ ਦੂਜਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ॥੨॥ ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼॥ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਉਪਾਏ ਵੇਸ॥ ਜੋਤੀ ਜਾਤੀ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ। ਜਿਨ ਸਾਜੀ ਸੋ ਕੀਮਤ ਪਾਵੈ। ਕੀਮਤ ਪਾਇ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ। ਕਿਸ ਨੇੜੇ ਕਿਸ ਆਖਾ ਦੂਰ ॥ ੩ ॥ ਚਉਥੀ ਉਪਾਏ ਚਾਰੇ ਬੇਦਾ। ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ਬਾਣੀ ਭੇਦਾ। ਅਸ਼ਟ ਦਸਾ ਖਟ ਤੀਨ ਉਪਾਏ। ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਨ ਆਪ ਬੁਝਾਏ। ਤੀਨ ਸਮਾਏ ਚਉਥੈ ਵਾਸਾ। ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤਿਨਕੇ ਦਾਸਾ ॥ ੪ ॥

'ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੇ ਓਮ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਜੋ ਸਵਾਇ ਹਿੰਦੂ ਪੁਸਤਕੋਂ ਕੇ ਕਹੀਂ ਨਹੀ ਮਿਲਤਾ ਯੇਹ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੇ ਖਿਆਲਾਤ ਹੈ ਅੰਡਾ ਫੋੜ ਕਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ ਸਾਜੇ ਯੇਹ ਖਿਆਲ ਭੀ ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾ ਹੈ—

ਜੈਹ ਅੰਡੇਹ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੀਨੇ ਸੋ ਚੌਦਹ ਖੰਡ ਸਭ ਕੀਨ ਜਗਤ ਪਸਾਰ ਪਸਾਰ ਰਰਧੇ ਬਿਰਾਰ ਬਿਰਾਰ ॥

ਅੰਡ ਸੇ ਬ੍ਰਹਅੰਡ ਯੇਹ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼ ਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਨਾ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਯੇਹ ਸਬ ਪੌਰਾਣਕ ਕਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਇਹ ਭੀ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ਚਾਰੋ ਬੇਦੋਂ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਰਚਾ ਯੇਹ ਬੇਦ ਛੋੜ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਰਚੇ ਯੇਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਨਿਯਮ ਹੈ॥

ਖਾਲਸਾ ਜੀ! ਇਸ ਕੋ ਵਿਚਾਰੋ ਔਰ ਸੀਧੇ ਮਾਰਗ ਪਰ ਆ ਜਾਵੋ ॥

ਮਃ ੫ ਗਾਥਾ

ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੀਚਾਰੰ। ਏਕੰਕਾਰ ਨਾਮ ਉਰਧਾਰੰ। ਕੁਲਹ ਸਮੂਹ ਸਗਲ ਉਧਾਰੰ। ਬਡ ਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਾਰੰ। ਲਬਧੀਅੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਨਾਨਕ ਵਡ ਭਾਗੀ ਭੇਟੰਤਿ ਦਰਸਨਹਿ॥

ਯਹਾਂ ਪਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਪਨੀ ਅੰਤਮ ਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਕੋ ਬਿਚਾਰੇਗਾ। ਔਰ ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਜਪ ਹਿਰਦੇ ਮੈਂ ਕਰੇਗਾ। ਵੋਹ ਅਪਨੀ ਕੁਲ ਸਮੇਤ ਤਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਐਸਾ ਆਦਮੀ ਬੜਾ ਭਾਗ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਵਾਨ ਹੈ ਔਹ ਬਾਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਸੇ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ॥

ਕਾਨੜਾ ਮ: ੫

ਭਾਂਤੇ ਜਾਪ ਰੇ ਮਨਾ ਹਰ ਹਰ ਜਾਪ। ਜੋ ਸੰਤ ਬੇਦ ਕਹਤ ਪੰਥ ਗਾਖਹੋ ਮੋਹ ਮਗਨ ਅਹੰ ਤਾਪ ॥

ਰੇ ਮਨ ਜੋ ਕੁਛ ਸੰਤ ਔਰ ਬੇਦ ਕਹਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਜਪ।

ਕਲਿਆਣ ਮਹਲਾ ੫

ਗੁਨ ਨਾਦ ਧੁਨ ਆਨੰਦ ਬੇਦ ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਮੁਨ ਜਨਾ ਮਿਲ ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਮਾਨ ਦਾਨ ਰਸ ਕ ਰਸਕ ਨਾਮ ਜਪਤ ਤਿਹ ਪਾਪ ਖੰਡਲੀ ॥

ਬੇਦ ਕਾ ਆਨੰਦ ਨਾਦ ਔਰ ਉਸਕੀ ਧੁਨੀ ਜੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਖਾਨ ਹੈ ਮੁਨੀ ਜਨੋਂ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਕੈਹਤੀ ਔਰ ਸੁਨਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਗਿਆਨ ਦਾਨ ਮਾਨ ਮਨਤਾ ਰਸ ਅਨੰਦ ਆਦਿ ਬੜਾ ਔਰ ਐਸਾ ਨਾਮ ਸਪਨੇ ਸੇ ਪਾਪ ਖੰਡਨ ਹੋ ਗਏ॥

ਸਾਰੰਗ ਮ: ੫

ਅਵਰ ਸਭ ਭੂਲੇ ਭਰਮਤ ਨਾ ਜਾਨਿਆ। ਏਕ ਸੁਧਾਖਰ ਜਿਨ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਸਿਆ ਤਿਨ ਬੇਦੈ ਤਤ ਪਛਾਨਿਆ ॥

ਔਰ ਲੋਗ ਸਭ ਭੂਲੇ ਹੂਏ ਹੈ, ਔਰ ਭਰਮ ਮੇ ਪੜਨੇ ਸੇ ਨਹੀਂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਾਨਤੇ ਏਕ ਸੁਧਾਖਰ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਅਖਰ ਜਿਸਨਮਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਉਸਨੇ ਵੇਦ ਕੇ ਤਤਵ ਕੋ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਯਿਹ ਸਤ ਹੈ ਓਅੰਕਾਰ ਵੇਦਮੈ ਮੁਖ ਅਖਰ ਹੈ ਵੁਹੀ ਅਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਆਸ ਮਃ ੯

ਸਾਮ ਕਹੇ ਸੇਤੰਬਰ ਸੁਆਮੀ ਸਚ ਮੈ ਆਛੈ ਸਾਚ ਰਹੇ। ਸਭਕੋ ਸਤ ਸਮਾਵੈ। ਰਿਗ ਕਹੈ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਦੇਵਾਂ ਮੈਸੂਰ ॥ ਨਾਇ ਲਈਐ ਪ੍ਰਾਛਤ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਤੋ ਮੋਖੰਤਰ ਪਾਇ ॥

ਜੁਜ ਮੈ ਜੋਰ ਛਲੀ ਚੰਦਰਾਵਲ ॥ ਕਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਾਵੋ ਭਿਯਾ ਪਾਰ ਜਾਤ ਗੋਪੀ ਲੈ ਆਇਆ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮੈ ਰੰਗ ਕੀਆ ॥ ਕਲਮੈ ਬੇਦ ਅਥਰਬਣ ਹੂਆ ਨਾਮ ਖੁਦਾਈ ਅਲਹ ਭਇਆ । ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਲੇ ਕਪੜੇ ਪੈਹਰੇ ਤੁਰਕ ਪਠਾਨੀ ਅਮਲ ਕੀਆ ॥ ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਹੋਏ ਸਚਿਆਰ ॥ ਪੜਹ ਗੁੜਹ ਤਿਨ ਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ॥ ਭਾਉ ਭਗਤ ਕਰ ਨੀਚ ਸਦਾਇ ॥ ਤਉ ਨਾਨਕ ਮੋਖੰਤਰ ਪਾਇ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈ ਉਸ ਵਕਤ ਜਿਸ ਤਰਹ ਪੌਰਾਣਕ ਲੋਗ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਵੈਸੇ ਕੋਹਕਰ ਪੀਛੇ ਅਪਨੀ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜੈਸੇ ਸਾਮ ਬੇਦ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸੋਈ ਬਹ ਹੈ ਸਤ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਤ ਫੈਲਾਤਾ ਹੈ॥ ਔਰ ਸਭ ਕੋ ਸਤ ਮੈ ਪਰਵਿਰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਰਿਗ ਵੇਦ ਯੇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਤ ਮੈ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਵਰ ਸਭ ਮੈ ਰਮਾ ਹੂਆ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦਵਾਨੋਂ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਨੇ ਸੇ ਸਭ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਮਨੁਸ਼ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਨੇ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲ ਸੇ ਛਲ ਕੀਆ ਔਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖ ਗੋਪੀ ਕੇ ਲੀਏ ਲਿਆਇਆ ਔਰ ਬ੍ਰਿੰਦ੍ਰਬਨ ਮੈ ਰਾਸ ਮੰਡਲ ਕਰਤਾ ਰਹਾ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਅਥਰਵਣ ਵੇਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਆ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਅਲਾ ਰਖਾ ਗਿਆ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਕੇ ਕਪੜੇ ਪੈਹਨੇ ਅਰ ਤੁਰਕ ਪਠਾਨੋਂ ਕਾ ਰਾਜ ਹੂਆ॥

ਇਤਆਦਿ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਹਿਸੇ ਮੈ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਲੋਗ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਮਗਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਐਸਾ ਨਹੀ। ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਸਚੇ ਹੈ ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੋ ਪੜਨਾ ਚਾਹਿਏ ਔਰ ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੋ ਬਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹਿਏ ਫਿਰ ਉਨਕੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਨੇ ਸੇ ਔਰ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਨੀਚ ਅਰਥਾਤ ਛੋਟਾ ਖਿਆਲ ਕਰਨੇ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਯਹਾਂ ਪਰ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਸਪਸ਼ਟ ਬਤਲਾਏ ਗਏ ਔਰ ਅਥਰਵ ਵੇਦ ਕੀ ਬਾਬਤ ਜੈਸੇ ਕਿ ਲੋਗੋਂ ਮੈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਥਾ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਅਥਰਵ ਸੇ ਨਿਕਲਾ ਹੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਹਾ ਔਰ ਅੰਤ ਮੈ ਕਹਾ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਸਤ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਿਏ ਤੋ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਅਲੋ ਉਪਨਿਸਦ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ

ਅਲਾ ਜੇਸ਼ਟੰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟੇ ਪੂਰਣੇ ਬ੍ਰਹਮਣੰ ਇਲਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮ ਅਲਾ ਸੂਰਜ ਚੰਦੂ ਨਖਤ੍ਰਾ ॥

ਇਤਆਦਿ ਸਤਯਾਰਥ ਪਰਕਾਸ਼ ਮੇ ਅੰਤ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਵਹਾਂ ਸ਼ੇ ਵੇਖ ਲੇਂ

ਮਃ ੧ ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਅਸ਼ਟ ਪਦੀਆ ਅਲੰਕਾਰ ਰੂਪ ਸੇ ਵਰਨਨ ਹੈ,

ਉਰਧ ਮੂਲ ਜਿਸ ਸਾਖਤ ਲਾਹਾ ਚਾਰ ਬੇਦ ਜਿਤ ਲਾਗੇ ॥ ਸਹਿਜ ਭਾਇ ਜਾਇ ਤੇ ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵਲਾਗੇ ॥

ਜੜ ਜਿਸਕੀ ਊਪਰ ਹੈ ਸ਼ਾਖਾਂ ਜਿਸਕੀ ਨੀਚੇ ਹੈਂ । ਐਸਾ ਜੋ ਮਨੁਖ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ ਸਿਰ ਜੜ ਸਮਾਨ ਊਪਰ ਔਰ ਟਾਂਗੇ ਸ਼ਾਖ ਸਾਮਾਨ ਨੀਚੇ ਹੈ ਐਸੇ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਮੈ ਜਿਸਕੋ ਚਾਰ ਬੇਦ ਰੂਪੀ ਫਲ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਸੈਹਜੇ ਹੀ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲਿਵ ਲਗਾ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥

ਇਸਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਮੈ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਸੈਹਜੇ ਹੀ ਆਦਮੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਬਿਰਤੀ ਟਿਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਗੀਤਾ ਮੈ ਭੀ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੋ ਐਸਾ ਲਿਖਾ ਹੈ

ਊਧੰ ਮੂਲੋ ਅਵਾਕ ਸ਼ਾਖਾਂ ਏਖੋ ਅਵਸਥ ਸਨਾਨਤਾ ।

ਯੇਹ ਮਨੁਖ ਰੂਪ ਬਰਿਖ ਸਨਾਤਨੇ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਮੂਲ ਊਪਰ ਔਰ ਸ਼ਾਖਾ ਨੀਚੇ ਹੈ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ। ਵੇਦ ਪਾ
ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਖਾਇ। ਉਗਵੈ ਸੂਰ ਨ ਜਾ
ਚੰਦ। ਜਿਹ ਗਿਆਨ ਪਰਕਾਸ ਅਗਿਆ
ਮਿਟੰਤ। ਬੇਦ ਪਾਠ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ। ਪੜ੍ਹ
ਪੜ੍ਹ ਪੰਡਤ ਬੇਦ ਥੀਚਾਰ। ਬਿਨ ਬੂਝੇ
ਸਭ ਹੋਇ ਖੁਆਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਉ
ਰਸਪਾਰ ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਆਪ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸਮਝ ਜਾਏਂਗੇ ਕਿ ਗੁ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਕਿਆ ਖਿਆਲ ਹੈ ਇਸ ਸੁਲੋਕ ਮੈ ਦੋ
ਬਾਤ ਪਾਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਏਕ ਜਗਹ ਵੇਦ ਜੀ ਮੈਹਮਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀ
ਜਗਹ ਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਕੁਛ ਅਛਾ ਨਹੀ

ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾਹੈ ਸ਼ਕ ਪੜ੍ਹਤਾ ਹੈ। ਮਗਰ ਸਿਰਫ ਸਮਝਨੇ ਮੇਂ
ਮੇਂ ਫਰਕ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਏਕ ਜਗਾ ਤੋ ਮਾਨੁਖ ਖੁਦ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਤਾ
ਹੈ ਉਸ ਪਰ ਚਲਤਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਗਿਆਨ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂਸ
ਰਾ ਏਕ ਔਰ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜੋ ਵੇਦ ਖੁਦ ਤੋ ਪੜ੍ਹਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਦੂਸਰੋ
ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਕਰ ਦੋ ਆਨੇ ਕੋ ਹਜ਼ਾਰ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕਾ
ਜਾਪ ਕਰਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਵਹ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਕਾਮ
ਹੈ ਇਸਸੇ ਲਾਭ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਤਆਦ

ਅਰਥ

ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਕੇ ਜਲਨੇ ਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ।
ਵੈਸੇ ਵੇਦ ਕੋ ਅਰਥ ਸੈਹਤ ਪੜ੍ਹਨੇ ਔਰ ਉਸ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸੇ ਬੁਧੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈਂ

ਜਬ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕੇ ਸਾਹਮਨੇਚੰਦਰਮਾਂਕਾ ਭੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਮਿਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗਿਆਨ ਕੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਿਆਨ ਮਿਟ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਸਿਰਫ ਵੇਦ ਪਾਠ ਮਾਤਰ ਬ੍ਰਾਹਨੋਂ ਸੇ ਉਜਰਤ ਪਰ ਕਰਵਾਨਾ ਯੇਹ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀ ਹੈ ਪੰਡਤ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਵੇਦ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਜਾਨਤੇ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਜਰਤ ਲੇਕਰ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਖੁਆਰਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਮਹਾ ਪੁਰਸ਼ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨਮੇਂ ਭੀ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੈ ਸੋ ਨੇਕ ਔਰ ਤਪਸ ਵੀ ਸਮ ਦਮ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਜੋ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਤੇਹੈਂ ਵੋਹ ਭਵ ਸਾਗਰ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਮੇ ਸਾਫ ਸਾਫ ਲਿਖ ਦੀਆ ਸਮਜ ਕਰ ਫਲ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਇਤਆਦਿ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੧

ਸਭ ਨਾਦ ਬੇਦ ਗੁਰ ਬਾਣੀ। ਮਨ ਰਾਤਾ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ

ਸਭ ਨਾਦ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਪਾਠ ਮੇ ਜੋ ਉਚ ਸਵਰਸੇ ਨਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾ ਜੋ ਓਕਾਂਰ ਉਚ ਸਵਰ ਸੇ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਪੜ੍ਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਬੇਦ ਯੇਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਬਾਨੀ ਹੈ।

ਸਭ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਈਸ਼ਰ ਕੋ ਗੁਰੂ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਇਤਹਾਸ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੇਈ ਨਦੀ ਮੇਂ ਨਹਾਨੇ ਗਏ ਵਰਣ ਉਨ ਕੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪਾਸ ਲੇ ਗਏ ਵਹਾਂਸੇ ਉਨਕੋ

ਸਤਿ ਨਾਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਦਿ

ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਲਾ ਇਸ ਲੀਏ ਮਹਾਤਮਾ ਈਸ਼ਰ ਕੋ ਹੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰੂ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਯੇਹ ਕੇਹਤੇ ਹੈ

ਆਦ ਅੰਤ ਏਕੈ ਅਵਤਾਰਾ। ਏਸੀ ਗੁਰੂ ਸਮਝੀਓ ਹਮਾਰਾ।

ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਕੇ ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੈ ਯੇਹ ਨਾਦ ਔਰ ਬੇਦ ਸਭ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਨ ਉਸ ਸਾਰੰਗ ਪਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਧਨੁਖ ਪਕੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਲਗਾ ਹੈ ਵੁਹੀ ਗੁਰੂ ਹੈ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੧

ਵਾਰੈ ਵਾਦ ਨਾਂ ਵੇਦ ਵੀਚਾਰੈਂ ਆਪ ਡੂਬੈ ਪਿਤਰਾਂ ਕਿਓ ਤਾਰੈਂ।

ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼ੋਕ ਸੇ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਤੁਮ ਤੋ ਵਾਦ ਹੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਤੁਮ ਹਰ ਵਕਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਰਥ ਯਾਂ ਵਿਤੂੰਡਾ ਬਾਦ ਬੇਫਾਇਦਾ ਬੈਹਸ ਮੈ ਲਗੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਬੇਦ ਤੋ ਪੜਤੇ ਨਹੀਂ ਤੁਮ ਖੁਦ ਹੀ ਡੁਬੇ ਹੂਏ ਹੋ ਪਿਤਰੋ ਕੋ ਕੈਸੇ ਤਾਰੋ ਗੇ।

ਸਚ ਹੈ ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵਿਤੂੰਡਾ ਵਾਦ ਮੈ ਹੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਵੇਦ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਵਕ ਕਦੀ ਪੜਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਸਚ ਮੁਚ ਵੋਹ ਡੂਬਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋਹ ਦੂਸਰੇ ਪਿਤਰ ਲੋਗੋ ਕੋ ਕੈਸੇ ਤਾਰੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਕਭੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਮੈ ਯੇਹ ਹਿਦਾਇਤ ਹੈ ਕੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪੜਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਬਹੁਤ ਵਿਤੂੰਡਾ ਕਰਨਾ ਅਛਾ ਨਹੀ ਹੈ

ਇਸ ਮੈ ਏਕ ਔਰ ਬਾਤ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀ ਹੈ ਕੇ ਪਿਤਰੋ ਕੋ ਵੁਹੀ ਤਾਰੇ ਗਾ ਜੋ ਵੇਦ ਕਾ ਸਵਾਧਿਯਾਇਕ ਹੋਗਾ ਯੇਹ ਸਰਵਦਾ ਸਤ ਹੀ ਹੈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

੧ ੳ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧
ਦਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰ

ਓਅੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ। ਓਅੰਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ। ਓਅੰਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ। ਓਅੰਕਾਰ ਵੇਦ ਨਿਰਮਏ। ਓਅੰਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰੇ। ਓਅੰਕਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਤਰੇ ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣਹੁ ਬੀਚਾਰ ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰ। ਇਤ ਆਦਿ।

ਅਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਓਅੰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰੀ ਸ਼੍ਰਿਸ੍ਰਟੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਸੇ ਸਭਕੁ ਛ ਆਦਿ ਮੇਂ ਹੂਅ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਗ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਓਂਕਾਰ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਓਂਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਚਿਤ ਇੰਦਰੀ ਆਦਕ ਉਤਪਨ ਕੀਆ ਓਂਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸੈਲ ਅਰਥਾਤ ਪਰਬਤ ਹਿਮਾਲੇ ਆਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਔਰ ਓਂਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਜੁਗ ਬਨਾਏ ਓਂਕਾਰ ਸਬਦਾ ਨੰਦ ਨੇ ਹੀ ਵੇਦੋ ਕੋ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਓਂਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਸਬਦ ਕੇ ਜਪ ਸੇ ਹਜਾਰੋ ਪਾਪੀਓ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੂਆ ਔਹ ਓਂਕਾਰ ਸੇਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਸੇ ਤਰ ਗਏ। ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਅਖਰ ਕੋ ਸੁਨੋਂ ਔਰ ਬੀਚਾਰ ਕਰੋ ਯੇਹ ਅਖਰ ਨਾਸ਼ਰੈਹਤ ਓਂਕਾਰ ਤੀਨੋ ਭਵਨ ਮੈ ਸਾਰ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਯਹਾਂ ਪਰ ਮਹਾਂਰਾਜ ਨੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਵੇਖੋ ਕਠ ਉਪਨਿਖਦ ਯਮ ਰਿਖੀਨੇ ਨਿਚਕੇਤਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ।

ਸਰਬੇ ਬੇਦਾ ਯਦ ਪਦਮਾਂ ਮਨੰਤੀ ਤਪਾਂ ਸੀ ਸਰੁਵਾਣੀ ਚਯਦ ਵਦੰਤੀ ਯਦ ਇਛੰਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯੰ ਚਰੰਤੀ ਤੱਤ ਧਦਮ ਸੰਗਰੇਣ ਬ੍ਰਵੀਮੀ ਓਮਇਤੇਤਤ

ਹੇ ਨਿਚਕੇਤਾ ਸਾਰੇ ਵੇਦ ਜਿਸਕੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਬਿਆਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਲੀਏ ਬੜੇ ਬੜੇ ਤਪਸ਼ ਚਰਣ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕੇ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਕੀਯਾ ਜਾਤਾ ਵੋਹ ਮੈ ਮੁਖ ਤਸਿਰ ਤੁਜਕੋ ਕੇਹਤਾ ਹੂ ਵੋਹ ਓਮ ਅਰਥਾਤ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰ

ਐਸੇ ਹੀ ਯਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ।

ਏਤਦਧੇਵਾ ਅਖਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਏਤਤਧੇਵਾਅਖਰੰ ਪਰਮ ਏਤਤਧੇਵਾ ਅਖਰੰ ਗਿਅਤਾਵਾ ਯੋਯਦੀ ਇਛਾਸੀ ਤਤ ਤਤ

ਏਤਦਾ ਲੰਬਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਏਤਦ ਅਲੰਬਨੰ ਪਰਮ ਏਤਦਾ ਲੰਬਨੰ ਗਿਯਾਤਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕੇ ਮਹੀ ਯਤੇ ਇਤਆਦਿ

ਅਰਥ

ਯੇਹ ਅਖਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯੇਹ ਅਖਰ ਸਬ ਸੇ ਹੈ ਇਸ ਅਖਰ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰ ਜੋ ਤੂ ਇਛਾ ਕਰੇਗਾ ਹੇ ਨਾਚਕੇਤਾ ਸਭ ਕੁਛ ਤੁਮ ਕੋ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਗਾ।

ਯੇਹ ਪਰਮ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਯੇਹ ਸਭ ਸੇ ਅਛਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਸਹਾਰੇ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੇ।

ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜੈਸਾ ਯਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਨਿਚਕੇ ਤਾ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ।

ਇਸੀ ਤਰਹ ਜਪਜੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਸ਼ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਸਤ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਵੋਹ ਸਤ ਨਾਮ ਕਿਸਕਾ ਜੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਓਂਕ ਰਕਾ ਇਸ ਲੀਏ।

ਓਕਾਰ ਵੇਦ ਨਿਐ

ਯੇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਵੇਦੋ ਕ ਵੈਸੇ ਹੀ ਆਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ਈਸ਼ਰ ਕੀ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਆਰਯ ਲੋਗ ਸਦਾ ਸੇ ਮਾਨਤੇ ਆਏ ਹੈ ਵੋਹ ਪਕੇ ਹਿੰਦੂ ਥੇ ਦੇਖੋ ਇਸੀ ਬਾਤ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕੀਹੇ।

ਓਮ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮ

ਜਜੁਰਵੇਦ ਓਂਕਾਰ ਪਰਮੇਸਰ ਆਕਾਸਵਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫

ਓਅੰਕਾਰ ਉਤਪਾਤੀ। ਕੀਆ ਦਿਨ ਸੋ ਰਾਤੀ। ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਪਾਂਣੀ। ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ। ਦੀਪ ਖੰਡ ਸਭਲੋਆ। ਏਕ ਕਵਾਵੈ ਤੇ ਸਭ ਹੋਆ। ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਬੂਝੈ ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੇ ਤਾ ਸੁਝੈ ਹੇ॥

ਅਰਥ

ਓਅੰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਉਤਪੰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸੀ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਬਨਸਪਤੀ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸਲਤਾਆਦਿ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕ ਅਰਥਾਤ ਦਿਯੂ ਅੰਤਰਿਖ ਪਰਿਥਵੀ ਜਲ ਸਮੁੰਦਰ ਆਦਿ ਦੀਪ ਖੰਡ ਔਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੇ ਤਾਰਾਗਣ ਨਖਸ਼ਤ੍ਰ ਏਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮੂਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਰਚਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਯਾ ਸਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਮਿਲਾਪ ਪਤਸੇ ਲਗਤਾ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਰਿਗ ਵੇਦ ਮੰਡਲ ੧੦

ਰਿਰਤੰਚ ਸਤਯੰਚਾ ਭੀ ਥਾ ਤਪਸੋਧਜਾਇਤ ਤਤੋਰਾਤ੍ਰਿ ਜਾਇਤ ਤਤਸਮੁਦ੍ਰੋ ਅਰਣਵਾਸਮੁਦ੍ਰਾ ਦ ਰਣਵਾ ਦਧੀ ਸੰਵਤਸਰੋ ਅਜਾਇਤ ਅਹੋ ਰਾਤ੍ਰਾਣੀ ਵਿਧਧਦ ਵਿਸ਼ਵਸ ਮਿਖਤੋ ਵਸ਼ੀ ਸੂਰਯਾ ਚੰਦ੍ਰ ਮਸੋਧਾਤਾ ਯਥਾ ਪੂਰਬ ਮਕ ਲਪਯਤ ਦਿਵੰਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਚੰਤਰਿਖ ਮਥੋ ਸੁਆਹਾ ॥

ਅਰਥ

ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਅਨੰਤ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਯਮ ਕੋ ਰਚਾ ਉਸੀ ਨੇ ਮਹਾਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਚੀ ਉਸਨੇ ਮਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਰਚਾ ਇਸ ਛੋਟ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਰਚਾ ਔਰ ਸੰਵਤਸਰ ਕੋ ਬਨਾ ਦਿਯਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਏ ਸਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋ ਵਸ਼ ਮੇ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਉਸੀ ਨੇ ਸੂਰਯ ਔਰ ਚਾਂਦ ਚਮਕਨੇ ਵਾਲੇ ਸਤਾਰੋਂ ਕੋ ਰਚਾ ਦਿਯੂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤ ਰਿਖ ਮੇ ਰਮਾ ਸਭ ਮੇਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਓਨਕੀ ਬਾਨੀ ਮੈ ਹਮ ਜਹਾਂ ਤਾਂ ਵੇਦੋ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਦਿਖਾਏ ਗੇ ਜਹਾਂ ਖੰਡਨ ਪਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹਾਂ ਪਰ ਪਾਖੰਡ ਕਾ ਖੰਡਨ ਹੈ ਨਾਂ ਕੇ ਵੇਦਕਾ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕਲਮ ਸੇ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਏ ਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਫ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਆਏ ਥੇ ਆਪਨੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਮੈ ਬੇਦ ਪੜ੍ਹਾ ਭੀ ਥਾ ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫੁਰਮਾਤੇ ਹੈ।

ਹਮ ਇਸ ਜਗਹ ਖੈਂਚ ਤਾਨ ਕਿਸੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਨਹੀਂਕਰੇਂ ਗੇ ਸਿਰਫ ਪਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਚਲੇ ਜਾਏਂ ਗੇ ਅਬ ਸਭ ਸਜਨੋਂ ਕਾ ਕਾਮ ਇਸ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਤ ਸਵੀਕਾਰ ਔਰ ਅਸਤਯ ਪਰਿਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਵੇਦ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮੈ ਕਈ ਏਕ ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਿਖ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਵੇਦ ਮਾਨਨੇ ਕੀ ਕੋਈ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਹੈ ਬਲ ਕਿ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਵੇਦ ਕਾ ਖੰਡਨ ਹੈ ਇਤਿਆਦਿ ਉਨ ਭਾਈਓਂ ਕੇ ਲੀਏ ਯਹਾਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਮੇ ਅਨੇਕ ਪਰਮਾਨ ਦੀਏ ਜਾਵੇ ਗੇ ਜੈਸੇ ਕਿ ਪੇਹਲੇ ਭੀ ਹਮਨੇ ਸਤਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਸੰਬਤ ੧੯੫੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਮੇਂ ਅਛੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਥਾ ਅਬ ਇਸਮੇਂ ਵੁਹੀ ਪਰਮਾਣ ਦਰਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ਸਮੇ ਪਰਮਾਣ ਔਰ ਭੀ ਲਿਖੇ ਜਾਂਏ ਗੇ ਔਰ ਜੋ ਪਰਮਾਣ ਵੇਦ ਕੇ ਬਰਖਲਾਫ ਪਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵੋਹ ਭੀ ਲਿਖ ਦੀਏ ਜਾਏ ਗੇ ਫੈਸਲਾ ਬੁਧੀ ਮਾਨੋ ਪਰ ਹੈ ਜੋ ਸਤਯ ਹੈ ਵੋ ਸਵੀਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਅਸਤਯ ਸਰਵਦਾ ਪਰੀ ਤਿਯਾਗ ਹੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕੇ ਵੋਹ ਵੇਦ ਗਿਆਨ ਕਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਬਰਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਜੈਮਨੀ ਪਰਯੰਤ ਔਰ ਜੈਮਨੀ ਸੇ ਸ਼ਵਾਮੀ ਸ਼ੰਕਰ ਚਾਰ ਯਪਰਯੰਤ ਸਭ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮਾਨਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ ਗੁਰੂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਭੀ ਉਨੀ ਰਿਖੀ ਲੋਗੋ ਕੇ ਅਨੁਯਾਈ ਹੀ ਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਥੇ ਇਸ ਲੀਏ ਵੋਹ ਵੇਦ ਕੇ ਬਰਖਲਾਫ਼ ਨਹੀ ਕਹਸਕਤੇ ਥੇ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਭੀ ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ਥਾ ਵੋਹ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਮੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੂਏ ਇਸ ਲੀਏ ਐਸਾ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾਂ ਕਿ ਵੋਹ ਵੇਦ ਕੇ ਬਰਖਲਾਫ ਕੈਹਤੇ ॥

ਅਬ ਜਿਸ ਸਮੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਉਸ ਵਕਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਧੀ ਪਠਾਨੋਂ ਕਾ ਰਾਜ ਥਾ ਜੈਨ ਬੋਧਮਤ ਕੇ ਫੈਲਨ ਸੇ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਰਹਾਥਾ ਔਰ ਅਕਸਰ ਲੋਗ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਦੀਨ ਕੀਤਰਫ ਭੀ ਜਾ ਰਹੇ ਥੇ ਕਿਓਂਕੇ ਵੋਹ ਲੋਗ ਸਖਤੀ ਔਰ ਅਨਯਾਇਸੇ ਭੀ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਤ ਤੋ ਬਿਗਾੜ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਤ ਹੈ ॥

ਕਲਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਸਾਈ ਧਰਮ ਪੰਖ ਕਰ ਉਡਰਿਆ॥ ਸਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੂੜ ਅਮਾਵਸ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ॥

ਇਸਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਕਲਜੁਗ ਕਟਾਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨਥਾ ਵੋਹ ਕਟਾਰੀ ਰਾਜਾ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈਥੀ ਕਿਉਂਕੇ ਏਥ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਹ ਕਸਾਈ ਬਨੇ ਹੂਏ ਧਰਮਨੇ ਦੇਖਾਕੇ ਮੁਜ ਕ ਨਾਂ ਕਾਟ ਦੇਵੇ ਤੋਂ ਧਰਮ ਪੰਖ ਲਗਾਕਰ ਉੜਗਿਯਾ ਸਤਿ ਅਰਥਾਤ ਸਚਾਈ ਮੌਜੂਦ ਥੀ ਮਗਰ ਝੂਠ ਕੀ ਅਮਾਵਸ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੋਦਥੀ ਹੁਈ ਥੀ ਅਰਥਾਤ ਝੂਠ ਇਤਨਾ ਫੈਲਾਹੂਆਥਾ ਕਿ ਸਚਕਾ ਕਹੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਲਗਤਾਥਾ ਯੇਹ ਸਬਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਅਨਯਾਇ ਬਹੁਤ ਥਾ ਕੋਈ ਸਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਥਾਮਹਾਰਾਜ ਸੋਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਔਰ ਅਪਨੀ ਬਾਨੀ ਮੈਂ ਆਪਨੇ ਦਿਲਕਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੇਖੋ ।

ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਤਾ ਧਰਮ ਛੋਡਿਆ ਮਲੇਛ ਭਾਖਿਆਗਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਭ ਇਕ ਵਰਣ ਹੋਈ ਧਰਮ ਕੀ ਗਤਿ ਰਹੀ।

ਗਰੰਥ ਸ਼ਾਹਿਬ ਮः ੧ ਸਫਾ

ਖਤ੍ਰੀ ਲੋਗੋ ਨੇ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਛੋੜ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਕਿਰਤ ਦੇਵ ਬਾਨੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੜਤਾ ਰੋਟੀ ਕੇ ਲੀਏ ਫਾਰਸੀ ਅਰਬੀ ਹੀ ਪੜਤੇ ਹੈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਇਕ ਵਰਣ ਹੀ ਹੋਗਈ ਹੈ ਧਰਮ ਕੀ ਬਾਤ ਅਬ ਜਾਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਨਾ ਮਾਨੇ ਕੋਇ ਆਪੋ ਆਪੇ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਬ ਲੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨ ਤੇ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ਕਰਾਤੇ ਹੈ।

ਯੇਹ ਸ਼ੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਗੋ ਨੇ ਵੇਦ ਕਾ ਪਰੀ ਤਿਆਗ ਕਰ ਰਖਾ ਹੈ ਉਸ ਵਕਤ ਮਲੇਛ ਆਚਾਰ ਫੈਲਰਹਾਥਾ ਜਿਸਕਾ ਵਰਨਨ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਬ ਯਹਾਂ ਸੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਖਾਸ ਨਿਜ ਬਾਣੀਕੇ ਪਰਮਾਣ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਰਹਾਉ

ਬਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਪਾਵੈ ਭੇਦ। ਸਾਖਾ ਤੀਨਕਹੈ ਨਿਤ ਬੇਦ।*

ਇਸ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਭੇਦ ਕੋ ਜਿਸਕਾ ਵਰਨਨ ਊਪਰ ਕੀਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਵੇਦ ਤ੍ਰਈ ਤੀਨੋ ਸਾਖ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਸਾਮ ਨਿਤ ਐਸਾ ਹੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈ ਕਿਉਸਕਾ ਭੇਦ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਕੁਛ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਮ: ੧

ਚਚਾ ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਜਿਨ ਸਾਜੇ ਚਾਰੇ ਖਾਨੀ ਚਾਰ ਜੁਗਾ॥

ਯੇਹ ਸਬਦ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤੀ ਮੈਂ ਹੈਜੋ ਪਰੀਸੁਰ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਲਿਖੀ ਥੀ ਉਸ ਮੇਂ ਹੈ ॥

ਇਸਕਾ ਭਾਵ ਪਰਯ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਉਸ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਚਾਰੋਂ ਬੇਦ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਸਾਮ ਔਰ ਅਥਰ ਵਰਚੇ ਹੈ ਔਰ ਚਾਰ ਖਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਉਸਭਿਜ ਸਵੇਦਿਜ ਚਾਰੋ ਸੇ ਯੇਹ ਸ਼੍ਰਸ਼ਟੀ

* ਵੇਦ ਤ੍ਰੇਈ ਰਿਗ ਸ਼ਾਮ ਯਜੁਰ ਤੀਨ ਪਰਕਾਰਕੀ ਰਿਚਾ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਮੇਂ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਵੇਦ ਤ੍ਰਈ ਹੈਂ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਾਜੀ ਹੇ ਔਰ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇ ਚਾਰੋ ਜੁਗ ਸਤਜੁਗ ਦੁਆਪਰ ਤ੍ਰੇਤਾ ਕਲ ਜੁਗ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਹੈ ।।

ਸਾਫ ਸਾਫ ਲਿਖਾ ਹੈ ।।

ਚਾਰੋ ਵੇਦ ਚਾਰੋ ਖਾਣੀ

ਚਾਰੋ ਵੇਦ ਜੁਗ ਕਾ ਉਤਪਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ

ਆਸਾ ਮ: ੧

ਵਿਸਮਾਦ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦਵੇਦ। ਵਿਸਮਾਦ ਜੀਆ ਵਿਸਮਾਦ ਭੇਦ ।

ਯਹਾ ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੇਤੇ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਾਦ ਅਸ਼ਚਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰ ਤੇਰਾ ਵੇਦ ਆਸਚਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੀਆ ਜੰਤ ਸਭ ਦੇਖਕਰ ਆਸਚਰਯ ਹੋਰਹਾਹੂੰ ਮੈਂ ਭੇਦ ਤੇਰਾ ਜਾਨਨੇਕੇ ਲੀਏ ਅਸਚਰਯਹੂੰ

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧

ਸਾਚੀ ਕੀਰਤ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ। ਹੋਰ ਨ ਦੀਸੈ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ।

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੇਰੀ ਕੀਰਤ ਭੀ ਸਚੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਸਚੀ ਹੈ ਤੂ ਬੇਦ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਂ ਮੇ ਭੀ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਮੈ ਤੇਰੀ ਹੀ ਕਥਾ ਹੈ ।

ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਬੇਦ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਂ ਮੇ ਭੀ ਤੂਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਉਨਮੈ ਤੇਰੀ ਸਚੀ ਕੀਰਤੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਵੋਹ ਤੇਰੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ।।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧

ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਅਥਰਬਣ ਬ੍ਰਹਮੇ ਮੁਖ ਮਾਇਆ ਹੈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ। ਤਾਂਕੀ ਕੀਮਤ ਕਹ ਨ ਸਕੈ ਕੋ ਤਿਉ ਬੋਲੈ ਜਿਉ ਬੁਲਾਇਦਾ।

ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੁੰਨ ਸੇ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੂਈ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਸਬਦ ਹੈ ਉਸਮੈ ਸੇ ਵੇਦ ਵਿਸ਼ਯ ਮੈ ਜਿਤਨਾ ਕਹ ਹੈ ਸੋ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ

ਅਰਥ

ਇਸਮੈ ਚਾਰੋ ਬੇਦ ਕੇ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹੇਹੈ ਸ਼ਾਮ ਵੇਡ ਰਿਗ ਵੇਦ ਜਜੁਰ ਵੇਦ ਅਥਰਵਣ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਵਾਰ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਜਿਨਮੈ ਤੀਨ ਗੁਨ ਵਾਲੀ ਮਾਇਆ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਭੀ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਵਰਨਨ ਹੈ। ਉਨ ਬੇਦੋਂ ਕਾ ਮੈ ਹਮਾਂ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਜਾਸਕਦੀ ਜਿਤਨਾ ਜਿਤਨਾਪਰਮਾਤਮਾਰਿਖੀ ਮੁਨੀਓਂ ਕੋ ਪਰੇਰਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਵੋਹ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਅਗਾਧ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ

ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਰਿਗ ਜਜੁਰ ਵੇਦ ਔਰ ਅਥਰ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਪਰਗਟ ਕੀਏ ਹੈ ਜਿਸਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਕੇ ਸਵਾਇ ਤੀਨ ਸਤ ਰਜ ਤਮ ਗੁਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨਨ ਹੈ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਕੁਦਰਤ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਉਤਨਾ ਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਓਹ ਜਨਾਤਾ ਹੈ ਇਤਆਦਿ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਮਹਲਾ ੧

ਰਹਾਉ॥

ਬੇਦ ਵਖਾਣ ਕਹਹਿ ਇਕ ਕਹੀਐ। ਓਹ ਬੇਅੰਤ ਅੰਤ ਕਿਮ ਲਹੀਐ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਬੇਦ ਵਿਆਖਿਆਨ ਕੇ ਤੌਰ ਪਰ ਕੈਹਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਈਸ਼ਰ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਕੈਹਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬੇਅੰਤ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅੰਤ ਕੌਨ ਲੇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਉਸਕੋ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਬਤਲਾਤਾ ਹੈ ਇਤਆਦ ਯੇਹ ਪੈਹਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੇ ਬਚਨ ਭੀ ਸੌ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਕਈ ਮੌਕਿਆ ਪਰ ਉਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਕਹੇ ਕਹੇ ਹੂਏ ਹੈ ਲਿਖੇ ਜਾਏਂ ਗੇ।

ਅਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬਿਚਾਰੀਏ ਔਰ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸਵਾਸ ਗੁਰੂ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸਚੇ ਵੈਦਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਲੀਜੀਏ॥

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹਨ–

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩

ਸਪਤ ਦੀਪ ਸਪਤ ਸਾਗਰ ਨਵ ਖੰਡ ਚਾਰੇ ਵੇਦ। ਦਸ ਅਸਟ ਪੁਰਾਣਾ। ਹਰ ਸਭਨਾ ਵਿਚ ਤੂ ਵਰਤਦਾ ਹਰ ਸਭਨਾ ਭਾਣਾ। ਸਭ ਤੁਝੈ ਧਿਆਵੈ ਜੀਆ ਜੰਤ ਹਰ ਸਾਰੰਗ ਪਾਣਾ॥

ਸਾਤੋ ਦੀਪ ਸਾਤ ਸਮੁਦਰ ਨੌ ਖੰਡ ਚਾਰੋ ਵੇਦ ਅਠਾਰਾ ਪੁਰਾਣ ਯੇ ਸਭ ਜੋ ਹੈ ਇਨ ਸਭ ਮੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਔਰ ਤੂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਅਛਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਰੰਗਪਾਨੇਹ ਸਾਰੰਗਪਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਧਨੁਖਧਾਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸਭ ਜੀਆ ਜੰਤ ਤੁਜੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ

ਇਸਕਾ ਮਤਲਬ ਯੇ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਹਿਦੂ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਅਠਾਰਾ ਪੁਰਾਣ ਨੌ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿ ਈਸ਼ਰ ਸੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਯੇ ਸਭ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇਰੇ ਦਵਾਰਾ ਪਰਗਟਹੂਏਸਭ ਜੀਆ ਜੰਤ ਕਾ ਤੂ ਅਧਾਰ ਹੈ ॥

ਆਸਾ ਮਃ ੩

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਸਿਮਰਤ ਸਰਤੇਰਾ ਸੁਰਸਰੀ ਚਰਣ ਸਮਾਣੀ ਸਾਖਾ ਤੀਨ ਮੂਲ ਮਤੀ ਰਾਵੈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੁਰਖ ਵਿਡਾਣੀ।

ਸਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਯੇਹ ਤੇਰੀ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਸੁਰਸੁਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਈ । ਵੇਦ ਕੀ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਅਰਥਾਤ ਰਿਗ ਯਜੂ ਸਾਮ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਰਿਗ ਯਜੂ ਸ਼ਾਮ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਜੋ ਚਾਰੇ ਵੇਦੋਂ ਮੈ ਹੈ ਵੋਹ ਤੁਝਕੋ ਜਨਾਤ ਐਸੈ ਹੀ ਮਤੀ ਮਾਨ ਲੋਗ ਕੋਹਤੇ ਆਏ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋ ਆਸਚਰਯ ਰੂਪ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਹੈ।

ਆਸਾ ਮਃ ੩

ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕੋ ਦੀਏ ਪੜ ਪੜ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰ ਤਾ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਬੂਝੈ ਬਪੜਾ ਨਰਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸੁਰਗ ਅਵਤਾਰ

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੂ ਨੇ ਚਾਰੋ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਹੈ ਉਨਕੋ ਪੜ ਪੜ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋ ਕਰ ਉਨ ਵੇਦੋ ਕਾ ਭੇਦ ਅਰਥ ਸੈਹਤ ਉਨ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਵੋਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰਕ ਸਵਰਗ ਮੈਂ ਜਾਤਾ ਹੈ।

ਰਾਗ ਰਾਮ ਕਲੀ ਮ: ੩

ਵੇਦਾ ਮੇ ਨਾਮ ਉਤਮ ਸੋ ਸੁਣਹਿ ਨਾਹੀ ਫਿਰੈ ਜਿਉਂ ਬੇਤਾਲਿਆ॥ ਕੇਹ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਸਚ ਤਜਿਆ ਕੂੜ ਲਾਗੇ ਤਿਨ ਜਨਮ ਜੂਏ ਹਾਰਿਆ

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਸਿਖੋ ਵੇਦੋਂ ਮੇ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਉਤਮ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਤੁਮ ਸੁਨਤੇ ਨਹੀ ਹੋ ਬਦ ਕਿਸਮਤ ਅਰਥਾਤ ਖੋਟੀ ਪ੍ਰਾਲਬਧ ਵਾਲੇ ਕੀ ਤਰਹ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵੇਦ ਆਦਿ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤਰੋ ਕੋ ਤਿਆਗ ਦੀਆ ਹੈ ਔਰ ਝੂਠ ਲਾਗੇ ਅਰਥਾਤ ਕੂੜੀ ਬਾਤੋ ਪਾਖੰਡ ਮੈਂ ਲਗ ਰਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਜੂਏ ਮੈਂ ਹਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸਕੋ ਇਸ ਮਨੁਖ ਜਨਮ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਫਲ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵੇਦ ਕੋ ਛੋੜ ਦੀਆ ਔਰ ਕਿਧਰ ਭੜਕਤਾ ਫਿਰ ਤਾ ਹੈ ਉਸਨੇ ਅਪਨੀ ਆਯੂ ਕੋ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਥੇ ਦੇਖੋ ਉਨ ਕੀ ਸੰਤਮਤਵਸਾਂਝਤ ਦੂਸਰੇ ਹਿਸੇ ਗੁਰੁਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਰਾਗ ਮਲਾਰ ਪਉੜੀ

ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸ਼ ਦੇਵ ਉਪਾਇਆ। ਬ੍ਰਹਮੇ ਦਿਤੇ ਬੇਦ ਪੂਜਾ ਲਾਇਆ। ਦਸ ਅਵ ਤਾਰੀ ਰਾਮ ਰਾਜਾ ਆਇਆ। ਦੈਤਾਂ ਮਾਰ ਧਾਇ ਹੁਕਮ ਸਬਾਇਆ। ਈਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਰ ਤਿਨੀ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਾ ਪਾਇਆ।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਕੀ ਅਸਤੁਤੀ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੂਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮੇ ਵਸ਼ਨ ਔਰ ਸ਼ਿਵ ਇਨ੍ਹ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਵੇਦ ਦੀਏ ਔਰ ਅਪਨੇ ਭਜਨ ਮੈ ਲਾਇਆ ਹੈ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਤੇਰੇ ਹੂਏ ਜਿਨ ਮੈ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕਾ ਭੀ ਅਵਤਾਰ ਹੂਆ ਜਿਸਨੇ ਦੈਤੋਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਵਣ ਮੇਘ ਨਾਦ ਕੁੰਭ ਕਰਨ ਆਦਿ ਸਭ ਦੈਤੋਂ ਕੋ ਮਾਰਾ ਔਰ ਸਭ ਪਰ ਜਿਸ ਕਾ ਹੁਕਮ ਚਲਤਾ ਰਹਾ ਜਿਸਕੇ ਸ਼ਾਸਨ ਮੈ ਰਹੇ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸ਼ਿਵ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਨੇ ਭੀ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਹੇ॥

ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਕਰਕੇ ਉਸਤਤੀ ਤੋਂ ਗਾਈ ਹੈ ਮਗਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਾ ਕ੍ਰਮ ਹੈ ਇਸਕੋ ਨਹੀ ਛੋੜਾ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਆਦਿ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਬੇਦੋਂ ਕਾ ਮਿਲਨਾਂ ਦਸ ਅਵਤਾਰੋ ਕਾ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਵਤਾਰ ਲੇਨਾ ਦੈਤੋ ਕੋ ਮਾਰਨਾਂ ਯੇਹ ਸਭ ਕਹਦੀਆ ਹੈ ਕਿਓ ਨਾਂ ਕੇਹਤੇ ਵੋਹ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕੇ ਲੀਏ ਆਏ ਹੀ ਥੇ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਾਗ ਸੂਹਾ ਮਹਾਲ: ੪

ਹਰ ਪੈਹਲੜੀ ਲਾਵ ਪਰ ਵਿਰਤੀ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਲਰਾਮ ਜੀ॥ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਦ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਪਾਪ ਤਜਾਇਆ ਬਲਰਾਮ ਜੀ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਹਰ ਨਾਮ ਧਿਆਵੋ ਸਿਮ੍ਰਤ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥ ਸਤ ਗੁਰ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਅਰਾਧੋ ਸਭ ਕਿਲ ਵਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾ ਇਆ ॥ ਸੈਹਜ ਆਨੰਦ ਹੂਆ ਵਡ ਭਾਗੀ ਮਨ ਹਰ ਹਰ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥ ਜਨ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਲਾਵ ਪੈਹਲੀ ਆਰੰਭ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ ॥

ਅਬ ਇਸ ਸਬਦ ਸੈ ਜਿਸਕੇ ਤੀਨ ਐਸੇ ਔਰ ਹਿਸੇ ਭੀ ਹੈ ਗੁਰੂਮਤ ਦੁਤੀਆ ਭਾਗ ਮੈ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਲਿਖਦੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸਮੈ ਬਤਲਾਇਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿਇਸਮੈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੇ ਮਾਂਨਨੇ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਮਗਰ ਅਨਪੜੇ ਲੋਗ ਔਰ ਕਈ ਸੁਆਰਥੀ ਭਾਈ ਇਸ ਸੇ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਕਾ ਬਿਵਾਹ ਕਰਾ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਨ ਲੋਗੋ ਨੇ ਵੇਦ ਆਦਿ ਸਬ ਸ਼ਾਸਤਰੋ ਕੋ ਤਿਲਾ ਜਲੀ ਦੇਦੀਹੈ ਸਭ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀਓਂਕੇ ਬਰਖਲਾਫ ਔਰ ਸਭ ਗੁਰੂਓ ਕੇ ਬਰਖਲਾਫ ਆਪ ਨੈ ਮਨ ਮਾਨੇ ਖਿਆਲ ਮੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਜੋਕੇ ਮਾਦਫਤ ਕਾ ਹੈ ਦੁਨੀਆ ਦਾਰੀ ਮੈ ਲਗਾ ਕਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕਾਮਤ ਛੋੜ ਆਪਣਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਯੇਹ ਉਨਕੀ ਸਰਬ ਦਾ ਭੂਲ ਹੈ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸਚਾ ਮਤਲਬ ਔਰ ਮਨਸ਼ਾ ਇਸੀ ਪੁਸਤਕ ਮੈ ਮੈਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀਕਾ ਸਬਦ ਦਰਜ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸਮੈ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਪਤੀ ਮਾਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਰ ਪਾਇਆ ਅਬਨਾਸੀ ਨਾਂ ਕਦੇ ਮਰੇ ਨਾਂ ਜਾਇਆ
ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਗੁਰਮੁਖੇ ਹਰ ਪਾਇਆ

ਅਰਥ

ਮੈਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਬਨਾਸੀ ਵਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਵੋਹ ਕਭੀ ਮਰਤਾ ਨਹੀ ਨਾਂ ਹੀ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੈ।

ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੂਆ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਵਰ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸੋ ਦੇਖੀਏ ਇਸ ਮੈ ਸਾਫ਼ ਤੋਰ ਪੁਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕੇ ਇਨ ਸਬਦੋ ਮੈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਬਿਵਾਹ ਕਾ ਗੰਧ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਖੇਚੋਂ ਤਾਨੀ ਕਰਨਾਂ ਪਾਪ ਨਹੀ ਤੋ ਔਰ ਕਿਆ ਹੈ ਔਰ ਪਾਪ ਕਾ ਫਲ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਤਿਆਗ ਹੀ ਅਛਾ ਹੈ।

ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਇਨਕੇ ਹਰ ਪੈਹਲੜੀ ਲਾਵ ਸਬਦ ਕੇ ਅਰਥ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪੈਹਲੀ ਲਾਵ ਕੀਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਮੈ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਨਾਂ ਵੋਹ ਧਰਮ ਕਹਾਂ ਸੇ ਸੀਖੇ ਵੋਹ ਧਰਮ ਵੇਦ ਮੈ ਹੈ ਕੌਨਸੇ ਵੇਦ ਜੋ ਪਰਮੇਸਰ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਵਕਤ ਦੀਏ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਲੀਏ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ'

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਦੀਏ ਪੜ ਪੜ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰ ।

ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਪਰਮੇਸਰ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾਕੋ ਦੀਏ ਵੋਹ ਪੜ ਪੜ ਉਨ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਹਾ ਭੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਵੁਹੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦ ਧਰਮ ਦ੍ਰੜਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਵੇਦ ਬਾਣੀ ਅਨਸਾਰ ਜੋ ਧਰਮ ਹੈ ਉਸ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਖੋ ਜਿਸ ਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਜਾਇਗਾ ।ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਖੋ ਔਰ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੋ ਔਰ ਰਿਖੀ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਰਚੇ ਗਰੰਥ ਜੋ ਵੇਦ ਅਨਸਾਰ ਮਨੂ ਆਦਕ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆ ਹੈ ਉਨ ਪਰ ਭੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਖੋ ਔਰ ਫਿਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂਪੂਰਾ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ ਆਰਾਧੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਏਂ ਗੇ ।

ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਲਿਖੇ ਹੈ ਉਨ ਵੈਦਕ ਕਰਮੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬੇਸ਼ਕ ਮਨੁਖ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਐਸਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਫਿਰ ਤੁਮਕੋ ਸੈਹਜੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਪਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਔਰ ਹਰੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਮਿਠਾਸ ਪਰਤੀਤ ਹੋਗੀ ।

ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਪੈਹਲੀ ਲਾਂਵ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੇਹ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪੈਹਲਾ ਉਪਾਵ ਹੈ ਈਸ਼ਰ ਭਗਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਅਰੰਭ ਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ਇਸੀ ਤਰਹ ਬੈਰਾਗ ਆਦਿ ਸਾਧਨ ਪਰਾਣਾਯਾਮ ਵਗੈਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇ ਔਰ ਲਿਖਾ ਹੈ

ਇਸ ਮੈਂ ਦੁਨੀਯਾਵੀ ਵਿਵਾਹ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਹਾਨ ਨਹੀ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਃ ੫

ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਉਚਰਤ ਦਿਨ ਰਾਤ। ਅਗਮ ਠਾਕਰ ਅਗਾਧ ॥

ਅਰਥ

ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਦਿਨ ਰਾਤ ਬਤਲਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅਗਾਧ ਅਗਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਥਾਹ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਵਹਾਂ ਪਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਗਮਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਵੇਦ ਦਵਾਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਮਹਾਨਤਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ।੩

ਰਾਗ ਬਲਾਵਲ ਮਃ ੫

ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੇ। ਜਪੀਐ ਨਾਮ ਜਿਸ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ॥

ਅਰਥ

ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਔਰ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ਕਰ ਹਮ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੈਂ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਏਂਗੇ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦਵਾਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪਰ ਪਰਤੀਤ ਹੂਈ ਹੈ ਧੰਨ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ੫

ਪਤਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦ ਬੇਦੀ ਲੇਖਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਨੈਨਹੁ ਪੇਖਿਆ ॥

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੂ ਪਤਤ ਪਾਵਨ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਵੇਦੋਂ ਸੇ ਐਸਾ ਜਾਨਾ ਹੈ ਤੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਪਨੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਨੇਤਰੋਂ ਸੇ ਤੁਝਕੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੇਖਾ ਹੈ॥

ਯਹਾਂ ਬੇਦ ਦਵਾਰਾ ਇਸਕਾ ਜਾਂਨਨਾਂ ਲਿਖਾ ਹੈ।

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਮ: ੫

ਸਿਮ੍ਰਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ। ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਰੇ ਵਖਿਆਨ॥

ਅਰਥ

ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵ੍ਯਾਖਿਆਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਰਕੋ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮ:੫

ਚਾਰ ਪੁਕਾਰਹਿ ਨਾ ਤੂ ਮਾਨਹਿ। ਖਟ ਭੀ ਏਕਾ ਬਾਤ ਬਖਾਨਹਿ। ਦਸ ਅਸਟੀ ਮਿਲ ਏਕੋ ਕਹਿਆ। ਤਾਂ ਭੀ ਜੋਗੀ ਭੇਦ ਨ ਲਹਿਆ। ਕਿੰਗਰੀ ਅਨੂਪਮ ਵਾਜੈ ਜੋਗੀਆ ਮਤ ਵਾਰੋਰੇ॥

ਅਰਥ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਕਿਸੀ ਜੋਗੀਕੋ ਕਿੰਗਰੀ ਬਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਹੇ ਜੋਗੀ ਚਾਰ ਵੇਦ ਏਕ ਹੀ ਪੁਕਾਰਤੇ ਹੈਂ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭੀ ਉਸ ਏਕ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਗਾਤੇ ਹੈ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਨ ਨੇ ਭੀ ਮਿਲਕਰ ਉਸ ਏਕ ਪਰਮਾਤਮਾਹੀ ਕਾਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਝ ਕੋ ਫੇਰ ਭੀ ਇਸ ਭੇਦ ਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀ ਲਗਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕੂ ਤੋ ਖੂਬ ਕਿੰਗਰੀ ਬਜਾਤਾ ਹੈ। ਕੁਛ ਮਤਵਾਰਾ ਸਾ ਪਰਤੀਤ ਹਤਾ ਹੈ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮ: ੫

ਸੰਤਸਭਾ ਮਿਲ ਕਰੋ ਵਖਿਆਨ। ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ। ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਬੀਚਾਰੇ ਕੋਇ। ਨਾਨਕ ਤਾਕੀ ਪਰਮ ਗਤ ਹੋਇ॥

ਅਰਥ

ਸੰਤ ਲੋਗੋ ਸਭਾ ਮੈ ਵਿਯਾਖਯਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਔਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤ ਸਭਾ ਮੈ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਔਰ ਪੁਰਾਨ ਕਾ ਵਖਿਆਨ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਵੇਦ ਯਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਇਸਕਾ ਬਿਚਾਰ ਕੋਈ ਹੀ ਬਿਚਾਰਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਈ ਬਿਚਾਰੇਗਾ ਉਸਕੀ ਪਰਮਗਤੀ ਹੋਵੇਗੀ॥

ਯਹਾਂ ਪਰ ਸ਼ਾਫ ਕੈਹ ਦੀਆ ਕਿ ਸਾਧੂ ਸਭਾ ਹੋਇ ਉਸ ਮੈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਪੁਰਾਣ ਆਦਕ ਵਿਆਖਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ॥

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਵੇਦਕਾ ਵਯਾਖਿਆਨਭੀ ਕੀਆਕਰੋ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ ਸਭ ਕੀ ਬੁਧੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਤਾਕੇ ਸਭ ਭਾਈ ਸਤ ਪਥ ਪਰ ਆਰੂੜ ਹੋਵੇ ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵਜੀ

ਗੌੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮਃ੫

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਬੂਝੈ ਮੂਲ ਸੂਖਮ ਮੈ ਜਾਨੈ ਅਸਥੂਲ । ਚੌਹ ਵਰਨਾ ਕੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ । ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਪੰਡਿਤ ਕੋ ਸਦਾ ਅਦੇਸ॥

ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਪੈਹਲੇ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ ॥

ਸੁਖਮਨੀ

ਗੌੜੀ ਮਃ ੫

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਧੁਨ ਬਾਨੀ ।
ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਬਖਾਣੀ ।

ਅਰਥ

ਜੋ ਬਾਨੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਔਰ ਬੇਦ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਵੋਹ ਗੋਬਿੰਦ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਔਰ ਗੁਨਕੀ ਧੁਨੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਔਰ ਵੇਦ ਮੈ ਈਸ਼ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਬਾਣੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਗੁਨ ਵਰਨਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰ ੧

ਪੜਤਾਲ

ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਨ ਪੁਕਾਰਹਿ ਸੁਨਹਿ ਨਾਹੀ ਡੋਰਾ । ਨਿਪਟ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਮੂਕਾ ਪਛੁਤਾਇਓ ਮਨ ਭੋਰਾ ॥

ਅਰਥ

ਬੇਦ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਔਰ ਸਾਧੂ ਜਨ ਪੁਕਾਰ ਕਰ ਈਸ਼ਰ ਕੀ ਤਰਫ ਕਾ ਰਾਸਤਾ ਬਤਾਤੇ ਹੈਂ ਜੀਵ ਸੁਨਤਾ ਨਹੀ ਡੋਰਾ ਬਨ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਯੇਹ ਮਨ ਭਵਰੇ ਕੀ ਨਿਆਂਈ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਕਰ ਪੀਛੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ।

ਏਕ ਕਥਾ ਹੈ ਭਵਰਾ ਕਵਲ ਫੂਲ ਮੈ ਸੁਗੰਧੀ ਲੇਤਾ ਥਾ ਰਾਤ ਪੜ ਗਈ ਵਹਾਂ ਫੂਲ ਮੈ ਹੀ ਰਹਾ ਅਬ ਮਨ ਮੇ ਬਿਚਾਰਤਾ ਹੈ ਰਾਤ ਗੁਜਰ ਜਾਏਗੀ ਪ੍ਰਾਤਾ ਕਾਲ ਹੋਗਾ ਯੇਹ ਫੂਲ ਖਿਲ ਜਾਏਗਾ ਮੈ ਬੀਚ ਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਊਂਗਾ॥

ਕਿਆ ਹੂਆ ਪ੍ਰਾਤਾ ਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਨੇ ਆ ਸੁੰਡ ਮਾਰਾ ਫੂਲ ਸਮੇਤ ਭਵਰੇ ਕੋ ਨਿਗਲ ਗਿਆ ॥

ਸੋ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਜੀਵਕਾ ਹਾਲ ਹੈ ਯੇਹ ਮਨਮੈ ਕਈ ਕਿਸਮ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਬ ਈਸ਼ਰ ਭਜਨ ਕਰਾਂਗਾ ਅਬ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਾਂਗਾ ਅਬ ਸੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਰੰਭ ਕਰੂੰਗਾ ਵਿਸ਼ੈ ਵਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਕਾਲ ਰੂਪੀ ਹਾਥੀ ਉਸਕੋਮਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥

ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯੇਹੀ ਯਾਦ ਕਰਾਯਾਂ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਤ੍ਰਿ ਵਕਮ ਹੈ ਅਬ ਈਸ਼ਰ ਆਗਿਆ ਜੋ ਵੇਦ ਹੈ ਉਸ਼ ਪਰ ਵਿਸਵਾਸ਼ ਕਰਹੇ ਭਗਤੀ ਕਰ ਲੋ ਨਹੀ ਤੋ ਪਸਚਾਤਾਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੋਗਾ ॥

ਰਾਗ ਗੂਜਰੀ ਵਾਰ ਮ: ੫

ਤੁਧ ਧਿਆਇਨ ਬੇਦ ਕਤੇਬਾ ਸਨ ਖੜੇ।
ਗਣਤੀ ਗਣੀ ਨ ਜਾਇ ਤੇਰੇ ਦਰ ਪੜੇ।
ਬ੍ਰਹਮੇ ਤੁਧ ਧਿਆਇਨ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਾ।
ਸ਼ੰਕਰ ਬਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਹਰ ਜਸ ਮੁਖ ਭਣਾ॥

ਅਰਥ

ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ ਤੁਝ ਕੋ ਬੇਦ ਚਾਰੇ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਨਤੀ ਗਿਨੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਤੇਰੇ ਦਰਵਾਜੇ ਪਰ ਪੜੇ ਹੈਨ ਅਰਥਾਤ ਬੇਅੰਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਤੇਰੇ ਦਰ ਪੜੇ ਹੈਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮੈ ਇੰਦਰ ਇੰਦਰਾਸਨ ਪਰ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਗਾਤੇ ਹੈਂ ਸ਼ੰਕਰ ਔਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਅਵਤਾਰ ਆਦਿ ਤੇਰਾ ਜਸ ਗਾਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੂਜਾ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਤੀਸਰਾ ਅਧਜਾਯ

ਭਟੂੰ ਕਰਣੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਿਰਣੂ ਧਾਮ ਵੇਵਾਂ

ਹੇ ਵੇਦ ਹਮ ਲੋਗ ਕਾਨੋ ਸੇ ਕਲਯਾਨ ਕੇਹੀ ਵਰਨ ਕਰੇ

(ਨ) ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਪਨ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਪੰਥ ਹੀ ਅਲਗ ਹੈ।

(ਪ) ਨਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੜਾ ਨਹੀਹੈ ਅਗਰ ਪੜਤੇ ਤੋ ਐਸਾ ਨਾਂ ਕੇਹਤੇ।

(ਨ) ਕਿਉਂ ਸਾਹਿਬ ਕਿਯਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੁਰਾਣੋ ਔਰ ਅਵਤਾਰ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਬਾਤੇ ਭੀ ਗਰੰਥ ਮੈਂ ਲਿਖੀ ਹੁਈ ਹੈ।

(ਪ) ਹਾਂ ਔਰ ਕਿਯਾ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਅਧਯਾਇ ਮੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਗਰੰਥ ਸਾਂਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਬੀੜ ਬਧੀ ਹੈ।

ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਮੈ ਅਚੁਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮਦ ਸੂਦਨ ਦਾਮੋਦਰ ਸਵਾਮੀ ਇਤਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀ ਪੜਾ ਉਸ ਮੈ ਸਭ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਫਿਰ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਬਾਣੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦਰਜ ਕੀਹੈ ।

(ਨ) ਹਾਂ ਉਸਮੈ ਤੋ ਕੁੱਛ ਝਲਕ ਪੜਤੀ ਹੈ

(ਪ) ਵਾਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਹ ਅਭੀ ਝਲਕ ਹੀ ਪੜਤੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਲਿਖੇ ਪੜੇ ਹੈ ਅਛਾ ਯਹਾਂ ਦੇਖ ਲੋ ।

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ

ਬਾਣੀ ਭਗਤੁ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੀ

ੴ ਸਤਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ।

ਧਨ ਧਨ ਓਹ ਰਾਮ ਬੇਨਬਾਜੈ । ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧੁਨ ਅਨਹਤ ਗਾਜੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧਨ ਧਨ ਮੇਘਾ ਰੋਮਾਵਲੀ। ਧਨ ਧਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਓਢੈ ਕਾਮਲੀ। ਧਨ ਧਨ ਤੂ ਮਾਤਾ ਦੇਵਕੀ। ਜੈਹ ਗ੍ਰਹ ਰਮੀਆ ਕਮਲਾ ਪਤੀ ॥ ੨ ॥ ਧਨ ਧਨ ਬਨ ਖੰਡ ਬਿੰਦ੍ਰਾ ਬਨਾ ਜਿਹ ਖੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ੩ ॥ ਬੇਨ ਬਜਾਵੈ ਗੋ ਧਨ ਚਰੈ । ਨਾਮੇ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਆਨੰਦ ਕਰੈ ॥ ੪ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ†

ਨਿਰਗੁਣ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਸੇ ਹੀਨ ਪੁਰਸ਼ ਸਗੁਣ ਕੀਹੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥

ਯੇਹ ਬੋਧ ਹੇਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਨਿਖਲ ਸਮਾਜ ਕੋ ਧਨਯਤਾ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਧੰਨ ਇਤਿ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਹੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਧਨਯ ਹੈ ਵੋਹ ਬਾਂਸ ਕੀ ਪੋਰੀ ਕੀ ਬਾਂਸਰੀ। ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਬਜਤੀ ਥੀ ਔਰ ਬਜਤੀ ਹੀ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧੁਨੀ ਨਿਕਾਲਤੀ ਥੀ ਅਨਹਦ ਗਾਜਤੀ ਥੀ ਸਰੋਤਾ ਜਨੋ ਕੋ ਆਨੰਦ ਕਰਤੀ ਥੀ। ਵੋਹ ਮੇਂਢਾ ਧੰਨ ਹੈ ਉਸਕੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੀ ਪੰਗਤੀ ਧੰਨਯ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕੀ ਕੰਮਲੀ ਬਨੀ ਵੋਹ ਭੀ ਧੰਨਯ ਹੈ ॥

ਹੇ ਮਾਤਾ ਦੇਵਕੀ ਤੂ ਧਨਯ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਕਮਲਾਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਲੀਆ ਵੋਹ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਕਾ ਖੰਡ ਧਨਯ ਹੈ ਜਿਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਰਾਧਕਾ ਸਮੇਤ ਖੇਲਤੇ ਰਹੇ। ਬੇਨ ਬਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਗਊਓਂ ਕੋ ਚਰਾਤੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਆਨੰਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਯਹਾਂ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਯੇਹ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਨੇ ਸਵਾਮਤ ਜਾਨ ਕਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦਕੋ ਦਰਜ ਕੀਆ ਥਾ

---

† ਯੇਹ ਤਰਜਮਾ ਛਪਾ ਹੂਆ ਹੈ ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਰੋਤਮ ਸਵਰਗਬਾਸੀ ਮਹੰਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਖਾੜਾ ਪਟਯਾਲੇ ਨੇ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਛਪਾ ਹੂਆ ਹੈ।

- CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੇਖੋ ਦੂਸਰਾ ਪਰਮਾਣ––

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ

ਮੇਰੋ ਬਾਪ ਮਾਧੋ ਤੂ ਧਨ ਕੇਸੋ ਸਾਵਲੀਓ ਬੀਠਲਾਇ । ਕਰ ਧਰੇ ਚਕ੍ਰ ਬੈਕੁੰਠ ਤੇ ਆਇ ਗਜ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਉਧਾਰੀਅਲੇ। ਦੁਹਸਾਸਨ ਕੀ ਸਭਾ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਅੰਬਰ ਲੇਤ ਉਬਾਰੀਅਲੇ। ਗੋਤਮ ਨਾਰ ਅਹਿਲਯਾ ਤਾਰੀ ਪਾਹਨ ਕੇਤਕ ਤਾਰੀਅਲੇ । ਐਸਾ ਅਧਮ ਅਜਾਤ ਨਾਮ ਦੇਉ ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਈਲੇ ॥

ਅਰਥ

ਹੇ ਮਾਧਉ ਲਖਮੀ ਕੇ ਪਤੀ ਤੂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਹੋ ਹੇ ਸਾਵਲੇ ਸੁੰਦਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਜਬ ਗੰਡਕਾ ਨਦੀ ਮੈਂ ਗ੍ਰਾਹ ਨੇ ਗਜੇਂਦਰ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪਰਾਣ ਲੇਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪਕੜ ਲੀਆ ਥਾ ਆਪ ਹਸਤੀ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਨ ਕਰ ਬੇਕੁੰਠ ਸੇ ਚਕਰ ਹਾਥ ਮੇ ਲੇ ਕਰ ਆ ਗਏ ਥੇ ਆਪ ਨੇ ਉਸ ਹਾਥੀ ਕੋ ਬਚਾਇਆ ਥਾ ਔਰ ਜਬ ਦੁਹਸਾਸਨ ਦਰਯੋਧਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਭਾ ਮੇ ਦਰੋਪਤੀ ਨਗਨ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਥੇ ਉਸ ਵਕਤ ਆਪ ਅੰਬਰੋਂ ਸੇ ਦਰੋਪਤੀ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕੀ ਥੀ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਗੋਤਮ ਰਿਖੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਹਿਲਯਾ ਜੋ ਸਰਾਪ ਸੇ ਪਥਰ ਹੋ ਗਈ ਥੀ ਆਪ ਨੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਿਰਫ ਅਪਨਾ ਚਰਨ ਛੁਹਾ ਕਰ ਉਸਕੋ ਤਾਰ ਦੀਆ ਥਾ ਔਰ ਜਬ ਅਪਨੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਸੇਤੂ ਬਾਂਧਾ ਥਾ ਤੋ ਉਸ ਵਕਤ ਕਈ ਪਥਰ ਤਰਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਮੁਝ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਪਾਪੀ ਹੈ ਅਧਮ ਹੈ ਜਾਤਿ ਕਾ ਭੀ ਸ਼ੂਦਰ ਹੈ ਤਾਰੋ ॥

(ਪ) ਦੇਖ ਲੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਗਜ ਗਰਾਹ ਕੀ ਕਥਾ ਦਰੋਪਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕੀ ਕਥਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਹਿਲਿਆ ਕੀ ਕਥਾ ਔਰ ਸੇਤੂ ਕਾ ਬਾਂਧਨਾਂ । ਸਭ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਦਰਜ ਹੈ ਔਰ ਪਰਮਾਣਕ ਹੈ ॥

(ਨ) ਅਛਾ ਕੋਈ ਪਰਮਾਣ ਔਰ ਭੀ ਦਿਖਾਓ ॥

(ਪ) ਲੀਜੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਿਤਨੇ ਚਾਹੋ ਪਰਮਾਣ ਬਹੁਤੇਰੇ ਹੈ ਆਪ ਪੜ੍ਹਤੇ ਜਾਵੇਂ ॥

ਰਾਗ ਮਾਰੂ

ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਰਾਜਨ ਕਉਨ ਤੁਮਾਰੇ ਆਵੈ । ਐਸਾ ਭਾਉ ਬਿਦਰ ਕੋ ਦੇਖਿਓ ਓਹ ਗਰੀਬ ਮੋਹ ਭਾਵੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਸਤੀ ਦੇਖ ਭਰਮ ਤੇ ਭੂਲਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਾ ਜਾਨਿਆ ॥ ਤੁਮਰੋ ਦੂਧ ਬਿਦਰ ਕੋ ਪਾਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਮੈ ਮਾਨਿਆ । ਖੀਰ ਸਮਾਨ ਸਾਗ ਮੈ ਪਾਇਆ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਰੈਨ ਬਿਹਾਨੀ । ਕਬੀਰ ਕੋ ਠਾਕਰ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਜਾਤ ਨਾ ਕਾਹੂ ਕੀ ਮਾਨੀ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਜਿਸ ਵਕਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਪਾਂਚ ਗਾਓਂ ਦਿਲਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਗਏ ਦਰਯੋਧਨ ਅਪਨੇ ਹਾਥੀ ਦੇਖਨੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਸੇ ਹਾਥੀ ਖਾਨੇ ਮੇਂ ਚਲਾ ਗਯਾ ਥਾ ਉਸ ਕਥਾ ਕੇ ਊਪਰ ਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਯੇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਜਬ ਦਰਯੋਧਨ ਕੋ ਦੂਸਰੇ ਰੋਜ ਕਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਮਿਲੇ ਤੋ ਉਸ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਮੇਰਾ ਘਰ ਛੋੜ ਬਿਦਰ ਜੋ ਹੀਨ ਜਾਤੀਕਾ ਆਦਮੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਕਿਉਂ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਕੌਨ ਆਤਾ ਹੈ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਨ ਹੋ ਮੈਨੇ ਬਿਦਰ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਾ ਇਸ ਲੀਏ ਵੋਹ ਗਰੀਬ ਹੀ ਮੁਝੇ ਅਛਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਤੂ ਤੋ ਹਾਥੀਓਂ ਮੇਂ ਹੀ ਮਸਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਮੁਝੇ ਸਾਖਿਆਤ ਭਗਵਾਨ ਈਸ਼ਰ ਅਵਤਾਰ ਕੋ ਤੂਨੇ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਹੇ ਰਾਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ਦੂਧ ਔਰ ਬਿਦਰ ਕਾ ਪਾਨੀ ਮੁਝਕੋ ਏਕ ਸਮਾਨ ਹੈ । ਮੈਨੇ ਬਿਦਰ ਕਾ ਸਾਗ ਖੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਰਹਾ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਠਾਕਰ ਅਨੰਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੈ ਜਾਤ ਪਾਤ ਵੋਹ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ॥

ਦੇਖ ਲੋ ਇਸਮੈ ਭੀ ਮਹਾਭਾਰਤ ਕੀ ਕਥਾ ਹੈ ਔਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਿੰਦੂ ਨਿਯਮ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਹੈ—

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਚੇਤੀ

ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਦੇਵਾ ਪਾਹਨ ਤਾਰੀਅਲੇ । ਰਾਮ ਕੈਹਤ ਜਨ ਕਸ ਨ ਤਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਾਰੀਲੇ ਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਲੇ ਗਨਕਾ ਥਿਨੇ ਰੂਪ ਕੁਬਜਾ ਬਿਆਧ ਅਜਾ ਮਲ ਤਾਰੀਅਲੇ । ਚਰਨ ਬਧਕ ਜਨ ਤੇਊ ਮੁਕਤ ਭਏ । ਹਉ ਬਲ ਬਲ ਜਿਨ ਰਾਮ ਕਹੇ ॥ ੧ ॥ ਦਾਸੀ ਸੁਤ ਜਨ ਬਿਦੁਰ ਸੁਦਾਮਾ ਉਗ੍ਰ ਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੀਏ । ਜਪ ਹੀਨ ਤਪ ਹੀਨ ਕੁਮ ਹੀਨ ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਵਾਮੀ ਤੇਊ ਤਰੇ

ਅਰਥ

ਦੋਂਙ ਅਰਥਾਤ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਵਤਾਰ ਨੇ ਸੇਤੂ ਬਾਂਧਨੇ ਕੇ ਵਕਤ ਪਥਰ ਤਰਾ ਦੀਏ । ਰਾਮ ਕਹਿਤੇ ਹੂਏ ਕੌਨ ਨਹੀ ਤਰਾ । ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੁਬਜਾਂ ਕੋ ਜੋ ਰੂਪ ਵਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਥੀ ਤਾਰ ਦੀਆ । ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੂਆ ਅਰਥਾਤ ਤੋਤਾ ਪੜ੍ਹਾਤੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੈਹਤੀ ਬੇਸਵਾ ਕੋ ਤਾਰਦੀਆ ਅਜਾਮਲ ਪਾਪੀਕੋ ਨਾਰਾਇਨ ਕੈਹਨੇਸੇ ਤਾਰਦੀਆ ਜਿਸਸ਼ਿਕਾਰੀਨੇਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕੇ ਪਾਉਂ ਮੈਂ ਬਾਨ ਲਗਾ ਕਰ ਉਨ ਕੋ ਸਵਰਗ ਗਾਮੀ ਕੀਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੋ ਬੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਕਰਾਕੇ ਤਾਰ ਦੀਆ ਮੈ ਐਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਊਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਦਸੀ ਸੁਤ ਬਿਦੁਰ ਔਰ ਸੁਦਾਮਾ ਉਗਰਸੈਨ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਤਾਰਾ ਹੈ ਬਿਦਰ ਕੇ ਘਰ ਜਾਕੇ ਸਾਗ ਖਾਇਆ ਸੁਦਾਮਾ ਕੇ ਧਨ ਦੇਕਰ ਉਸਕਾ ਦਲਿਦ੍ਰ ਦੂਰ ਕੀਆ ਉਗਰ ਸੈਨ ਕੋ ਕੰਸ ਕੋ ਮਾਰ ਕਰ ਰਾਜ ਦੀਆ ਜੋ ਜਪ ਹੀਨ ਤਪ ਹੀਨ ਕੁਲ ਹੀਨ ਕਰਮ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੀਨ ਥੇ ਨਾਮਦੇਉ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਤਾਰ ਕਰ ਮੋਖ ਵਰਦਾਨ ਕੀਆ॥

(੫) ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਸਬਦ ਮੈ ਭੀ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਔਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਰਾਮਾਇਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸੇਤੂ ਬਾਂਧਨਾ ਔਰ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾਏਂ ਬੇਸਵਾ ਅਜਾਮਲ ਕੁਬਜਾਂ ਬਧਕ ਬਿਦਰ ਸੁਦਾਮਾ ਉਗਰ ਸੈਨ ਆਦਿ ਸਭ ਕੀ ਬਾਬਤ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕਾ ਵਾਸਤਾ ਪੜਾ ਹੈ ਬੜੇ ਪਰੇਮ ਭਗਤੀ ਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿਆ ਅਬਭੀ ਹਿੰਦੂ ਹੋਨੇ ਸੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਕਿਆ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ ਕੀ ਸਭ ਕਥਾਏ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਵਰਨਨ ਨਹੀ ਕੀ ਗਈ। ਹਾ ਕੀ ਗਈ ਹੈ ਸਮਝ ਕਾ ਫਰਕ ਹੈ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਰਾਮ ਸਿਮਰ ਰਾਮ ਸਿਮਰ ਭਾਈ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਬਿਨ ਬੂਡਤੇ ਅਧਿਕਾਈ। ਅਜਾਮਲ ਗਜ ਗਨਕਾ ਪਤਤ ਕਰਮ ਕੀਨੇ ਤੇਊ ਉਤਰ ਪਾਰ ਪਰੇ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੀਨੇ।

ਯੇ ਸਬਦ ਸਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਪੁਸਤਕ ਅਧਕ ਬਣਨੇ ਕਾ ਡਰ ਹੈ॥

ਕਬੀਰ ਜੀ ਤੀਨ ਦਫਾ ਭਾਗੀਦਕੇ ਲੀਏ ਰਾਮਕੇਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕੋ ਐਸਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸਿਮਰਨਕੇ ਬਿਨਾ ਬਹੁਤੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਦੇਖਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਇਸ ਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਜਾਮਲ ਗਜ ਔਰ ਗਨਕਾ ਆਦਿਕਪਤਤ ਕਰਮ ਕਰਨੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸੇ ਭੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ॥

(੫) ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਭੀ ਅਜਾਮਲ ਗਜ ਔਰ ਗਨਕਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਜੋ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਨ ਕੀ ਕਥਾਏਂ ਹੈ ਸੋਹ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਪੈਹਲ ਪੁਰੀਏ ਪੁੰਡਰਕ ਵਨਾ। ਤਾਰੇ ਹੰਸਾ ਸਗਲੇ ਜਨਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤੇ ਜਾਨਊ ਨਾਰੰਤੀ ਨਾਚਨਾ। ਪਹਿਲ ਪੁਰਸ਼ਾ ਬਿਰਾਨ ਅਥੋਨ ਪੁਰਸ਼ਾ ਦਮਰਾ। ਅਸਗ ਅਸ ਉਸਗਾ। ਹਰਕਾਬਾਗਰਾ ਨਾਚੇ ਪਿੰਧੀ ਮੈ ਸਾਗਰਾ। ਕੇਸਵਾ ਬਚਉਨੀ ਅਈਏ ਮਈਏ। ਏਕ ਆਨ ਜੀਉ ਪਿੰਧੀ ਉਭਕਲੇ ਸੰਸਾਰਾ। ਭ੍ਰਮੀ ਭ੍ਰਮੀ ਆਏ ਤੁਮਚੇ ਦਵਾਰਾ। ਤੂ ਕੁਨਰੇ ਮੈ ਜੀ ਨਾਮਾ ਹੇਜੀ ਆਲਾ ਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਜਮ ਕਾਰਨਾ ॥

ਪੈਹਲੇ ਬਿਸ਼ਨੂ ਕੀ ਨਾਭੀ ਸੇ ਕਮਲ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਉਸਕਮਲ ਮੈਂ ਹੰਸ ਕੇ ਬਾਹਨ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਉਸਕੇ ਬਾਦ ਸਭ ਲੋਗ ਹੂਏ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤਮੋ ਗੁਣ ਪਰਧਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਿਕ੍ਰਤੀ ਸੇ ਸਭ ਕੁਛ ਹੂਆ ਵੋਹ ਪਰਕਿਰਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਆਸਰੇ ਨਾਚਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਮਹਾਭੂਤ ਵਹੂਆ ਫਿਰ ਹੰਕਾਰ ਸਭਕੋ ਦਮਲ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੂਆ ਉਸ ਚੇਤਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਰਕਿਰਤੀ ਮੈ ਤਬ ਪਰਕਿਰਤੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਚੇਤਨ ਹੋਗਈ ਫਿਰ ਉਸ ਪਰਕਿਰਤੀ ਰੂਪੀ ਬਾਗ ਮੇ ਸੈਲ ਕੋ ਆਯਾ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕਾ ਜਲ ਹਰਟ ਕੀ ਟਿੰਡੋਂ ਮੇਂ ਨਾਚਤਾ ਵੈਸੇ ਹਰੀ ਸਭ ਮੇ ਸੈਲ ਕੇ ਨਮਿਤ ਨਾਚ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸਭ ਇੰਦਰੀਆਂ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਨਾਚ ਰ ਹੀ ਹੈ ਪਰੇਰਕ ਬਿਨਾਂ ਕੈਸੇ ਨਾਚ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਗਰ ਭ੍ਰਮ ਹੋਵੇ ਔਰ ਤਰਕ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੋ ਭ੍ਰਮ ਹੋਵੇ ਔਰ ਤਰਕ ਚਾਹਤੇ ਤੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਰਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਜੀਵ ਜੋ ਮੇਰੀ ਅੰਸ ਹੈ ਉਸੀ ਸੇ ਸਭ ਇੰਦਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰੇਂ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਕਰ ਜਬ ਗੁਰ ਪੂਛੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਹੋ ਤੋ ਕਹੋ ਮੈ ਨਾਮਾ ਹੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋਂ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਜੈਸੇ ਹਰਟ ਮੇ ਟਿੰਡ ਘੂਮਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੂਆ ਮੈਂ ਆਪਕੇ ਦਵਾਰੇ ਆ ਇਆ ਹਾਂ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਝਕੋ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਓ। ਯੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਮੇਰੇ ਲੀਏ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ।

ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੇ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੇਹਲੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਉਸਕੇ ਨਾਭੀ ਮੇ ਕਵਲ ਕਵਲ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਸੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੂਈ ਫਿਰ ਸਾਂਖ ਸਾਸਤਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਪਰਕਿ ਰਤੀ ਸੇ ਮਹਾ ਤਤਵ ਤਿਸ ਸੋ ਹੰਕਾਰ ਉਸ ਸੇ ਆਗੇ ਪਰਮੰਸਰ ਕੋਇ ਸ ਜੀਵ ਹੋ ਗਿਆ।

ਯੇਹ ਸਬ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਲਾਸਣੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ਅਬ ਕਿਧਰ ਜਾਓਗੇ ਕੋਈ ਰਾਸਤਾ ਨਹੀਂ॥

ਧਨਾਸਰੀ ਬਾਨੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਕੀ

ਨਾਰਾਇਨ ਨਿੰਦਸਿ ਕਾਹੇ ਭੂਲੀ ਗਾਵਾਰੀ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੁਕ੍ਰਤ;ਸੁਕ੍ਰਤ ਥਾਰੋ ਕਰਮ ਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਕਰਾ ਮਸਤ ਕੇ ਬਸਤਾ ਸੁਰਸਰੀ ਅਸ ਨਾਨ ਰੇ। ਕੁਲ ਜਨਮਧੇ ਮਿਲਯੋ ਸਾਰੰਗਪਾਨ ਰੇ। ਕਰਮ ਕਰ ਕਲੰਕਮਫੀਟਸਰੀ। ਵਿਸਵਕਾ ਦੀਪਕ ਸਵਾਮੀ ਤਾਰੇਰੇ ਸੁਆਰਥੀ ਪੰਖੀਰਾਏ ਗਰੜ ਤਾਰੇ ਬਾਂਧਵਾ । ਕਰਮ ਕਰ ਅਰਣ ਪਿੰਗਲਾਰੀ। ਅਨਿਕ ਪਾਤਕ ਹਰਤਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਨਾਥ ਰੀ। ਤੀਰਥ ਤੀਰਥ ਭ੍ਰਮਤਾ ਲਹੈ ਨ ਪਾਰ ਰੀ। ਕਰਮ ਕਰਕਪਾਲ ਮਫੀਟਸਰੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਸੀਅਧੇਨ ਲਛਮੀ ਕਲਪਤਰ ਸਿਖਰ ਸੁਨਾ ਗਰਨਦੀ ਚੇ ਨਾਥੰ ਕਰਮਕਰ ਖਾਰ ਮਫੀਟਸਿ ਰੀ। ਦਾਧੀਲੇ ਲੰਕਾ ਗੜ ਉਪਾੜੀਲੇ ਰਾਵ ਣ ਬਣ ਸਲਿ ਬਿਸਲਿ ਆਣੀ ਤੋਖੀਲੇ ਹਰੀ। ਕਰਮ ਕਰ ਕਛਉਟੀ ਮਫੀਟਸਿਰੀ। ਪੂਰਬਲੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮਨ ਮਿਟੈਰੀ ਘਰ ਗੇਹਣੀ ਤਾਚੇ ਮੋਹ ਜਾਪੀਅਲੇ ਰਾਮ ਚੇ ਨਾਮੰ ਬਦਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਰਾਮ ਜੀ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਭਗਤ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਕੇ ਘਰ ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਲੜਕੀ ਨਾ ਥਾ ਅਰ ਆਪਨੇ ਏਕ ਨੌਕਰ ਰਖਾ ਥਾ ਜਬ ਨੌਕਰ ਭੀ ਭਾਗ ਗਿਆ ਤਬ ਉਸਕੀ ਇਸਤਰੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਲਗੀ ਕਿ ਹਾਇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ਨੌਕਰ ਥਾ ਵੋਹ ਭੀ ਭਾਗ ਗਿਆ ਤਿਸ ਪਰ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਜੀਨੇ ਉਸਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਆ ਹੈ ਹੇ ਗਵਾਰ ਔਰਤ ਤੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਿਉਂ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਯੇਹ ਤੋਂ ਤੁਮਾਰੇ ਅਛੇ ਬੁਰੇ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਮਿਲ ਰਹਾ ਹੈ ਪੁੰਨ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਔਰ ਪਾਪ ਕਾ ਫਲ ਦੁਖ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਚੰਦਰਮਾ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀਕੇ ਮਾਥੇ ਮੈ ਹੈਂ ਹਰ ਰੋਜ ਗੰਗਾ ਜੀਕਾ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਕੁਲਮੈਂ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨ ਅਰਥਾਤ ਚੰਦਰ ਬੰਸੀ ਕੁਲ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਫਿਰ ਭੀ ਇੰਦਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਚੰਦਰਮਾ ਗੋਤਮ ਕੀ ਇਸਤਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਪ ਮੈਂ ਸਹਾਇਕ ਹੂਆ ਜਿਸ ਸੇ ਵੋਹ ਕਲੰਕਤ ਹੂਹਾ ਇਸ ਲੀਏ ਉਸਕਾ ਕਲੰਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੂਆ। ਅਰਨ ਜੋ ਸੂਰਜ ਕਾ ਸਾਰਥੀ ਹੈ ਕੌਨ ਅਰਨ ਗਰੜ ਜੋ ਪੰਖੀਓਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ਉਸਕਾ ਬਾਂਧਵ ਭਾਈ ਉਸ ਅਰਨ ਨੇ ਕਿਸੀ ਪੰਖੀ ਕੀ ਜੰਘਾ ਤੋੜ ਡਾਲੀ ਥੀਂ ਵੋਹ ਕਰਮ ਫਲਸੇ ਲੰਗੜਾ ਹੋਗਿਆ ਉਸਨੇ ਇਤਨੇ ਬੜੇ ਸਹਾਇਕ ਉਸਕੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਤ੍ਰਿਭਵਨਨਾਥ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਿਵਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੜਤਾ ਦੇਖਾ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਲੜਕੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਉਸ ਕਾ ਸਿਰ ਮਰਦਨ ਕੀਆ ਉਸ ਵਕਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਕਪਾਲੀ ਸ਼ਿਵ ਜੀਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਲਗ ਗਈ ਅਨੇਕ ਤੀਰਥ ਭੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਫਿਰ ਆਏ ਫਿਰ ਭੀ ਵੋਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਕਪਾਲੀ ਸੇ ਨਾ ਅਲਗ ਹੁਈ ਕੌਨ ਕਰੇ ਕਾ ਫਲ ਮੇਟ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥

ਅਬ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋ ਦੇਖੋ ਕਿਤਨਾ ਬੜਾ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਅੰਦਰ ਸੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਚੌਦਹ ਰਤਨ ਅਰਥਾਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ । ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾਮਧੇਨੂ ਗਊ ਲਛਮੀ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖ ਸਿਖਰ ਸੂਰਜ ਕਾ ਘੋੜਾ ਸੁਨਾਗਰ ਧਨੰਤ੍ਰ ਵੈਦਯ ਆਦਿ ਨਿਕਲੇ ਜਬ ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਗਰੂਰ ਕੀਆ ਔਰ ਟਟੀਰੀ ਕੇ ਬਚੇ ਕੋ ਡੋਬਨੇ ਲਗਾ ਔਰ ਜਬ ਉਸਕੀ ਫਿਰਯਾਦ ਸੁਨ ਗਰੜ ਕੇ ਭੇਜੇ ਅਗਸਤ ਮੁਨੀਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕਾ ਪਾਨ ਕਰ ਖਾਰੀ ਕਰਦੀਆ ਯਾਂ ਯੇਹ ਕਿ ਰਿਖੀ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਯਗ ਮੇ ਜਲ ਨਾ ਦੇਨੇ ਸੇ ਰਿਖੀਯੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਖਾਰੀ ਹੂਆ ਬਤਾਓ ਕਿਸ ਕਿਸਕੋ ਕਰਮ ਫਲ ਅਮੇਟ ਹੁਆ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀਕੋ ਨਹੀ ਜਿਸ ਹਨੂਮਾਨ ਨੇ ਲੰਕਾ ਜਲਾਦੀ ਅਸੋਕ ਬਾਟਕਾ ਉਜਾੜ ਦੀ ਲਖਮਨ ਮੂਰਛਾ ਹੋਨੇ ਪਰ ਸੁਖੇਨ ਵੈਦਯ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਬੂਟੀ ਲੇ ਆਇਆ ਉਸ ਹਨੂਮਾਨ ਨੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਰਿਖੀ ਕੇ ਸਭ ਕਪੜੇ ਫਾੜਦੀਏ ਜਬ ਉਸਕੋ ਲੰਗੋਟੀ ਜਿਤਨਾ ਕਪੜਾ ਦੀਆਥਾ ਤਿਸ ਪਰ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਅਛਾ ਬੇਟਾ ਤੁਝਕੋ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਪੜਾਮਿਲੇਗਾ ਇਸਕੇ ਬਦਲੇ ਇਤਨਾ ਕਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰ ਭੀ ਹਨੂਮਾਨਕੋ ਸਿਰਫ ਏਕ ਕਛੋਟੀ ਅਰਥਾਤ ਰਾਮ ਦੇਨੇ ਕਛ ਹੀ ਇਨਾਮ ਦੀ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਨਹੀ ਮਿਟਾ ਪੂਰਬ ਕੀਏ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਟ ਸਕਤਾ ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਕਰ ਜੋ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਐਸਾ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਨੇ ਤੁਮਕੋ ਕਹਾ ਹੈ ॥

ਅਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਵਿਚਾਰੀਏ ਇਸ ਸਬਦ ਮੇ ਤਮਾਮ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕੀ ਕਥਾਏਂ ਭਰੀ ਪੜੀਂ ਹੈ ਮਹਾਦੇਵ ਚੰਦਰਮਾ ਗੋਤਮ ਅਹਿਲਿਆ ਅਰਣ ਸੂਰਯ ਗਰੜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੁੰਦਰ ਸਸੀ ਲਖਮੀ ਅਰਥਾਤ ਚੌਦਾ ਰਤਨ ਹਨੂਮਾਨ ਲੰਕਾ ਰਾਵਨ ਲਖਮਨ ਕਾ ਮੂਰਛਾ ਹੋਨਾ ਯੇਹ ਸਬ ਕੁਛ ਪਰਗਟ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਕੇ ਇਸ ਸਬਦ ਕੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਾਨ ਕਰ ਅਪਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਗਰ ਐਸਾ ਨਾਹੋਂਦਾ ਤੋ ਕਾਹਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੀ ਤਰਹ ਅਪਨੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾਨ ਕਰ ਛੋੜ ਦੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਬੜੇ ਪਰੇਮ ਸੇ ਬੀੜ ਮੇ ਦਰਜ ਕਰ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਾ ਕਰ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਾਣਕ ਔਰ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀ ਹੈ।

(ਨ) ਕਿਆ ਕਰੂੰ ਮਾਲੂਮ ਤੋ ਐਸਾ ਹੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਅਛਾ ਕੋਈ ਔਰ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਓ॥

(ਪ) ਲੀਜੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਔਰ ਲੀਜੀਏ॥

ਭੈਰਉ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਦੂਧਕਟੋਰੇ ਗੜਵੇ ਪਾਨੀ। ਕਪਲ ਗਾਇ ਨਾਮੇ ਦੋਹ ਆਨੀ। ਦੂਧ ਪੀਓ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ। ਦੂਧ ਧੀਓ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਤੀਆਇ। ਨਹੀ ਤਾ ਘਰ ਕੋ ਬਾਪ ਰਿਸਾਇ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਸੋਇਨ ਕਟੋਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ। ਲੈ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਆਗੇ ਧਰੀ। ਏਕ ਭਗਤ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੈ ਬਸੈ। ਨਾਮੈ ਦੇਖ ਨਾਰਾਇਣ ਹਸੈ। ਦੂਧ ਪੀਆਇ ਭਗਤ ਘਰ ਆਇਆ। ਨਾਮੇ ਹਰੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਭਇਆ ॥

ਅਰਥ

ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੋ ਲੋਗੋਨੇ ਪੂਛਾ ਤੁਨੇ ਠਾਕਰ ਜੀਕੋ ਦੂਧ ਕੈਸੇ ਪਿਲਾਦਿਯਾ ਥਾ ਤਿਸ ਪਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ (ਕਪਲੀ ਗਾਇ ਦੋਹ ਕਰਕੇ) ਮੈ ਕਟੋਰੇ ਮੈ ਦੂਧ ਲੇਗਿਯਾ ਔਰਹਾਥ ਧੁਲਾਨ ਕੋ ਲੀਏ ਗੜਵੇ ਮੈ ਪਾਂਨੀ ਲੇ ਗਿਯਾ ਔਰ ਮੈਨੇ ਮੈਂਦ੍ਰ ਮੇਜਾਕਰ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਮੂਰਤੀਕੇ ਸਾਮਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬਿਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਵਾਨ ਜਾ ਦੂਧ ਪੀਜੀਏ। ਮਹਾਂਰਾਜ ਦੂਧ ਪੀਲੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਨਹੀ ਤੋ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਭੀ ਦੁਖੀ ਹੋਗਾ ਔਰ ਮੇਰਾ ਨਾਨਾ ਜੋ ਘਰ ਮੇ ਬੜਾ ਹੈ ਔਰ ਪਿਤਾ ਸਬ ਹੀ ਹੋ ਨਾਰਾਜ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਤੁਮਨੇ ਮੇਰੀ ਗੈਰ ਹਾਜਰੀ ਮੇ ਠਾਕਰ ਜੀਕੋ ਦੂਧ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪਿਲਾਇਆ ਇਸਲੀਏ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਦੂਧ ਪੀਓ। ਸੋਨੇ ਕੀ ਕਟੋਰੀ ਦੂਧ ਸੇ ਭਰੀ ਹੂਈ ਮੁਝ ਨਾਮ ਦੇਵਨੇ ਹਰੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੀ। ਪਰਮੇਸਰ ਨੇ ਜਾਨਾ ਕੇ ਯੇਹ ਭਗਤ ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੈ ਬਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਮਾਮ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਛੋੜ ਕਰ ਇਸਨੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮੈ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਹਸਪੜੇ ਮੈ ਨਾਮਦੇਵ ਦੂਧ ਪਿਲਾ ਕਰ ਮੰਦਰ ਸੇ ਘਰ ਪਰ ਚਲਾ ਗਇਆ ਔਰ ਮੁਝਕੋ ਅਰਥਾਤ ਨਾਮਦੇਵਕੋ ਹਰੀਕਾਦਰਸਨ ਭੀ ਹੂਆ। ਅਰਥਾਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਦੂਧਪਿਲਾ ਕਰ ਮੈ ਮੰਦਰਸੇ ਆਪਨੇ ਘਰ ਚਲਾ ਆਇਆ॥

ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਭਗਤ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਦੂਧ ਪੀ ਲੀਆ ਔਰ ਸਾਖਿਆਤ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਹੋਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਦੀਆ ਔਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇਖ ਕਰ ਹਸਤਾਭੀ ਰਹਾ ਅਬ ਫੁਰਮਾਈਏ ਆਪ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਨਸੀ ਔਰ ਕਥਾ ਕਹਾਨੀ ਔਰ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਸੁਨਾਊਂ ?

(ਨ) ਆਪ ਅਗਰ ਬਤਾ ਸਕਤੇ ਹੋ ਤੋ ਭਾਗਵਤ ਕਾ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਹਿਰਨ ਕਸਪ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਕਿਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਬਤਾਈਏ ?

(ਪ) ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਲੀਜੀਏ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਵੋ ਭੀ ਸੁਨੀਏ ਔਰ ਪੜੀਏ ਔਰ ਵੀਚਾਰੀਏ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪਠਾਏ ਪੜ੍ਹਨ ਸਾਲ । ਸੰਗ ਸਖਾ ਬਹੁ ਲੀਏ ਬਾਲ। ਮੋਕਉ ਕਹਾ ਪੜ੍ਹਾਵਸਆਲ ਜਾਲ। ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖ ਦੇਉ ਸ੍ਰੀ ਗੋ ਪਾਲ। ॥ ੧ ॥ ਨਹੀ ਛੋਡੋ ਰੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਨਾਮ। ਮੇਰੋ ਔਰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਿਉ ਨਹੀ ਕਾਮ। ਸੰਡੇ ਮਰਕੈ ਕਹਿਓ ਜਾਇ। ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬੁਲਾਏ ਬੇਗ ਧਾਇ। ਤੂ ਰਾਮ ਕਹਨ ਕੀ ਛੋਡ ਬਾਨ। ਤੁਝੈ ਤੁਰਤ ਛੁਡਾਊਂ ਮੇਰੋ ਕਹਿਓ ਮਾਨ । ਮੋਕੋ ਕਹਾ ਸਤਾਵੋ ਬਾਰ ਬਾਰ। ਪ੍ਰਭ ਜਲਥਲ ਗਿਰੀ ਕੀਏ ਪਹਾੜ। ਇਕ ਰਾਮ ਨ ਛੋਡੋ ਗੁਰਹਿਗਾ ਰਿ। ਮੋਕੋ ਘਾਲ ਜਾਰ ਭਾਵੇ ਮਾਰ ਡਾਰ ॥੩॥ ਕਾਢ ਖੜਗ ਕੋਪਿਓ ਰਿਸਾਇ। ਤੁਝ ਰਾਖਨ ਹਾਰੇ ਮੋਹੇ ਬਤਾਇ। ਪ੍ਰਭ ਥੰਭ ਸੇ ਨਿਕਸੈ ਕੈ ਬਿ ਥਾਰ। ਹਰਨਾਖਸ਼ਛੇਦਿਓ ਨਖ ਬਿਦਾਰ ॥ ੪॥ ਓਇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੇਵ ਆਦਿ ਦੇਵ। ਭਗਤੀ ਹੇਤ ਨਰਸਿੰਘ ਭੇਵ। ਕੈਹ ਕਬੀਰ ਕੋ ਲਖੈ ਨ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪਾਰ। ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਉਬਾਰੇ ਅਨਕ ਬਾਰ॥

ਅਰਥ

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੌ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਾਠ ਸ਼ਾਲਾ ਮੈ ਪੜਨੇ ਭੇਜਾ ਪ੍ਰਹ ਲਾਦ ਸਭ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾ ਕੋ ਸਾਥਲੇ ਕਰ ਗਿਯਾਂ ਉਸ ਪਾਟਸ਼ਾਲਾ ਮੈ ਸੁਕਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਡ ਔਰ ਮਰਕਾ ਦੋਨੋ ਪੜਾਤੇ ਥੇ ਜਬ ਉਸਕੋ ਨੀਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਾਨੇ ਲਗੇ ਤੋ ਵੋਹ ਬੋਲਾ ਮੁਝਕੋ ਯੇਹ ਘਰ ਕੇ ਬੰਧੋ ਮੈ ਡਾਲਨੈ ਵਾਲੀ ਵਿਦਯਾ ਕਿਉ ਪੜਾਤੇ ਹੋ ਮੁਜਕੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਪੜਾਓ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੀ ਪਟੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਲਿਖਦੋ। ਮੈ ਰਾਮ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀ ਛੋੜੂਗਾ। ਮੁਜਕੋ ਔਰ ਪੜਨੇ ਸੇ ਕੁਛ ਕਾਮ ਨਹੀਹੈ ਸੰਡਾ ਔਰ ਮਰਕਾ ਨੇ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜਾ ਹਰਨਾਖਸ ਕੋ ਜਾਕਰ ਰਪੋਟ ਕੀ ਕੇ ਵੋਹ ਆਪਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਔਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਭਗਤੀ ਮੈ ਲਗਾ ਰੇਹਤਾ ਹੈ ਰੋਕਨੇ ਸੇ ਨਹੀ ਰੁਕਤਾ। ਰਾਜਾ ਨੈ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਉਸਕੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਲਦੀ ਹਾਜਰ ਹੋ ਗਏ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜਬ ਕੈਦ ਕਰਦੀਆ ਤਬ ਸ਼ੁਕਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਜਾਕਰ ਕਹਾ ਕੇ ਤੂ ਰਾਮ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਨਾ ਛੋੜਦੇ ਤੋ ਤੁਜਕੋ ਹਮ ਅਬੀ ਛੁਡਾ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮ ਲੋਗ ਮੁਝਕੋ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਓ ਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜਬ ਪੰਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਜਲ ਥਲ ਬੜੇ ਬਰਬਤ ਔਰ ਛੋਟੇ ਪਹਾੜ ਬਨਾਏ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਨਿਖਲ ਸੰਸਾਰ ਰਚਾ ਮੈ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਲੈਨਾ ਨਹੀ ਛੋੜ ਸਕਤਾ ਕਿਓ ਛੋੜਨੇ ਮੈਂ ਗੁਨਹ ਗਾਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੂ ਮੁਜਕੋ ਚਾਹੈ ਤੁਮ ਆਗ ਮੇ ਜਲਾਦੋ ਚਾਹੇ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ਤਬ ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸੇ ਕਹਾ ਕਿ ਵੋਹ ਤੋ ਕੈਦਖਾਨੇ ਸੇ ਬੀ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਤਬ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਖੜਗ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਗਿਆ ਔਰ ਉਸ ਸੇ ਕਹਿਨੇ ਲਗਾ ਬਤਾਓ ਤੁਮਾਰੇ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਵੋਹ ਪ੍ਰਭੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜੋ ਥੰਭ ਮੈ ਭੀ ਵਿਆਪਕ ਥੇ ਵਹਾ ਸੇ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਿਕਲੇ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਔਰ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਔਰ ਨਿਕਲਤੇ ਹੀ ਹਰਨਾਕਸ਼ਕੋ ਆਪ ਨੇ ਨਾਖੂਨੋਂ ਸੇ ਫਾੜ ਕਰ ਮਾਰ ਡਾਲਾ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਵੋਹ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਜੋ ਦੇਵ ਆਦਿ ਦੇਵ ਹੈ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਆ ਉਸਕਾ ਪਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਤਾ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਅਨੇਕ ਬਾਰ ਰਖਸ਼ਾ ਕੀ ਅਗਨੀ ਜਲ ਪਰਬਤ ਆਦਿ ਸੇ ॥

(੫) ਦੇਖ ਲੋ ਕਥਾ ਸਾਰੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਔਰ ਭੀ ਹੈ ॥

ਭੈਰੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ। ਪੜੈ ਨਹੀ ਹਮਹੀ ਪਚਹਾਰੇ। ਰਾਮ ਕਹੇ ਕਰ ਤਾਲ ਭਾਜਾਵੈ। ਚਟੀਆ ਸਭੀ ਬਿਗਾਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਜਪਬੋ ਕਰੈ। ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਜੀਕੋ ਸਿਮਰਨ ਧਰੈ। ਰਹਾਉ ॥ ਬਸੁਧਾ ਬਸ ਕੀਨੀ ਸਭ ਰਾਜੇ ਬਿਨਤੀ ਕਹੈ ਪਟਰਾਨੀ। ਪੂਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਹਿਆ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ਤਿਨਤੋ ਅਉਰੈ ਠਾਨੀ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਿਲ ਮੰਤਰ ਉਪਾਇਆ ਕਰਸਹ ਔਧ ਘਨੇਰੀ। ਗਿਰ ਤਲ ਜੁਆਲਾ ਭੈ ਰਾਖਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮਾਇਆ ਫੇਰੀ ਕਾਢ ਖੜਗ ਕਾਲ ਭੈ ਕੋਪਿਓ ਮੋਹ ਬਤਾਓ ਸੋ ਤੋਹਿ ਰਾਖੇ ਪੀਤ ਤੀਤਾਂਬਰ ਤ੍ਰਿਭਣ ਧਨੀ ਥੰਮ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਾਹਿ ਹਰਿ ਭਾਖੈ ਹਰਨਾਖਸ ਜਿਨ ਨਖੈ ਬਿਦਾ
ਰਓ ਸੁਰਨਰ ਕੀਏ ਸਨਾਥਾ। ਕਹਿ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਹਮਨਰ ਹਰ ਧਿਆਵਹਿ ਰਾਮ ਅਭੈ ਪਦ ਦਾਤਾ॥

ਅਰਥ

ਸੁਕਰ ਕੈ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਡਾ ਔਰ ਮਰਕਾ ਦੋਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ
ਪਿਤਾ ਹਰਨਾਖਸ ਕੋ ਜਾਕਰ ਕਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਰਾਜ ਪ੍ਰਹਲਾਦਕੇ ਜੋ
ਕੁਛ ਹਮ ਪੜ੍ਹਾਤੇ ਹੈ ਵੋਹ ਨਹੀ ਪੜ੍ਹਤਾ ਹਮ ਤੋ ਥਕ ਗਏ। ਰਾਮ
ਇਤਿ ਐਸਾ ਸੁਬਦ ਕੈਹ ਕੈਹ ਕਰ ਹਾਥ ਸੇ ਤਾਲ ਬਜਾਤਾ ਹੈ ਸਭ
ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਉਸਨੇ ਬਿਗਾੜ ਦੀਏ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਪੜ੍ਹਤਾ ਸਭ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇਹਤਾ ਰੈਹਤਾ ਹੈ
ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਹਰੀਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਆਪ
ਨੀ ਰਾਨੀ ਕੈ ਕਹਾ ਕਿ ਤੂ ਅਪਨੈ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਸਮਝਾਤਬ ਰਾਨੀਸਮਝਾਨੇ
ਲਗੀ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਖ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੈ ਸਭ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਬਸਮੇ
ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਤਮਾਮ ਭੂਮੰਡਲ ਕੇ ਰਾਜੇ ਉਸਕੇ ਅਧੀਨ੍ਹ
ਰ ਤੁਮ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਨੇ ਚਾਹੀਏ ਮਗਰ ਪ੍ਰਹ
ਲਾਦ ਨੇ ਔਰ ਹੀ ਠਾਨ ਲੀ ਫਿਰ ਜਬ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੇ ਨਹੀ
ਮਾਨਾ ਤੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਕਰਕੇ ਕਹਾ
ਕਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੋ ਕਹੋਂ ਕਿ ਰਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਨ ਛੋੜ ਦੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ
ਉਸ ਕੋ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰ ਦੀਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਬ ਫਿਰ ਭੀ ਇਸ ਧਮਕੀ
ਕੋ ਪ੍ਰਲਾਦ ਕੇ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਤਬ ਉਸਕੋ ਬੜੇ ਊਚ ਪਰਬਤ ਸੇ ਗਿਰਾ
ਇਆ ਗਿਯਾ ਜਲ ਮੈ ਡਬੋਇਆ ਗਿਆ ਆਗ ਮੇ ਜਲਾਇਆ
ਗਿਯਾ ਮਗਰ ਈਸਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਰਖਯਾ ਨਿਮਤ ਸਭ
ਪ੍ਰਕਿਤਿ ਸੁਭਾਵ ਕੋ ਬਦਲ ਦੀਆ ਥਾ ਭਗਤ ਕੋ ਜਰਾਭੀ ਖੇਦ ਨਹ -

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੂਆ ਜਬ ਕਿਸੀ ਤਰਹਸੇ ਭੀ ਹਰਨਾਖਸ ਕੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਮਾਨੀ ਗਈ ਤਦ ਵੋਹ ਗੁਸੇ ਹੋ ਖੜਗ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਕਿ ਬ ਤਾਓ ਕੌਨ ਤੇਰੀ ਰਖਯਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਵੋਹ ਤੀਨੋ ਭਵਨੋਕਾ ਨਾਥ ਇਸ ਥੰਮ ਮੈ ਭੀ ਹੈ। ਤਬ ਉਸ ਵਕ ਤ ਉਸ ਥੰਮ ਮੈ ਸੇ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਰਨਾਖ ਸ ਕੋ ਨਾਖੂਨੋ ਸੇ ਛੇਦਨ ਕਰਦੀਆ ਅਰ ਸਬ ਦੇਵਤਾਓਂ ਔਰ ਮੁਨ ਸੇਕੋ ਨਿਸਚਿੰਤ ਕਰਦੀਆ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਉਸ ਰਾਮ ਕਾ ਧਿਆਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰਣਕੀਆ ਰਾਮ ਅਭੈ ਪਦ ਕਾ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਬ ਬਤਾਈਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪਨੇ ਕਬੀਰ ਔਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੇ ਸ਼ਬਦੋ ਸੇ ਜਾਨ ਲਿਆ ਹੈ ਯੇਹ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾ ਕੈਸੀ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਮੈ ਦਰਜ ਹੈ।

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਨਾ ਪੜਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਤਾਨਾ ਰਾਜਾਕਾ ਮਨਾ ਕਰਨਾ ਜਲ ਅਗਨੀ ਮੈ ਡੁਬੋਨਾ ਜਲਾਨਾ ਪਰਬਤ ਸੇ ਗਿਰਾਨਾਂ ਥੰਮ ਫੋੜ ਕਰ ਨਰਸਿੰਘ ਕਾ ਨਿਕਲਕਰ ਨਾਖੂਨੋ ਸੇ ਹਰਨਾਖਸ ਕਾ ਪੇਟ ਫਾੜਨਾ ਇਤ ਆਦਿ ਅਬ ਭੀ ਆਪ ਹਿਦੂਓ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਤੋਂ ਅਲਗ ਖਿਆਲ ਕਰਤੇ ਹੋ

ਇਸੀ ਪੁਸਤਕ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਮੈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਕਾ ਸਬਦ ਭੀ ਪੜਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀ

ਧਰਣੀ ਧਰ ਈਸ ਨਰਸਿੰਘ ਨਾਰਾਇਣ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਕੀਆ ਤੁਧ ਕਰਦੇ ਸਭ ਸੇਤੀ ਹੈ ਚੰਗਾ ਇਤਆਦਿ

ਇਸਮੈ ਨਰਸਿੰਘ ਨਾਰਾਇਣਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਔਰ ਦੇਖੋ ਹਰਰੋਜ ਭਜਨ ਪੜਤੇ ਹੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧

ਜੁਗ ਜੁਗ ਭਗਤ ਉਪਾਇਦਾ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ। ਹਰਨਾਖਸ ਦੁਸਟ ਹਰ ਮਾਰਯਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਤਰਾਇਆ। ਹੰਕਾਰੀਆ ਨਿਦਕਾਂ ਪੀਠ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਮੁਖ ਲਾਇਆ। ਜਨ ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਅੰਤ ਲਏ ਛੁਡਾਇਆ।

ਅਬ ਦੇਖੋ ਜੁਗ ਜੁਗ ਮੈ ਭਗਤੋ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਉਨਕੀ ਲਾਜ ਰਖਨਾ, ਹਰਨਾਖਸ ਕਾ ਮਾਰਨਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਬਚਾਨਾ ਹੰਕਾਰੀਔਰ ਨਿਦਕ ਲੋਗੋ ਸੇ ਪੀਠ ਫੇਰਨਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਨਾ ਸਬ ਸਿਖਾਹੈ ਬਤਾਓ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅਬ ਕਿਆ ਬਾਤ ਕਹੋਗੇ

ਅਬਤੋ ਮੈ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕੇਹ ਸਕਤਾ ਯੇਹ ਤੋ ਸਾਫ ਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਨਾਜਾਨੇ ਹਮਾਰੇ ਤਤ ਖਾਲਸ਼ਾ ਭਾਈ ਕਿਓ ਕੇਹਤੇ ਹੇ ਕਿ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹਮਾਰਾ ਪੰਥ ਅਲਗ ਹੈ ਇਸਮੈ ਤੋ ਈਸ਼ਰ ਅਵਤਾਰ ਸਾਫ ਪਾਇਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਬ ਕੋਈ ਕਰਾ ਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਤਾਓ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਦੇਖੀਏ

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਸੋਰਠ ਮਃ ੩

ਭਗਤਾ ਦੀ ਸਦਾ ਤੂ ਰਖਦਾ ਹਰਜੀਉ ਧੁਰ ਤੂ ਰਖਦਾ ਆਇਯਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨਤੂ ਰਾਖਲਏ ਹਰਜੂ ਹਰਨਾਖਸ ਮਾਰ ਪਚਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨੇ ਪਰਤੀਤ ਹੈ ਹਰਜੀ ਮਨਮੁਖਾਂ ਭਰਮ ਭੁਲਾਇਆ। ਹਰਜੀ ਏਹ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਭਗਤ ਦੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਭਗਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥

ਅਰਥ

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਰਖਿਆ ਕਰਤੇ ਆਏ ਹੋ ਤੂਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਭਗਤ ਕੋ ਬਚਾ ਲੀਆ ਔਰ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਕਾ ਨਾਸ ਕੀਆ ਗੁਰਮੁਖ ਸਜਨ ਲੋਗ ਤੋ ਇਸ ਪਰ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂਨ ਪਰ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੋ ਭਰਮ ਪੜਾ ਹੈ ਵੋਹ ਭ੍ਰਮ ਜਾਲ ਮੈਂ ਪੜੇ ਹੈਂ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਯੇਹ ਤੇਰੀ ਬੜਾਈ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖ ਭਗਤ ਲੋਗ ਤੇਰੇ ਸਰਨਾਗਤ ਹੈਂ।

ਰਾਗ ਮਾਲੀਗੌੜਾ ਮਃ ੪

ਸਰਨਾਗਤੀ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤ ਵਛਲ ਨਾਇਆ। ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਹਰਨਾਖਸ ਪਕੜਿਆ ਹਰ ਰਾਖ ਲੀਓ ਤਰਾਇਆ ॥

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹਮ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਹੈਂ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਬ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੋ ਪਕੜਾ ਉਸ ਵਕਤ ਆਪਨੇ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਕੋ ਮਾਰ ਕਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕੀ ਉਸ ਕੋ ਤਾਰ ਦੀਆ ॥

ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕਿਆ ਯੇਹ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਨ ਕੀ ਕਥਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਰੂਰ ਹੈ ਔਰ ਯੇਹ ਨਿਰਾ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਾਗ ਭੈਰਉ
(ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਔਰ ਕਰਾਮਾਤ)

ਹਸਤਿ ਖੇਲਤ ਤੇਰੇ ਦੇਹੁਰੇ ਆਇਆ। ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਨਾਮਾ ਪਕੜ ਉਠਾਇਆ। ਹੀਨੜੀ ਜਾਤ ਮੇਰੀ ਜਾਦਬ ਰਾਇਆ। ਛੀਪੇ ਕੇ ਜਨਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਲੈ ਕਮਲੀ ਚਲਿਓ ਪਲਟਾਇ। ਦੇਹੁਰੇਪਾਛੈ ਬੈਠਾ ਜਾਇ। ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਮਾ ਹਰਗੁਨ ਉਚਰੈ। ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਾ ਦੇਹਰਾ ਫਿਰੈ ॥

ਅਬਦਲ ਨਗਰ ਸੇ ਬੀਸ ਕੋਸ ਉਤਰ ਔਰ ਏਕ ਗਾਉਂ ਹੈ ਵਹਾਂ ਪਰ ਨਾਗ ਨਾਥ ਕਾ ਏਕ ਮੰਦਰ ਹੈ ਉਸ ਮੰਦਰ ਮੇ ਨਾਮਦੇਵ ਆਰਤੀ ਕੇ ਵਕਤ ਜਾਯਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਏਕ ਰੋਜ ਜਬ ਗਿਆ ਕਮਰ ਮੈ ਤਾਲ ਟੰਗੇ ਥੇ ਵਹਾਂ ਜੂਤਾ ਰਖ ਦੀਆ ਜਬ ਮੰਦਰਮੈ ਜਹਾਂਪਹੁੰਚਾ ਜਹਾਂ ਪੰਡੇ ਆਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ਤਾਲ ਨਿਕਾਲਨੇ ਭੂਲ ਜੂਤੇ ਹੀ ਸੇ ਤਾਲ ਬਜਾਨੇ ਲਗਾ ਯੇਹ ਦੇਖ ਪੰਡਾ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਵਹਾਂ ਸੇ ਨਿਕਾਲ ਦੀਆ ਨਾਮਦੇਵ ਮੰਦਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਜਾਕਰ ਹਰੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਮਹਾਦੇਵ ਪਰਸੰਨ ਹੂਏ ਭਗਤ ਜਨੋ ਕੇ ਮੰਦਰ ਕਾ ਦਰਵਾਜਾ ਪੂਰਬ ਸੇ ਪਛਮ ਹੋਇ ਗਿਆ ਯੇਹ ਰਵਾਇਤ ਅਹਬਾਤ ਕਥਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜਿਸਪਰ ਸਬਦ ਹੈ—

ਅਰਥ

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਮੈ ਹਸਤਾ ਖੇਲਤਾ ਤੇਰੇ ਦਵਾਰੇ ਆਇਆ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੋ ਮੁਜੇ ਪਕੜ ਕਰ ਮੰਦਰ ਸੇ ਉਠਾ ਦੀਆ। ਹੇ ਯਾਦਬਰ ਇ ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਛੀਪੇ ਕਾ ਜਨਮ ਆਪ ਨੇ ਕਿਉਂ ਦੀਆ ਕਮਲੀ ਲੇ ਕਰ ਮੰਦਰ ਕੀ ਪਿਛਲੀ ਤਰਫ਼ ਜਾ ਬੈਠਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਮ ਦੇਵ ਹਰੀ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਿਉਂ ਤਿਉ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਾ ਦੇਹਰਾ ਅਰਥਾਤ ਮੰਦਰ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਯੇਹ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਦਰਜ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਜਾਕਰ ਦੇਖ ਲੇਵੇਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ਮੇਂਮਸ਼ਹੂਰਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਮੰਦਰ ਫੇਰ ਦੀਆ ਦਰਵਾਜੇ ਕਾ ਮੁਖ ਪਛਮ ਕੀ ਤਰਫ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨਨ ਹਰ ਏਕ ਮੰਦਰ ਕਾ ਦਖਨ ਮੇਂ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਤੂਮਹਾਲਾਜਨੇ ਇਸਕੀਤਸਦੀਕ ਕੀਹੈ

ਹੰਕਾਰੀਆ ਨਿੰਦਕਾਂ ਪੀਠ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਮੁਖ ਲਾਇਆ॥

ਅਰਥਾਤ ਹੰਕਾਰੀ ਔਰ ਨਿੰਦਕ ਜੋ ਪੰਡੇ ਥੇ ਉਨਕੀ ਤਰਫ਼ਪੀਠ ਕਰ ਦੀ ਨਾਮਦੇਵ ਕੀ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਉਲਟਾ ਕਰ ਦੀਆ॥

ਅਬ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਦੇਖੀਏ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਰਦਾ ਗਊ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਦੀ-

ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਸੁਲਤਾਨ ਪੂਛੈ ਸੁਨਬੇ ਨਾਮਾ॥ ਦੇਖਉ ਰਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਮਾ॥੧॥ ਨਾਮਾਸੁਲਤਾਨ ਬਾਂਧਲਾ ॥ਦੇਖਉ ਤੇਰਾ ਹਰਿ ਬੀਠਲਾ॥ਰਹਾਉ॥ਬਿਸਮਲ ਗਊ ਦੇਹੁ ਜੀਵਾਇ॥ ਨਾਂ ਤੁਰ ਗਰਦਨ ਮਾਰ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਉਠਾਇ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਐਸੀ ਕਿਓ ਹੋਇ ॥ ਬਿਸ
ਮਲ ਕੀਆ ਨਾਂ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ।੩।ਮੇਰਾਕੀਆਕਛੂ
ਨਾਂ ਹੋਇ । ਕਰਹੈ ਰਾਮ ਹੋਇਗੀਸੋਇ ।੪। ਬਾਦ
ਸ਼ਾਹ ਚੜ੍ਹਓ ਅਹੰਕਾਰ ॥ ਗਜ ਹਸਤੀ ਦੀਨੋਂ
ਚਮਕਾਰ ॥ ੫ ॥ ਰੁਦਨ ਕਰੈ ਨਾਮੇ ਕੀ ਮਾਇ ॥
ਛੋਡ ਰਾਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਭਜੈ ਖੁਦਾਇ ॥ ੬ ॥
ਨਾ ਮੈ ਤੇਰਾ ਪੂਗੜਾ ਨਾ ਤੂ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ।
ਪਿੰਡ ਪੜੈ ਤੋ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ੭ ॥
ਕਰੈ ਗਜਿੰਦ ਸੁੰਡ ਕੀ ਚੋਟ । ਨਾਮਾ ਉਬਰੈ
ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ॥ ੮ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਕਰੈ
ਸਲਾਮ । ਇਨ ਹਿੰਦੂ ਮੇਰਾ ਮਲਿਆ ਮਾਨ
॥ ੯ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੇਹੁ । ਨਾਮੇ
ਸਰਭਰ ਸੋਨਾ ਲੇਹੁ ॥ ੧੦ ॥ ਮਾਲ
ਲੇਉ ਤਉ ਦੋਜਕ ਪਰਉ । ਦੀਨ ਛੋਡ ਦੁਨੀ
ਆ ਕੌਭਰਉ ॥ ੧੧ ॥ ਪਾਵਹੁ ਬੇੜੀ ਹਾਥਉ
ਤਾਲ । ਨਾਮਾ ਗਾਵੈ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

॥ ੧੨ ॥ ਗੰਗ ਜਮਨ ਜਬ ਊਲਟੀ ਬਹੈ। ਤਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਰਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਸਾਤ ਘੜੀ ਜਬ ਬੀਤੀ ਸੁਣੀ। ਅਜਹੂ ਨਾਆਇਓ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥ ੧੪ ॥ ਪਾਖੰਤਣ ਬਾਜ ਬਜਾਇਲਾ ॥ ਗਰੜ ਚੜੇ ਗੋਬਿੰਦ ਆਇਲਾ ॥ ੧੫ ॥ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ। ਗਰੜ ਰੜੇ ਆਇ ਗੋਪਾਲ ॥ ੧੬ ॥ ਕਹਹਿ ਤ ਧਰਨ ਇਕੋਡੀ ਕਰਉ। ਕਹਹਿ ਤਲੇ ਕਰ ਊਪਰ ਊਪਰ ਧਰਉ॥੧੭॥ਕ ਹਹਿ ਤ ਮੂਈ ਦੇਉ ਜੀਵਾਇ । ਸਭਕੋਈ ਦੇਖੇ ਪਤੀਆਇ॥੧੮॥ਨਾਮਾਪ੍ਰਣਵੈਸੇਲ ਮਸੇਲ। ਗਊ ਦੂਹਾਈ ਬਛਰਾ ਮੇਲ ॥ ੧੯ ॥ ਦੂਧਹਿ ਦੁਹਿਜਬਮਟਕੀਭਰੀ।ਲੇਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੈ ਆਗੇ ਧਰੀ॥੨੦॥ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਹਲ ਮੈ ਜਾਇ । ਅਉਘਟਕੀ ਘਟ ਲਾਗੀ ਆਇ ॥ ੨੧ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਬਿਨਤੀ ਫੁਰਮਾਇ । ਬਖਸ਼ੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈ ਤੇਰੀ ਗਾਇ ॥ ੨੨ ॥ ਨਾਮਾ ਕਹੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸੁਨੋ ਬਾਦਸਾਹਿ । ਇਹ ਕੁਛ ਪਤੀਆ ਮੁਝੇ ਦਿਖਾਇ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸ ਪਤੀਆ ਕਾ ਇਹੈ ਪਰਵਾਨਾ। ਸਾਚ ਸੀਲ ਚਾਲਹਿ ਸੁਲਤਾਨਾ ॥ ੨੪ ॥ ਨਾਮ ਦੇਉ ਸਭ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ਮਿਲ ਹਿੰਦੂ ਨਾਮੈ ਪੈ ਜਾਇ ॥ ੨੫ ॥ ਜੋ ਅਬਕੀ ਬਾਰ ਨ ਜੀਵੈ ਗਾਇ । ਤਾਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਾ ਪਤੀਆ ਜਾਇ ॥ ੨੬ ॥ ਨਾਮੇ ਕੀ ਕੀਰਤ ਰਹੀ ਸੰਸਾਰ । ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਲੇ ਉਧਰਿਆ ਪਾਰ ॥ ੨੭ ॥ ਸਗਲ ਕਲੇਸ ਨਿੰਦਕ ਭਇਆ ਖੇਦ । ਨਾਮੇ ਨਾਰਾਇ ਨ ਨਾਹੀ ਭੇਦ ॥ ੨੮ ॥

ਅਰਥ

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਾ ਸੁਨੋ ਰੇ ਨਾਮਾ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਮ ਕੇ ਕਾਮ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਬਾਦਸਾਹ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲੀਆ ਕਿ ਤੇਰੇ ਠਾਕਰ ਜੀਕੋ ਮੈ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਤਝ ਕੋ ਛੁੜਾਤਾ ਹੈ । ਤੁਮ ਯੇਹ ਮੁਰਦਾ ਗਊ ਕੋ ਜਿੰਦਾ ਕਰੋ ਨਹੀ ਤੋ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰ ਦੀਏ ਜਾਓਗੇ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਕਹਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਲਾਮਤ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਬੀ ਮਰਾ ਹੂਆ ਭੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੂਆ ਹੈ ਮੇਰੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਵੋਹ ਬਾਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਰਾਮ ਅਰ ਬਾਤ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਚਾਹੇਗਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗਰੂਰ ਕੀਆ ਨਾਮ ਦੇਵ ਪਰਹਾਥੀਸ਼ਰਾਬ ਪਿਲਾਕਰ ਛੋਡਦੀਆ ਐਸਾ ਦੇਖਕਰਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਰੋਨੇ ਲਗੀ ਔਰ ਯਿਹ ਕਹਿਨੇ ਲਗੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂ ਰਾਮ ਛੋਡ ਕਰ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਅਰਥਾਤ ਤੂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਦੀਨ ਕਾ ਖੁਦਾ ਜੋ ਹੈ ਉਸਕਾ ਭਜਨ ਕਰ ਇਸ ਪਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਮਾਤਾ ਮੈ ਤੇਰਾ ਪੁਤਰ ਨਹੀਹੂ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਤੂ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਹੈਂ ਅਗਰ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰ ਭੀ ਦੀਆ ਜਾਵੇ ਤੋ ਭੀ ਮੈਂ ਹਰੀ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਊਂਗਾ ਜਿਸ ਵਕਤ ਹਾਥੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਪਰ ਅਪ ਨੇ ਸੂੰਡ ਕੀ ਹੋਟ ਕਰਤਾ ਥਾ ਹਰੀਕੇ ਨਾਮਕੇ ਸਹਾਰੇ ਬਚ ਜਾਤ। ਥਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਦੇਖੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀਨ ਕੇ ਪੇਸ਼ਵਾ ਮੁਲਾਂ.ਔਰ ਕਾਜ਼ੀ ਸਭ ਮੁਝਕੋ ਸਲਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਲੇਕਨ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹਤਕ ਕੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਹਿੰਦੂ ਲੋਗ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ਔਰ ਕਹਾ ਕਿ ਆਪ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸੋਨਾ ਤੋਲ ਕਰ ਲੇ ਲੇਵੇ ਮਗਰ ਇਸ ਕੋ ਛੋੜ ਦੇਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਮੈ ਇਸਕੇ ਬਦਲੇ ਰੁਪਯਾ ਲੇਵੇਂ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਦੋਜ਼ਖ ਮੈ ਜਾਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਮੈ ਮਜ਼ਹਬ ਛੋਡ ਕਰ ਦੁਨੀਆ ਨਹੀ ਚਾਹਤਾ ਨਾਮਦੇਵ ਕੇ ਪਾਓਂ ਮੈਂ ਬੇੜੀ ਡਾਲ ਦੀ ਗਈ ਫਿਰ ਭੀ ਵੋਹ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਤਾਲ ਬਜਾਤਾ ਹੂਆ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਤਾ ਥਾ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਗੰਗਾ ਜਮਨਾ ਭੀ ਉਲਟੀ ਚਲਨੇ ਲਗ ਜਾਏ ਤਾ ਭੀ ਮੈ ਤੋ ਹਰੀ ਕੇ ਗੁਨ ਹੀ ਗਾਊਂਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਗਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਯਮ ਭੀ ਬਦਲ ਜਾਏ ਮਗਰ ਮੈ ਤੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੋ ਛੋੜਨੇ ਕਾ ਨਹੀ ਹੂੰ।

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਾ ਅਗਰ ਸਾਤ ਘੜੀ ਤਕ ਇਸਨੇ ਕਰਾ ਮਾਤ ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਤੋ ਮੈਂ ਇਸਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਦੂ ਗਾ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਬ ਸਾਤ ਘੜੀ ਬੀਤ ਗਈ ਤਬ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕਿ ਦੇਖੋ ਅਭੀ ਤਕ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਹੂਆ ਹੀ ਥਾ ਕਿ ਗਰੜ ਕੇ ਪੰਖੋਂ ਕੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਗਰੜ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਆ ਗਏ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਆਕਰ ਰਖਿਆ ਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗਰੜ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਆਂ ਗਏ ਔਰ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਭਗਤ ਅਗਰ ਤੂ ਚਾਹੇ ਤੋ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਕੀ ਭੂਮੀ ਉਲਟਾ ਕਰਦੂੰ ਔਰ ਅਗਰ ਤੂ ਕਹੇਂ ਤੋ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀ ਭੂਮੀ ਕੋ ਉਖਾੜ ਕਰ ਇਸ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਸਰ ਪਰ ਰਖਦੂੰ ਔਰ ਅਗਰ ਤੂ ਕਹੇਂ ਤੋ ਗਊ ਕੋ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਕਿ ਸਭ ਲੋਗ ਦੇਖ ਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਗਊ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰੋ ਗਊ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਨੇ ਪਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਨਿਆਨਾ ਬਾਂਧ ਕਰ ਬਛੜਾ ਛੋੜ ਦੋ ਤਬ ਐਸਾ ਕੀਆ ਗਿਆ ਦੂਧ ਚੋ ਕਰ ਮਟਕੀ ਭਰੀ ਗਈ ਔਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਲੇਮਸ਼ਾਹ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੀ ਗਈ ਫਿਰ ਭੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਛੋੜਾ ਔਰ ਮਹਲ ਮੈ ਚਲਾ ਗਿਆ ਵਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੀ ਉਸਕੇ ਪੇਟ ਮੇਂ ਦਰਦ ਹੂਈ ਜੋ ਮਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲਾਓ ਤਬ ਵੋ ਉਨ ਕੋ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਗਏ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਫ ਕਰ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗਊ ਹਾਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੋ ਕੁਛ ਚਮਤਕਾਰ ਤੂਨੇ ਦੇਖਾ ਹੈ ਯੇਹ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਕਾ ਮਤਲਬ ਯਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨ ਤੁਮ ਆਗੇ ਕੇ ਲੀਏ ਹਰੀ ਕੇ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਦੁਖ ਨਾ ਦੇਨਾ ਔਰ ਸਾਂਤ ਔਰ ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਰਖਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ ਕਰਨਾ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ ਔਰ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਨ ਕੀਆ ਯੇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਭ ਮੈ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਮਿਲ ਕਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਲੋਗੋ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਲੋਗ ਚਿਤ ਮੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਬਿਚਾਰਤੇ ਥੇ ਕਿ ਅਗਰ ਅਬਕੀ ਬਾਰ ਗਊ ਨਾ ਜਿੰਦਾ ਹੁਈ ਤੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਇੱਜ਼ਤ ਜਾਤੀ ਰਹੇਗੀ ਸੋ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਸਿਧੀ ਜਗਤ ਮੇ ਬਨੀ ਰਹੇਗੀ ਸੋ ਤੂ ਭਗਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਰ ਹੂਆ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈਓ ਸਭ ਦੁਖ ਤੋ ਨਿੰਦਕ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਜੋ ਸਲੈਮ ਸ਼ਾਹ ਜੈਸੇ ਥੇ ਹੂਆ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਕੁਛ ਕਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੂਆ ਨਾਰਾਇਨ ਮੈ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਜਬ ਭਗਤ ਨਾਰਾਇਨ ਕੋ ਦੁਖ ਨਹੀ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਨਹੀ।

(ਪ) ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਬ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਨਾਮੇ ਕਾ ਕੈਦ ਹੋਨਾ ਧਰਮ ਪਰ ਉਸਕੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਗਰੜ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਭਗਤ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕੇ ਲੀਏ ਆਨਾ ਗਊ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਦੂਧ ਚੋਇਆ ਜਾਨਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਪੇਟ ਮੈ ਸਖਤ ਦਰਦ ਹਨਾ ਨਾਮਦੇਵ ਕੀ ਦੁਆ ਸੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਨਾ ਇਤਆਦਿ ਸਭ ਬਾਤੇਂ ਪੌਰਾਨਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ ਜਬ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੜ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਗੋਪਾਲ ਆ ਗਏ ਫਿਰ ਆਪ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹਿੰਦੂਓ ਸੇ ਅਲਗ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਇਸ ਸਬਦ ਪਰ ਪੂਰਾ ਵਿਸਵਾਸ ਥਾ ਤਬਹੀ ਤੋ ਦਰਜ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿਉ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਬ ਫੁਰਮਾਈਏ

(ਨ) ਅਬ ਤੋ ਬਹੁਤ ਪਰਮਾਨ ਆਪ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦੀਏ ਹੈਂ ਅਬ ਕਿਧਾ ਸ਼ੰਕਾ ਕੀ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਔਰ ਪਰਮਾਨ ਕਿਸੀ ਔਰ ਭਗਤ ਕਾ ਬਤਾਓ।

(ਪ) ਅਛਾ ਲੀਜੀਏ ਮਹਾਰਾਜ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਬਾਨੀ ਸਧਨੇ ਕੀ

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ

ਨ੍ਰਿਪ ਕੰਨਿਆਂ ਕੇ ਕਾਰਨੇ ਇਕ ਭਇਆ ਭੇਖ ਧਾਰੀ। ਕਾਮਾਰਥੀ ਸੁਆਰਥੀ ਵਾਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ। ਤਵ ਗੁਨ ਕਹਾ ਜਗਤਗੁਰਾ ਜੇ ਕਰਮ ਨਾ ਨਾਸੈ॥ ਸਿੰਘ ਸਰਨ ਕਤ ਜਾਈਐ ਜੋ ਜੰਪਕ ਗ੍ਰਾਸੈ ॥ ੧ ॥ ਏਕ ਬੂੰਦ ਜਲ ਕਾਰਨੇ ਚਾਤ੍ਰਕ ਦੁਖ ਪਾਵੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਗਏ ਸਾਗਰ ਮਿਲੈ ਫੁਨ ਕਾਮ ਨਾ ਆਵੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਜੋ ਥਾਕੇ ਥਿਰ ਨਹੀ ਕੈਸੇ ਬਿਰਮਾਵਉ। ਬੂਡ ਮੂਏ ਨਾਉਕਾ ਮਿਲੈ ਕਹੁ ਕਾਹੇ ਚਢਾਵਹੁ। ਮੈ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਹੌ ਨਾਹੀ ਕਿਛ ਆਹਿ ਨ ਮੋਰਾ। ਅਉਸਰ ਲਜਾ ਰਾਖ ਲੇਹੁ ਸਧਨਾ ਜਨ ਤੋਰਾ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਸਧਨਾ ਏਕ ਕਸਾਈ ਥਾ ਕਿਸੀ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧੂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਪਨੀ ਕੁਲ ਕਾ ਕਸਾਈਪਨ ਉਸਨੇ ਛੋਡ ਦੀਆ ਥਾ ਇਸ ਪਰ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਮੌਲਵੀ ਔਰ ਕਾਜ਼ੀ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਬਾਦ ਸ਼ਾਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੇ ਪਾਸ ਰਪੋਟ ਕੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਅਮਕ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਕਸਾਈ ਨੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਛੋੜ ਦੀਆ ਹੈ ਔਰ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੀ ਤਰਹ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਅਗ। ਇਸ ਕਾਫਰ ਕੋ ਸਜਾ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤੋ ਯਿਹ ਕਈ ਏਕ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੋ ਐਹੀ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ ਸਿਖਾ ਕਰ ਕਾਫਰ ਬਨਾਏਗਾ ਇਸਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਨੀਚਾਹੀਏ ਇਸ ਪਰ ਸਜਾ ਕਾ ਹੁਕਮ ਐਹ ਹੂਆ ਕਿ ਇਸਕੋ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬੁਰਜ ਮੈਂ ਚੁਨ ਦੀਆ ਜਾਵੇ ਇਸ ਪਰ ਜਬ ਉਸਕੋ ਬੁਰਜ ਮੇ ਚਿਨਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਸਧਨੇ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀ ਜਿਸ ਕੇ ਫਲ ਸੇ ਬੁਰਜ ਫਟ ਗਿਆ ਔਰ ਬਨਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸਭ ਮਰ ਗਏ ਭਗਤ ਕੇ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੂਏ॥

ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਿਆਂ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪਕਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਥਾ ਔਰ ਵੋਹ ਕਾਮੀ ਥਾ ਔਰ ਅਪ ਨੇ ਸੁਆਰਥ ਕੇ ਲੀਏ ਉਸਨੇ ਯੇ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਥਾ ਆਪਨੇ ਉਸਕੀ ਲਾਜ ਰਖ ਲੀ ਥੀ ਅਰਥਾਤ ਉਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀ ਥੀ

ਹੇ ਜਗਤ ਗੁਰੋ ਪਰਮਾਤਮਨੇ ਅਗਰ ਆਪ ਕੀ ਉਸਤਤੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਣਾਨੁਬਾਦ ਗਾਨੇ ਸੇ ਕਿਆ ਪਾਪ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਫਲ ਦੁਖ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਰੂਰ ਦੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ਼ੇਰ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਫਿਰ ਕੌਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਗਰ ਫਿਰਭੀ ਗੀਦੜ ਹਮਲਾ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਤੋ ਚਾਤ੍ਰਕ ਏਕ ਸ੍ਵਾਤੀ ਬੂੰਦ ਕੇ ਲੀਏ ਦੁਖ ਪਾਤਾ ਹੈ ਅਗਰ ਉਸਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਸ਼ਟ ਹੋਨੇ ਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਭੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਕਿਆ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ

ਮੈਂ ਧੀਰਜ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਥਕ ਗਏ ਹੈਂ ਸਥਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗਿਰਦ ਬੁਰਜ ਚਿਨ ਦੀ ਹੈ ਅਬ ਬਚਾਓ ਅਗਰ ਡੂਬ ਜਾਵੇ ਔਰ ਫਿਰ ਉਸਕੋ ਨਾਉਂ ਮਿਲੇ ਤੋ ਉਸਕੇ ਕਿਸ ਕਾਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੇ ਨਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕੋਈ ਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾਂ ਮੇਰੇ ਮੈਂ ਅਹੰ ਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ। ਨਾਂ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਲਕਾ ਵਾਂਛਤ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਸਮਹਿਲਾਜ ਰਖਲੋ ਮੈਂ ਆਪਕਾਹੀ ਜਨ ਅਰਥਾਤ ਭਗਤ ਸੇਵਕ ਹੂੰ ਉਸਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਸੁਰਥ ਛੋੜਕਰ ਉਸਕੀ ਛੀਂਟੇ ਸੇ ਭਗਤ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਰਦੀਏ ਭਗਤ ਕਾ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੂਆ। ਦੂਸਰੀ ਕਥਾ ਇਸਤਰਹਾ ਹੈ।

ਕਿਸੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਏਕ ਲੜਕੀ ਥੀ ਉਸ ਨੇ ਯੇ ਪ੍ਰਤਗਿਆਂ ਕੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸੇ ਹੀ ਵਿਵਾਹ ਕਰਾਵਾਂ ਗੀ ਕਿਸੀ ਤਰਖਾਣ ਕਾਰੀਗਰ ਕੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮਹਲ ਬਨਾਤੇ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖ ਲੀਆ ਥਾ ਵੋਹ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰੀ ਥੀ ਜਬ ਉਸਕਾ ਮਨ ਉਸ ਪਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੋ ਉਸਨੇ ਇਕ ਗਰੜ ਕਲਾ ਕਾ ਬਨਾਇਆ ਔਰ ਆਪਨੀ ਦੋ ਭੁਜ ਔਰ ਲਗਾ ਲੀ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਬਨ ਕਰ ਉਸ ਕਲਾ ਕੇ ਗਰੜ ਪਰ ਸਵਾਰ ਹੋਕਰ ਮਹਲ ਮੇਂ ਜਾ ਪਹੁੰਚਾ ਜਬ ਰਾਜਾ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਨੇ ਉਸਕੋ ਦੇਖਾ ਤੋ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਈ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਖਬਰ ਦੇ ਦੀ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ਉਸਦੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਇਸ ਭੇਖਮਾਤ੍ਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੇ ਸਾਥ ਵਿਵਾਹ ਕਰਨੇ ਕੋ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਮਗਰ ਉਸ ਨੇ ਯੇਹ ਕਹਾ ਕਿ ਮੈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਤੁਰਭੁਜ ਨਹੀ ਰਹੂੰ ਗਾ ਸਿਰਫ਼

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਵਕਤ ਪੜੇ ਪਰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਬਨ ਗਾਊਂਗਾ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਭੁ ਮਹਾਰਾਜ ਅਪਨੇ ਅਵਤਾਰੋਂ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਕੋ ਕੀਤਰਹ ਦੋ ਜ ਵਾਲਾ ਹੀ ਰਹੂੰਗਾ ਉਸਕਾ ਬਿਵਾਹ ਰਾਜਾ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੇ ਹੋਗਿਯਾ ਕੁਛ ਅਰਸੇ ਕੇ ਬਾਦ ਉਸ ਰਾਜਾ ਪਰ ਕਿਸੀ ਸ਼ਤਰੂ ਨੇ ਚੜ੍ਹਾਂਈ ਕੀ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਪਨੇ ਜਵਾਈ ਸੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾ ਹੂਆ ਥਾ ਕਹਾ ਤਬ ਉਸ ਤਰਖਾਣ ਕਾਰੀਗਰ ਕੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਵਿਸਨੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸੇ ਪ੍ਰਥਨਾ ਕੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈ ਨੇ ਆਪ ਕਾ ਭੇਸ ਬਨਾਇਆ ਹੂਆ ਥਾ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖੋ ਤਬ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਉਨ ਸਤਰੂ ਦਲ ਕੋ ਉਸ ਵਿਸਨੂ ਭੇਖ ਰੂਪ ਲੜਕੇ ਸੇ ਬਲ ਦੇ ਕਰ ਮਰਵਾ ਦੀਆ ਉਸਕੀ ਰਖਿਯਾ ਕੀ।

(ਪ) ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਯੇਹ ਤੁਕ।

ਨ੍ਰਿਪਕੰਨਯਾ ਕੇ ਕਾਰਨੇ ਇਕ ਭਇਆ ਭੇਖ ਧਾਰੀ।ਯੇਹ ਕਥਾਏਂ ਭਗਤਮਾਲ ਸੇ ਤਾਅਲਕ ਰਖਤੀ ਹੈ।

ਗਰੜ ਬਨਾਇਆ ਔਰ ਵਿਸਨੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਭੇਖ ਉਸਨੇ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਔਰ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਤਰੂਓ ਸੇ ਬਚਾ ਲੀਆ ਕਿਯਾ ਯੇਹ ਪੌਰਾਣਕ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਯਾ ਇਸ ਮੈ ਹਿੰਦੂਪਨ ਨਹੀਂ ਆਓ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗਿਯਾ ਮਾਨੋ ਔਰ ਸਭ ਸਨਾਤਨ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੀ ਸ਼ਰਣ ਲੋ ਅਪਨੀ ਮਨ ਘੜੰਤ ਬਾਤੋਂ ਕੋ ਛੋੜ ਸਤ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਗਿਯਾ ਹੈ ਅੰਧਕਾਰ ਕਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਆਓ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਯੇਹੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

(ਨਵੀਨ) ਅਛਾ ਏਕ ਦੋ ਪਰਮਾਨ ਤੋ ਔਰ ਬਤਾਓ ਕੁਛ ਨਿਸਚਾ ਤੋਂ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਕੇ ਨਵੀਨ ਖਾਲਸਾ ਕੀ ਬਾਤ ਕੁਛ ਮਨਮਤ ਹੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ ਹੈ।

(ਪ) ਅਛੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਹਰੀ ਭਗਤੀ ਸੇ ਭਰਾ ਪੜਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਗਾਥਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਵਾ ਸ਼ਬਦ ।

ਰੰਗ ਤਿਲੰਗ

ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ

ਹਲੇਯਾਰਾ ਹਲੇ ਯਾਰਾ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ । ਬਲਬਲ ਜਾਉ ਹਉਬਲਬਲ ਜਾਉ ਨੀਕੀਤੇਰੀ ਬਿਗਾਰੀ ਆਲੇ ਤੇਰਾ ਨਾਉ॥ਰਹਾਉ॥ਕੁਜਾ ਆਮਦ ਕੁਜਾ ਰਫਤੀ ਕੁਜਾ ਮੇਰਵੀ । ਦਵਾਰਕਾ ਨਗਰੀ ਰਾਸ ਬਗੋਈ । ਖੂਬ ਤੇਰੀ ਪਗਰੀ ਮੀਠੇ ਤੇਰੇ ਬੋਲ । ਦਵਾਰਕਾ ਨਗਰੀ ਕਾਹੇ ਕੇ ਮਗੋਲ । ਚੰਦੀ ਹਜਾਰ ਆਲਮ ਏਕ ਲਖਾਨਾ । ਹਮ ਚਿਨੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਵਲੇ ਬਰਨਾ । ਅਸ ਪਤੀ ਗਜਪਤੀ ਨਰਹ ਨਰਿੰਦ। ਨਾਮੇਕੇਸੁਆਮੀ ਮੀਰ ਮੁਕੰਦ ॥

ਅਰਥ

ਦਵਾਰਕਾ ਸੇ ਘਰ ਚਲਤੇ ਵਕਤ ਨਾਮਦੇਵ ਕੇ ਦਿਲ ਮੈਂ ਆਯਾ ਕਿ ਛੋਟੀ ਸੀ ਘੋੜੀ ਮਿਲੇ ਤੋ ਉਸ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕਰ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਜਾਨਾ ਕਿ ਭਗਤ ਕੀ ਬਿਰਤੀ ਮੇਰੀ ਤਰਫ ਸੇ ਹਟ ਗਈ ਹੈ ਝਟ ਆ ਪਰਗਟ ਹੂਏ ਕੈਹਨੇ ਲਗੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹਲੇ ਯਾਰਾ ਹਲੇ ਯਾਰਾ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ।

ਮੁਗਲ ਬਨੇ ਹੁਏ ਥੇ ਏਕ ਘੋੜੀ ਪਰ ਸਵਾਰ ਜੋ ਬਛੇ ਵਾਲੀ ਥੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਕਹਾ ਹਲੇ ਯਾਰ ਹਲੇ ਯਾਰ ਖੁਸ਼ ਤੋ ਹੈਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝ ਲੀਆ ਉਸ ਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਤੇਰੇ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਉਂ ਮੁਝ ਕੋ ਤੇਰੀ ਬਿਗਾਰ ਭਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਕੋ ਅਛਾ ਹੈ ਯੇਹ ਇਸ ਲੀਏ ਕਹੀ ਕਿ ਉਸ ਮੁਗਲ ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਉਸਕੋ ਬਿਗਾਰੀ ਪਕੜ ਲੀਆ ਥਾ ਔਰ ਕਹਾ ਥਾ ਕਿ ਯੇਹ ਮੇਰੀ ਘੋੜੀ ਕਾ ਬਛੇਰਾ ਉਠਾਵੋ ਇਸ ਲੀਏ ਨੀਕੀ ਤੇਰੀ ਬਿਗਾਰੀ ਕਹਾਂ ਥਾ ਨਾਮ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਯੇਹ ਤੋ ਬਤਾਓ ਅਬ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਏ ਹੋ ਕਹਾਂ ਜਾਓਗੇ ਯੇਹ ਦਵਾਰਕਾ ਬੜਾ ਤੀਰਥ ਹੈ ਸਭ ਸਤ ਕੈਹਨਾ ਤੇਰੀ ਪਗੜੀ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੀ ਤਰਹ ਹੈ ਔਰ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਮੀਠੀ ਹੈ ਤੂ ਮੁਗਲ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੂ ਤੋ ਪਰਮੈਸ਼ਰ ਹੈ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਮੈਨੇ ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਉਪਦੇਸ ਲੇਕਰ ਚੌਦੀ ਹਜ਼ਾਰ ਆਲਮ ਅਰਥਾਤ ਦੁਨੀਆਂ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਮਨੁਖੋਂ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਨਾ ਹੈ ਐਸੇ ਤੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈਂ ਐਸੇ ਸਾਂਵਲੇਂ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਤੂ ਸੂਰਜ ਔਰ ਇੰਦਰ ਔਰ ਦੁਨੀਆਂ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਕੀ ਤੂ ਹੀ ਮੀਰ ਮੁਕੰਦ ਮੁਕਤੀ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ

ਵੋਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਦਰਸਨ ਦੇਕਰ ਭਗਤ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰ ਅੰਤਰਧਯਾਨ ਹੋਗਏ ॥

(੫) ਪਿਆਰੇ ਸਜਨੋ ਏਕ ਏਕ ਉਤਮ ਸ਼ਬਦ ਪਰਮਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਮਾਨਨਾਂ ਨਾ ਮਾਨਨਾ ਆਪਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਦੇਖੀਏ

ਸੋਰਨ ਨਾਮ ਦੇਵ

ਪਾੜ ਪੜੋਸਨ ਪੂਛਲੇ ਨਾਮਾ ਕਾਂਪੇ ਛਾਨ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਛਵਾਈ ਹੇ । ਤੋਪੈ ਦੁਗਨੀ ਮਜੂਰੀ ਦੈਹੋ ਮੋਕੋ ਬੇਢੀਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ਹੇ । ਰੀ ਬਾਈ ਬੇਢੀ ਦੇਨ ਨ ਜਾਈ ॥ ਦੇਖ ਬੇਢੀ ਰਹਿਓ ਸਮਾਈ । ਹਮਾਰੇ ਬੇਢੀ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੇਢੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮਜੂਰੀ ਮਾਂਗੈ ਜੋ ਕੋਈ ਛਾਨ ਛਵਾਵੈ ਹੇ । ਲੋਗ ਕੁਟੰਬ ਸਭਹਿ ਤੇ ਤੋਰੈ ਤਉ ਆਪਨ ਬੇਢੀਆਵੈ ਹੇ । ਐਸੀ ਬੇਢੀ ਬਰਨ ਨ ਸਾਕਉ ਸਭਅੰਤਰ ਸਭ ਠਾਂਈ ਹੇ । ਗੂੰਗੇ ਮਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਚਾਖਿਆ ਪੂਛੇ ਕਹਨ ਨਾ ਜਾਈ ਹੇ । ਬੇਢੀ ਕੇ ਗੁਨ ਸੁਨ ਰੀ ਬਾਈ ਜਲਧ ਬਾਧ ਧ੍ਰੂ ਥਾਪਿਓ ਹੇ । ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸੀਆ ਬਹੋਰੀ ਲੰਕ ਭ ਭੀਖਨ ਆਪਿਓ ਹੇ ॥

ਅਰਥ

ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਉਸਕੀ ਪੜੋਸੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆ ਪੂਛਨੇ ਲਗੀ ਕੇ ਤੁਮ ਨੇ ਆਪਨਾ ਛਪਰ ਕਿਸ ਸੇ ਬੰਧਵਾਇਆ ਤਮ ਤੋਂ ਵੋਹ ਬੇਢੀ ਅਰਥਾਤ ਛਪਰ ਬਨਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬਤਾਇ ਦੇਓ ਤੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਦੁਗਨੀ ਮਜਦੂਰੀ ਦੇਗੀ । ਹਮ ਬੇਡੀ ਦੇਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਓਂਕੇ ਬੇਡੀ ਦੇਖ ਕਰ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਰਹਾਂ ਹੂ ਬੇਡੀ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਆਧਾਰ ਹੈ॥ ਹਮਾਰਾ ਛਪਰ ਬਾਧਨੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਾਗਤਾ ਹੈ । ਜੋ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਆਦਿ ਕੋ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤ ਤੋੜੇ ਤਬ ਬੇਡੀ ਆਤਾ ਹੈ । ਹਮ ਐਸੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar
पुस्तकालय
गुरुकुल काँगड़ी

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਬੇਡੀ ਕਾਵਰਨਨ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇ ਬੇਡੀ ਸਭ ਮੈਂ ਸਮਾ ਰਹਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੁੰਗਾ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਤਫਲ ਖਾਵੈ ਜੈਸੇ ਵੋਹ ਸਵਾਦ ਨਹੀਂ ਬਤਾ ਸਕਤਾ ॥ ਵੈਸੇ ਹਮ ਬੇਡੀ ਕੀ ਬਾਬਤ ਨਹੀ ਬਤਲਾਸਕਤੇ ॥

ਹੇ ਭਾਈ ਬੇਡੀ ਕੇ ਗੁਨ ਸੁਨੋਂ ਸੇਤੂ ਅਰਥਾਤ ਪੁਲ ਸਮੁੰਦਰ ਪਰ ਬਾਂਧਾ ਹੈ ਧ੍ਰੂਹ ਭਗਤ ਕੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਟਲ ਪਦਵੀ ਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀਨੇ ਬਭੀਖਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਕਰ ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾਰ ਕਰ ਸੀਤਾ ਜੀਕੋ ਲੇਆਇਯਾ ਯੇਹ ਬੇਡੀ ਕੇ ਗੁਣ ਹੈ ਯਹਾਂ ਵਰਨਨ ਕੀਏ ਗਏ ਹੈ।

ਕਥਾ

ਇਸਕੀ ਕਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਦਫਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਥੇ ਛਪਰ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਥਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬੇਡੀ ਛਪਰ ਬਾਂਧਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਆਗਿਯਾ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰਛਪਰ ਬਨਾ ਕਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਬ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਕੀ ਸਮਾਧੀਛੂਟੀਤੋਂ ਉਸ ਕੀ ਪੜੋ ਸਣ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਨੇ ਪੂਛਾ ਯੇਹ ਛਪਰ ਤੂਨੇ ਕਿਸ ਬੇਡੀ ਸੇ ਬਨਵਾਇਆ ਹੇ ਵੋਹ ਹਮਕੋ ਭੀ ਬਤਾਵੋ ਹਮ ਦੁਗਨੀ ਮਜੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਤਬ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੇਹਨੇ ਲਗੇ ਕਿਵੋਹ ਬੇਡੀਮਜ਼ਦੂਰੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਾਂਗਤਾ ਹੇ ਜੋ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਕਟੰਬੀਓ ਸੇ ਮੋਹ ਤੋੜੇ ਔਰ ਉਸਸੇ ਜੋੜੇ ਤਬਆਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਬੇਡੀ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਾਣਆਧਾਰ ਹੈ ਸਭ ਜਗਹ ਸਮਾਰਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬੇਡੀ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਪਰ ਪੁਲ ਬਾਂਧ ਔਰ ਧ੍ਰੂਹ ਕੋ ਅਟਲ ਪਦਵੀ ਦੀ ਔਰ ਸੀਤਾ ਜੀ ਕੋ ਰਾਵਣ ਮਾਰਕਰ ਲਾਇਆ ਵੋਹ ਮੇਰਾ ਛਪਰ ਬਨਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬੇਡੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੋਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਹੈ ਸਤ ਹੈ ਧਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕੇ ਲੀਏ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਬੀੜਮੈਂਦਰਜਕੀਆ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਯੇਹ ਨਿਰਾ ਪੂਰਾ ਹਿੰਦੂ ਪਨ ਹੀ ਹੈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਔਰ ਦੇਖੋ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਬਾਬਤ

ਰਾਗ ਗੌਡ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਭੁਜਾ ਬਾਂਧ ਭਿਲਾ ਕਰ ਡਾਰਿਓ ਹਸਤੀ ਕ੍ਰੋਪ ਸੂੰਡ ਸੈ ਮਾਰਧੋ ਹਸਤੀ ਭਾਗ ਕਰ ਚੀਸਾਂ ਮਾਰੇ। ਇਆ ਮੂਰਤ ਕੇ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੇ।ਆਹਿ ਮੇਰੇ ਠਾਕਰ ਤੁਮਰਾ ਜੋਰ। ਕਾਜੀ ਬਕਬੇ ਹਸਤੀ ਤੋਰ॥ ਰਹਾਉ। ਰ ਮਹਾਵਤ ਤੁਝੇ ਡਾਰੋ ਕਾਟ। ਇਸਹਿ ਤੁਰਾਵਹੁ ਘਾਲੋ ਸਾਟ। ਹਸਤ ਨਾ ਤੋਰੈ ਧਰੈ ਧਿਆਨ। ਵਾਕੈ ਰਿਦੈ ਬਸੈ ਭਗਵਾਨ। ਕਿਆ ਅਪਰਾਧ ਸੰਤ ਹੈ ਕੀਨਾ ਬਾਂਧ ਪੋਟ ਕੁੰਚਰ ਕਉ ਦੀਨਾ। ਕੁੰਚਰ ਪੋਟ ਲੈ ਨਿਮਸਕਾਰੇ। ਬੂਝੀ ਨਹੀ ਕਾਜੀ ਅੰਧਿਆਰੇ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤੀਆ ਭਰ ਲੀਨਾ। ਮਨ ਕਠੋਰ ਅਜਹੂ ਨਾ ਪਤੀਨਾ। ਕਹੇ ਕਬੀਰ ਹਮਰਾ ਗੋਬਿੰਦ। ਚੌਥੇ ਪਦ ਮੈ ਜਾਕੀ ਜਿੰਦ।

ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਤੋ ਕਾਜੀ ਕੇ ਕੈਹਨੇ ਸੇ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਕਾਫਰ ਜਾਨ ਕਰ ਹਾਥੀਕੇ ਆਗੇ ਮੁਸ਼ਕੇ ਬਾਧ ਕਰ ਡਾਲਦੀਆਥਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਭੁਜਾਕੋ ਬਾਂਧ-ਕਰ ਪੋਟ ਕਰਕੋ ਹਾਥੀ ਕੇ ਆਗੇਡਾਰ ਦੀਆ ਔਰ ਹਾਥੀ ਕ ਕ੍ਰੋਧਤ ਕਰਾਕੇ ਉਸ ਪਰ ਡਾਰਾ। ਕੋਹਤੇ ਹੈ ਹਾਥੀ ਪੀਛੇ ਭਾਗ ਕਰ ਚੀਖੇਂ ਮਾਰਤਾ ਥਾ ਗੋਯਾ ਉਸ ਕਬੀਰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਰਹਾਥਾ ਹੇ ਮੇਰੇ ਠਾਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾਯਹਤੁਮਾਰਾਹੀ ਬਲ ਹੈ ਜੋ ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਮੈ ਬਚਾਤਾ ਹੈ ਕਾਜੀ ਬਹੁਤੇਰਾ ਕੈਹਤਾ ਰਹਾਹਾਥੀਆਗੇਲੇਜਾਵੇ ਮਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹਾਥੀਮੈਵਿਆਪਕ ਥਾ ਵੋਹ ਪ੍ਰੇਰਕ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਕੋ ਹਾਥੀ ਸੇ ਬਚਾਤਾ ਰਹਾ ਕਾਜੀ ਨੇ ਫਿਰ ਕਹਾ ਆਗੇ ਲੇ ਚਲੋ ਮਹਾਵਤ ਮੈ ਤੁਝਕੋ ਕਾਟ ਦੂੰ ਗਾ ਨਹੀਂ ਤੋ ਹਾਥੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲੇ ਜਾਕਰ ਸੂੰਡ ਕੀ ਚੋਟ ਕਰਾਓ ਲੋਗੋਂਨੇਦੇਖ ਕਰ ਕਹਾ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਕਿਆ ਗੁਨਾਹ ਹੈ ਜੋ ਇਸਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੋ ਮਗਰ ਫਿਰ ਕੁਛ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਾ ਹਾਥੀ ਤੋ ਬਜਾਇ ਮਾਰਨੇਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ਕਾਜੀ ਅੰਧਾ ਨਹੀ ਸਮਝਤਾ ਥਾ ਤੀਨ ਦਫਾ ਪਰੀਖਿਆ ਲੇਨੇ ਪਰ ਭੀ ਉਨ ਕਾ ਕਠੋਰ ਮਨ ਫਿਰ ਭੀ ਨਾ ਸਮਝਾ ॥

ਕਬੀਰ ਜੀ. ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਗੋਬਿੰਦ ਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਬਿਰਤੀ ਚੌਥੀ ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈਅਬ ਬਿਚਾਰੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤਨੇ ਸ਼ਬਦੋਂ ਕੇ ਪਰਮਾਨ ਆਪ ਕੋ ਸੁਨਾਏ ਹੈ ਦੇਖ ਲੋ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਸਿਧੀਆਂ ਵਗੈਰਾ ਸੇ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਰਾ ਪੜਾ ਹੈ।

ਰਾਗ ਮਲਾਰ

ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਕੀ

ਸੇਵੀਲੇ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ। ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਜਾਚਹਿ ਸੰਤ ਜਨ,

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਂਚੈ ਘਰ ਦਿਗ ਦਿਸੇ ਸਰਾਇਚਾ
ਬੈਕੁੰਠ ਭਵਨ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਲਾ ਸਪਤ ਲੋਕ ਸਮਾ
ਨ ਪੂਰੀਅਲੇ। ਜਾਚੈ ਘਰ ਲਛਮੀ ਕੁਆਰੀ
ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੀਵੜੇ ਕਉਤਕ ਕਾਲ ਬਪੜਾ
ਕੋਤਵਾਲ ਸੁਕਰਾ ਸਿਰੀ ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ
ਨਰ ਹਰੀ ॥੧॥ ਜਾਚੈ ਘਰ ਕੁਲਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਚਤੁਰ ਮੁਖ ਡਾਂਵਲਾ ਜਿਨ ਬਿਸ਼ਨੂ ਸੰਸਾਰ
ਰਾਚੀਲੇ ਜਾਂਚੈ ਘਰ ਈਸ਼ਰ ਬਾਂਵਲਾ ਜਗਤ
ਗੁਰੂ ਤਤਸਾਰਿਖਾ ਗਿਆਨ ਭਾਖੀਲੇ।
ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਜਾਂਚੈ ਡਾਂਗੀਆ ਦੁਆਰੈ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ
ਲੇਖੀਆ ਧਰਮ ਰਾਇ ਪਰਲੀ ਪ੍ਰਤੀਹਾਰ ਸੋ
ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥ ੨ ॥ ਜਾਚੈ
ਘਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਰਿਖੀ ਬਪੜੇ ਢਾਢੀਆ
ਗਾਵੰਤ ਆਛੈ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁਰੂਪੀਆ ॥
ਅਨੁਗਰੂਆ ਅਖਾੜਾ ਮੰਡਲੀਕ ਬੋਲ ਬੋਲੈ
ਕਾਛੈ ॥ ੩ ॥ ਚਉਰ ਢੂਲ ਜਾਂਚੇ ਹੈ ਪਵਣ
ਚੇਰੀ ਸ਼ਕਤ ਜੀਤ ਲੇ ਭਵਨਾ। ਅੰਡ ਟੂਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਾਂਚੈ ਭਸਮਤੀ ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣਪਤੀ। ਜਾਂਚੈ ਘਰ ਕੂਰਮਾ ਪਾਲ ਸਹਸਫਨੀ ਬਾਸਕ ਸੇਜ ਵਾਲੂਆ। ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਮਾਲਣੀ ਛਿਨਵੈ ਕਰੋੜ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਪਾਨੀ ਹਾਰੀਆ ਨਖ ਪ੍ਰਵੇਸ ਜਾਂਹੈ ਸੁਰਸਰੀ। ਸਪਤ ਸਮੁੰਦਰ ਜਾਂਹੈ ਘਨ ਬਲੀ। ਏਤੇ ਜੀਆ ਜਾਂਹੈ ਵਰਤਣੀ। ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ॥ ਜਾਂਚੈ ਘਰ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਅਰਜਨ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅੰਬਰੀਕ ਨਾਰਦ ਨੇਜੈ ਸਿਧ ਬੁਧਿ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਬਾਨਵੇ ਹੇਲਾ। ਏਤੇ ਜੀਆ ਜਾਂਚੈ ਹਰਿ ਘਰੀ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਅੰਤਰ ਹਰੀ। ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਤਾਂਹੀ ਆਣ। ਸਗਲ ਭਗਤ ਜਾਂਚੈ ਨੀਸਾਣ॥

ਅਰਥ

ਤੁਝ ਪਰਮ ਐਸ਼ਵਰਯ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਜੋ ਭਗਤੀ ਕੇ ਲਾਭ ਹੇਤ ਹਮ ਸਿਮਰਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੇ ਭਗਤੀ ਮਾਂਗਤੇ ਹੂਏ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੂ ਜੋ ਅਕੁਲ ਦੇਹ ਆਦਿ ਗੋਤਰੋਂ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ ਔਰ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਐਸੇ ਤੁਝਕੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਾਨਤੇ ਹੂਏ ਹਮ ਤੇਰੀ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਆਪ ਨੀ ਭਗਤੀ ਕਾ ਦਾਨ ਕਰੋ ਸੰਤ ਜਨ ਪੈਹਲੇ ਭੀ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਆਦ ਤੇਰੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਐਸੇ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਯੇਹ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕਨਾਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਨੀਹੂਈ ਹੈ ਬੈਕੁਠ ਭਵਨ ਆਪਕਾ ਸ਼ੀਸ਼ ਮੈਹਲ ਹੈ ਆਪਕੇ ਭੂ ਭਵਰਾਦਿ ਸਪਤ ਲੋਗ ਦੂਸਰੀ ਪੁਰੀਓਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਲਖਮੀ ਸਭ ਸੋਭਾ ਕੀ ਕਾਨ ਵੋਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਭ ਸੋਭਾ ਕੀ ਕਾਨ ਜਿਸਤ੍ਰਜ ਪਰਮੇਸਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔਰ ਸੂਰਯਦੋਨੋ ਆਪਦੇ ਘਰ ਮੈ ਦੀਪਕ ਜਲਰਹੇਹੈ ਮ੍ਰਿਤੂ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈਂ ਕੋਤਵਾਲ ਹੈ ਨਿਖਲ ਜੀਵੋ ਕੋ ਜਿਸ ਸੇ ਪਕੜ ਕਰ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੀਵੋ ਸੇ ਕਰਲੇਤਾਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੰਡ ਦੇਨੇਕੋ ਪਕੜਾ ਰੈਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਐਸੇ ਨਰਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਹੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕੀ ਥੀ ॥

ਜਿਸ ਆਪਕੇ ਘਰਮੈ ਚਾਰ ਮੁਖ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਲਾਲ ਅਰਥਾਤ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਛੋਲਨੇ ਵਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਬਨਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੈ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਰਚਾ ਹੈ ਆਪ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਬਾਮਲਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਕਰ ਬਾਵਲਾ ਬਾਤੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਹੋਨੇ ਔਰ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸਮਾਨ ਦੂਸਰੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਆਪ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਪਰ ਪਾਪ ਪੁਨ ਚੋਬਦਾਰ ਚੋਕੀਦਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਔਰ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਮੁਨਸੀ ਕਲਰਕ ਸਮਾਨ ਲਿਖਨੇ ਵਾਲਾਹੈ ਔਰ ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਜ ਅਦਾਲਤ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਆਪਕੇ ਘਰ ਮੈ ਗੰਧਰਬਗਨ ਔਰ ਰਿਸੀ ਮੁਨੀ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਗਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਢਾਡੀ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁਰੂਪੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਰੂਪੀਆ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਬਨਾਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤਰਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕਰੰਤਾ ਹੈਜਿਸ ਆਪ ਕਾ ਬੜਾ ਅਖਾੜਾ ਦੇਵਤਾ ਔਰ ਦੈਤ ਅਨੇਕ ਰਾਜੋਕੀਯੁਦ ਕੀ ਭੂਮਕਾ ਹੈ ਬੜੀ ਸੁਦਰ ਪਵਨ ਅਰਥਾਤ ਵਾਯੂ ਚੌਰ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸਕਤੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਚੇਰੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਸਭ ਭਵਨਜੀਤ ਲੀਏ ਹੈ ਜਿਸਆਪਕੇ ਘਰਮੈ ਕੂਰਮ ਅਰਥਾਤ ਕਛਪ ਪਲੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਸੇਸ ਨਾਗ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨ ਵਾਲਾ ਦੂਸਰੇ ਭੀ ਪਲੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਸਾ ਹੂਆ ਛੇਜ ਬੰਦ ਕੀ ਤਰਾਂ ਹੈ ਹੇ ਆਪਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅਠਾਹਹਿ ਭਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਮਾਲਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਔਰ ਛੈਨਵੇਂ ਕਰੋੜਮੇਘ ਮਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਬਾਦਲ ਤੇਰੇ ਘਰ ਪਨਹਾਰੀ ਆਹੈ ਪਾਨੀ ਲਾਨੇ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਨਾਖਨ ਕੇ ਪਸੀਨੇ ਸੈ ਸੁਰਸਰੀ ਗੰਗਾ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਸਾਤੋ ਸਮੁਦਰ ਜਿਸਕੇ ਸਾਤ ਘੜੇ ਹੈ ਅੰਡ ਟੂਕ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਅੰਡ ਮੈਂ ਸੇ ਜਿਸ ਸੇ ਆਪਨੇ ਨਿਖਲ ਸੰਸਾਰ ਰਚਾ ਹੈ ਯੇਹ ਭਸਮਤੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਚੂਲਹਾ ਹੈ ਯੇਹ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਅੰਸਾ ਤੀਨੋ ਭੁਵਨਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਜੀਵ ਔਰ ਯੇਹ ਸਮਸ਼ਟੀ ਜਗਤ ਜਿਸ ਆਪਕਾ ਨੌਕਰ ਹੈ ਐਸੇ ਆਪ ਸਵਾਮੀ ਤੀਨੋ ਭੁਵਨੇ ਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈਂ। ਆਪਤੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਧ੍ਰਹ ਪ੍ਰੇਹਲਾਦ ਅੰਬਰੀਕ ਨਾਰਦ ਰਿਖੀ ਆਦਿ ਲੋਗ ਹੈ ਯੇਹ ਸਿਧ ਬੁਧ ਆਦਿ ਨਵਗ੍ਰਹ ਨਖਤ੍ਰ ਆਦਿ ਆਪ ਕੀ ਲੀਲਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਹਰ ਵਕਤ ਆਪਮੈ ਰੇਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇਧ੍ਰਹ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਆਪਕੇ ਭਗਤ ਨਿਸਾਨਬਨ ਰਹੇ ਹੈ ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ ਮੈ ਭੀ ਆਪ ਕੀ ਕਸਮ ਕਰਤਾ ਹੂ ਕਿ ਮੈ ਨੀਸਾਨ ਭਗਤੀ ਬਨੂ ਇਤਿਆਦਿ

ਇਸ ਸਬਦ ਮੈ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਈਸਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਬਿਭੂਤੀ ਉਸਕਾ ਐਸ਼ਵਰਯ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਮਾਮਪੌਰਾਣਕ ਭਾਵੋਂਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਵੋਹ ਮਾਨਤਾਥਾ ਔਰ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਸੁਮਤਿ ਸਾਨ ਕਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬੀੜ ਮੈ ਦਰਜ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਦੇਖੋ ਹਿਦੂ ਪੌਰਾਣਕ ਧਰਮ ਅਨਕੂਲ ਸਭਕੁਛ ਲਿਖਦੀਆ ਯਥਾ

ਲਖਮੀ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਯਮਰਾਜ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀਵੇਦ ਸਾਸ਼

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਤੂ ਸ਼ਗਤੀ ਮੇਘ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਸਾਤੋ ਸਮੁੰਦਰ ਕਛਪ ਸੇਸਨਾਗ ਧ੍ਰੂਹ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅੰਬ੍ਰੀਕ ਨਵ ਗ੍ਰਹ ਨਖਤ੍ਰ ਆਦਿ ਸਭ ਲਿਖਦੀਏ ਹੈ ਔਰ ਬਾਤ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਯੇਹ ਸਾਮਿਗਰੀ ਤੇਰੇ ਘਰਮੇ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਮੈਹਕਮੈ ਈਸ਼ਰ ਕੇ ਪੁਰਾਣੋਂ ਮੈਂ ਲਿਖੇ ਹੈ ਸਭ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਲਖਮੀ ਉਸਕੀ ਇਸਤਰੀ ਕਾਲ ਕੋਤਵਾਲ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚਤੁਰਮੁਖੀ ਡਾਵਲਾ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਯਮ ਰਾਜ ਧਰਮ ਰਾਇ ਨਿ ਆਇਆਧੀਸ ਜਜ ਹੈ ਕਛਪ ਸੇਸਨਾਗ ਬਿਛੋਨਾ ਪਲੰਗ ਹੇ

ਸਗਤੀ ਸੇ ਜੀਤ ਲੀਏ ਭਵਨ

ਸ਼ਕਤੀ ਕੋ ਮਾਨਾ ਹੈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੰਤਰੋਂ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਗੰਧਰਬ ਗਾਨਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇਖ ਲੌ ਬਿਚਾਰਲੋ ਯੇ ਤੋ ਕੋਰਾ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇਕਾ ਸੋਦਰ ਰਾਗ ਆਸਾ ਮੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਪਰਮਾਨ ਪੈਹਲੇ ਹਿਸੇ ਗੁਰੂਮਤ ਪਰ ਕਾਸ਼ ਮੇ ਦੀਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਵਹਾਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਨਾ॥

ਮਲਾਰ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਕੀ

ਮੋਕਉਤੂ ਨਾਂਬਿਸਾਰ ਤੂਨਾ ਬਿਸਾਰ ਤੂਨਾ ਬਿਸਾਰੇ ਰਾਮੀਆ ।ਰਹਾਉ। ਆਲਾਵੰਤੀ ਏਹ ਭ੍ਰਮ ਜੋ ਹੈ ਮੁਜ ਊਪਰ ਸਭ ਕੋ ਪਲਾ ॥ ਸੂਦ ਸੂਦ ਕਰ ਮਾਰ ਉਠਾਇਓ ਕਹਾ ਕਰਉ ਬਾਪ ਬੀਠਲਾ ਮੂਏ ਹੂਏ ਜੈ ਮੁਕਤ ਦੇਹੁਗੇ ਮੁਕਤਿ ਨਾ ਜਾਨੇ ਕੋਇਲਾ । ਏਹਪੰਡੀਆ ਮੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕੋ ਫੇਰ ਕੇਹਤਹੈ ਪੈਜ ਪਿਛਉੜੀ ਹੋਇਲਾ ਤੂ ਜੋਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਹੀਅਤਹੈ ਅਤੀ ਭੁਜ ਭਇਓ ਅਪਾਰਲਾ। ਫੇਰ ਦੀਆ ਦੇਹੁਰਾ ਨ ਮੇ ਕੋ ਪੰਡੀਅਨ ਅਨਕੋਕਉ ਪਿਛਵਾਰ ਲਾ

ਅਰਥ

ਆਰਤੀ ਕੇ ਵਕਤ ਤਾਲੋਂ ਕੇ ਸਥਾਨ ਜੂਤਾ ਬਜਾਤਾ ਦੇਖ ਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਨੇ ਸ਼ੂਦਰ ਸਪਰਸ਼ਨਾਂ ਕਰੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਮੰਦਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੀਆ ਥਾ ਮੰਦਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਜਾਕਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪਰਾਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈ ਪਰਮਸ਼ਰ ਮੁਜ ਕੋ ਤੂ ਨਾ ਬਿਸਾਰ ਤੂ ਨਾ ਬਿਸਾਰ ਤੂ ਨਾਂ ਬਿਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈ ਤੋ ਤੇਰੇ ਪਰੇਮ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੋਕਰ ਜਾਤ ਪਾਤ ਬਿਸਾਰ ਕਰ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ਕਰ ਰਹਾ ਇਨ ਪੰਡੋਂ ਨੇ ਮੁਜ ਕੋ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੀਆਂ ਅਬ ਤੂ ਮੁਜ ਕੋ ਨਾ ਬਿਸਾਰ ਨਾ ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ ਯੇਹ ਜੋ ਮੰਦਰ ਵਾਲੇ ਮੁਜ ਕੋ ਭਰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ੂਦਰ ਸਮਝ ਤੇ ਹੈ ਔਰ ਮੁਜ ਪਰ ਕਰੋਧਕਰ ਤੇ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ੂਦਰ ਸ਼ੂਦਰ ਕੈਹ ਕਰ ਮੁਜਕੋ ਮਾਰ ਕਰ ਉਠਾ ਦੀਆ ਹੈ ਹੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅਬ ਮੈ ਕਿਆ ਕਰੂ ਜਬ ਮੈਂ ਮਰਜਾਊਗਾ ਅਗਰ ਉਸ ਵਕਤ ਮੁਕਤ ਦੇਵੋ ਗੇ ਤੋ ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਕੌਣ ਜਾਨੇਗਾ ਯੇਹ ਪੰਡੇ ਤੋ ਮੁਜ ਕੋ ਚਮਾਰ ਕੈਹਤੇ ਹੈ ਅਗਰ ਅਬ ਮੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਗੇ ਤੋ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਕਿਆ ਤੁਮਾਰੀ ਪੈਜ ਮੇ ਫਰਕ ਆਏਗਾ। ਤੁਮ ਤੋ ਦਿਯਾਲੂ ਔਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨ ਬੜੀ ਭੁਜਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਯਾ ਲਿਖਾ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਤਿ ਭੁਜ ਭਇਓ ਅਪਾਰ ਲਾ

ਔਰ ਉਸੀ ਵਕਤ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਫੇਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਾ ਹੈ

ਫੇਰ ਦੀਆ ਨਾਮੇ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ।

ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਮੇਰੀ ਤਰਫ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁਖ ਫੇਰ ਦੀਆ ਔਰ ਪੰਡੋ ਕੀ ਤਰਫ ਮੰਦਰ ਕਾ ਪੀਛਾ ਹੋ ਗਿਯਾ

ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ! ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਾਨ ਤੇਥੇ ਕਿ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਫਿਰ ਗਿਯਾ ਅਬ ਤਕ ਉਸ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਫਿਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਅਬਰਲਾ ਨਗਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਧਰ ਦਖਨ ਮੈ ਦੇਖ ਆਤਾ ਹੈ ਇਸਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ

ਹੰਕਾਰੀਆ ਨਿੰਦਕਾ ਪੀਠਦੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁਖ ਲਾਇਆ।

ਇਸਕਾ ਮਤਲਬ ਭੀ ਯੇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਡੋ ਕੀ ਤਰਫ ਜੋ ਹੰਕਾਰੀ ਥੇ ਪੀਠ ਹੋ ਗਈ ਔਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਤਰਫ ਮੁਖ ਹੋਗਿਆ ॥

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਬ ਤੋ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰੋ।

ਪਿਆਰੇ ਸਜਨੋ ਯੇਹ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਸਬ ਸਿਧੀਓਸੇ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਨਿਰਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜਹਾਂ ਸੈ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਦੇਖ ਲੋ ਪੜ੍ਹ ਲੋ ਸੁਨ ਲੋ ਮਗਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰੋ ਤਬ ਸਮਝ ਮੇ ਆਇਗਾ।

ਤੀਸਰਾ ਅਧਯਾਯ ਸਮਪਾਤ ਹੂਆ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਚੌਥਾ ਅਧਜਾਯ

ਹਮਨੇ ਦੁਤੀਆ ਭਾਗ ਗੁਰੁ ਮਤ ਪਰਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਨਉ ਬਦੋ ਕੋ ਲਿਖ ਦੀਆ ਥਾ ਜਿਨ ਸ਼ਬਦੋ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਨਵੀਨ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈਓਨੇ ਬਿਵਾਹ ਕਰਾਨਾਂ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਹੈ ਵਹਾਂ ਪਰ ਵਿਆਖਿਯਾ ਭੀ ਕਰਦੀ ਥੀ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਔਰ ਖਾਸ ਕਰ ਇਨ ਸ਼ਬਦੋ ਮੇ ਕੰਧ ਭੀ ਬਿਵਾਹ ਸੰਸਕਾਤਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਮੇ ਥੋੜਾ ਔਰ ਬਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਚ ਲਿਖੇਂਗੇ ਤਾ ਕਿ ਸਜਨ ਜਨ ਸਭ ਅਸਤ ਕਾ ਨਿਰਣੇ ਕਰਸਕੇਂ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰ ੨ ਛੰਦ

੧ ਓ ਸਤਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ।

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਪੇਈਅੜੇ ਕਿੰਓ ਕਰ ਹਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਿਖੈ। ਹਰ ਹਰ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਾਹੁਰੜੈ ਕੰਮ ਸਿਖੈ। ਸਾਹੁਰ-ੜੇ ਕੰਮ ਸਿਖੈ ਗੁਰਮੁਖ ਹਰ ਹਰ ਸਦਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਧਿਆਇ। ਸਹੀਆ ਵਿਚ ਫਿਰੈ ਸੁਹੇਲੀ ਹਰ ਦਰਗਹ ਬਾਹ ਲੁਡਾਇ। ਲੇਖਾ ਧਰਮਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਜਪ ਹਰ ਹਰ ਧਰਮ ਕਿ ਰਖੈ। ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਪੇਈਆੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਹਰ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਖੈ। ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬ-ਲਾ ਗੁਰਮੁਖੇ ਹਰ ਪਾਇਆ। ਅਗਿਯਾਨ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਾਦਿਆ। ਬਲਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰਾ ਬਿਨਸਆ ਹਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਲਾਧਾ। ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਗਿਯਾ ਦੁਖ ਲਾਥਾ ਆਪ ਆਪੈ ਗੁਰ ਮਤਿ ਖਾਧਾ। ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਵਰ ਪਾਇਆ ਅਬਨਾਸ਼ੀ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰੇ ਨ ਜਾਇਆ। ਵੀਆਹ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾਗੁਰ ਮੁਖੇ ਹਰਿਪਾਇਆ ਹਰ ਸਤਸਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਹਰ ਜਨ ਮਿਲ ਜੰਞ ਸੁਹੰਦੀ॥ਪੇਕੜੇ ਹਰ ਹਰਿ ਜਪ ਸੁਹੇਲੀ ਵਿਚ ਸਾਹੁਰੜੇ ਖਰੀ ਸੁਹੰਦੀ ਸਾਹੁਰੜੇ ਵਿਚ ਖਰੀ ਸੁਹੰਦੀ ਜਿਨ ਪੇਕੜੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਨਾਮ ਸਮਾਲਿਆ ਸਭ ਸਫਲਓ ਜਨਮ ਤਿਨਾ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖ ਜਿਨਾ ਮਨ ਜਿਨੀ ਪਾਸਾ ਢਾਲਿਆ। ਹਰ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਮਿਲ ਕਾਰਜ ਹੋਇਆ ਵਰ ਪਾਇਆ ਪੁਰਖ ਅਨੰਦੀ। ਹਰ ਸਤਸਤ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਹਰਜਨ ਮਿਲ ਜੰਞ ਸੁਹੰਦੀ। ਹਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਹਰਿ ਦੇਵੋ ਦਾਨ ਮੈਂ ਦਾਜੋ। ਹਰ ਕਪੜੋ ਹਰ ਸੋਭਾ ਦੇਵੋ ਜਿਤ ਸਵਰੈ ਮੇਰਾ ਕਾਜੋ। ਹਰ ਹਰ ਭਗਤੀ ਕਾਜ ਸੁਹੇਲਾ ਗੁਰ ਸਤ ਗੁਰ ਦਾਨ ਦਿਵਾਇਆ। ਖੰਡ ਵਰਭੰਡ ਹਰ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ਏਹ ਦਾਨ ਨਾ ਰਲੈ ਰਲਾਇਆ। ਹੋਰ ਮਨਮੁਖ ਦਾਜ ਜੇ ਰਖ ਦਿਖਾਲਹ ਸੋ ਕੂੜ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰ ਪਾਜੋ ਹਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਹਰ ਦੇਵੋ ਦਾਨ ਮੈ ਦਾਜੋ। ਹਰ ਹਰ ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਪਿਰ ਮਿਲ ਧਨ ਵੇਲ ਵਧੰਦੀ। ਹਰ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਸਦ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਚਲੰਦੀ। ਜੁਗ ਜੁਗ ਪੀੜੀ ਚਲੇ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਨਾਮ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਧਿਆਇਆ । ਹਰਪੁਰਖ ਨਾ ਕਬਹੀ ਬਿਨਸੈ ਜਾਵੈਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸੁਆਇਆ।ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸੰਤ ਹਰ ਏਕੋ ਜਪ ਹਰ ਨਾਮ ਸੁਹੰਦੀ। ਹਰ ਰਾਮ ਰਾਮਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ ਪਿਰਮਿਲਧਨ ਵੇਲ ਵਧੰਦੀ॥

†ਅਰਥ

ਚੌਥੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਬੜੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਪਾਰੋ ਪਰਮ ਹੰਸ ਜੀਥੇ ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਨੇ ਲੀਏ ਯੇਹ ਪਰਸ਼ਨਕੀਆਕਿਸਤਰਾਂ ਮਨੁਖਪਾਪੋਸੇ ਬਚਕਰ ਹਰੀਕਾਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਉੱਤਰ ਮਾਹਾਰਾਜਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਮੁਗਧ ਇਆਨੀ ਪੇਕੇ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਕਿਸ ਤਰਹ ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਵਿਆ ਅਰਥਾਤ ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਕਿਸ ਤਰਹ ਹਰੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੇ।

ਉਤ੍ਰ

ਅਗਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇਤਾਂ ਤੋ ਹਰ ਹਰ ਜਪ ਕਰ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਗ ਇਸੀ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ ਕਾਮ ਸੀਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਸਭ ਮੈ ਸੁਖ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਲੀਏ ਬਾਰ ਬਾਰ

---

† ਨੋਟ ਟੀਕਾ ਸਿਰੀਮਾਨ ਪੂਤ ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਮਹੰਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਖਾੜਾ ਪਟਿਆਲਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ। ਵੋ ਪੁਰਖ ਸਹੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਸਹੇਲੀਆਂ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਹਰੀ ਭਗਤੋਂ ਮੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਦਰਗਹ ਮੈ ਬਾਂਹ ਡੁਲਾਦੀ ਅਰਥਾਤ ਬੇਖੌਫ ਹੋਕਰ ਪਰਸਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ। ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਸੇ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਕਾ ਕਾਗਜ ਭੀ ਕਾਟ ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਮੁਗਧ ਇਆਨੀ ਅਰਥਾਤ ਐਸੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜੀਵ ਭੀ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾ ਲੇਤੇ ਹੈ॥

ਬਾਬਾ ਪਾਰੋ ਜੀ ਮੇਰਾ ਬਿਵਾਹ ਤਬ ਸੇ ਹੂਆ ਅਰਥਾਤ ... ਮੇਰਾ ਮੇਲ ਹੂਆ ਜਬ ਗੁਰੂ ਮੁਖਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਨਾ ਮੈ ਪਰਮੇਸਰ ਕੋ ਪਾਇਆ ਹੈ ਬਿਵਾਹ ਮੈਂ ਅਗਨੀ ਸਾਖੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਜਗਹ ਗੁਰੂ ਨੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਪਰਚੰਡ ਅਗਨੀ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਜਲਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਮੇਰਾ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪ ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਹੂਆ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋਕਰ ਹਰੀ ਰੂਪ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹਮਨੈ ਖੋਜ ਲੀਆ ਹ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਭਿਮਾਨ ਰੂਪ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਦੇਹ ਆਦਕ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਬਨ ਕਰ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈਂ ਜੋ ਥਾ ਸੋ ਖਾ ਲੀਆ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਗਿਆਨ ਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਪਤੀ ਰੂਪ ਰਤਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ॥

ਅਕਾਲ ਇਤਿ

ਕਾਲ ਹੀਨ ਸਰੂਪ ਵਰ ਪਤੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅਬਨਾਸੀ ਸੇ ਨਾ ਜਨਮਤਾ ਨਾ ਮਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰਾ ਐਸੇ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਵਾਹ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਨੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਨ ਕਰ ਐਸੇ ਪਤੀ ਕੋ ਪਾਇਆ ਹੈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਤੁਮਾਰੇ ਬਿਵਾਹ ਮੈਂ ਬਰਾਤ ਕੋਈਆਈਹੈ ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਰੀਕੇ ਭਗਤ ਜੋ ਸੰਤ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਬਰਤ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕਾ ਐਸਾ ਬਿਵਾਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੀ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਨਹੀਂ ਵੋਹੀ ਜੀਵ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੇ ਪੇਵ ੜੇ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਵੋਹ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਭੀ ਅਛਾ ਲਗਤਾ ਸੁਭ ਪਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਕਾ ਜਨਮ ਸੁਫਲ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਭੀ ਏਹ ਸਤ ਸੰਗ ਰੂਪ ਪਾਸਾ ਢਲਿਆ ਅਰਥਾਤ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਸੇਂ ਹਰੀ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੇਂ ਮਿਲ ਕਰ ਬਿਵਾਹ ਕਾਰਜ ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ ਹੂਆ ਹੈ ।ਜਬਸੇ।

ਆਨੰਦੀ ਪੁਰਖ

ਵਰ ਪਤੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਹਰੀ ਜੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਉਸਕੇ ਹੀ ਭਗਤ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਸੇ ਮੇਰੀ ਬਰਾਤ ਸੁਭਾਏ ਮਾਨ ਹੁਈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਗੁਰੂ ਨੇ ਦਹੇਜ ਕੌਨਸਾ ਦੀਆ ਹੈ

ਉਤਰ

ਹਰੀ ਭਗਤੀਰੂਪ ਦਾਜ ਮੁਜਕੋ ਦੀਆਹੈ ਮੇਰੇ ਸਿੰਗਾਰ ਲੀਏ ਹਰੀਰੂਪਹੀਮੁਝਕੋ ਬਸਤਰ ਦੀਏਹੈ ਹਰੀਰੂਪਹੀ ਸੋਭਾ ਵਡਿ ਆਈ ਮੁਝਕੋ ਦੀਏ ਜਿਸਸੇ ਮੇਰਾ ਕਾਰਯ ਸੁਧਰਗਿਆ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਸੇ ਮੇਰਾ ਬਿਵਾਹ ਸੋਭਾਵਾਲਾ ਹੂਆ ਹਰੀਕੀ ਭਗਤੀ ਸੇ ਮੇਰਾ ਕਾਮ ਹਛਾ ਹੂਆ ਜੋ ਤਮਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਮੈ ਰੂਪ ਦਾਨ ਫੈਲਾ ਹੂਆਕਿਸੀ ਔਰ ਚੀਜ ਸੇਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾ ਅਰਥਾਤ ਅਲਗ ਮਲੂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮਪਤ੍ਰਤ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਸੋਭਾ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਸੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਲੋਗ ਬਿਵਾਹ ਮੈਂ ਕਪੜੇ ਬਰਤਨ ਆਦਿਕ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਦਿਖਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਦਾਜ ਮੈਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਦਾਜ ਝੂਠਾ ਹੈ ਵੋਹ ਦਾਜ ਪਾਜ ਵਤ ਅਰਥਾਤ ਕੂੜਾ ਝੂਠਾ ਹੈ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਮੁਝ ਕੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਨੇ ਹਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ ਦਾਨ ਦਾਜ ਮੇਂ ਦੀਆ ਬਿਵਾਹ ਕੀ ਦਾਤ ਜੋ ਕਭੀ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਟ ਹਰ ਰਾਮ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਯੇਹ ਗੁਰੂ ਗਦੀ ਰੂਪ ਬੇਲ ਬੜ੍ਹੇਗੀ । ਹਰ ਇਕ ਜੁਗ ਜੁਗ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚਲਤੀ ਰਹੇਗੀ ਉਸ ਗੁਰੂ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਗਦੀ ਜੁਗਾਂਤਰ ਮੈ ਅਟਲ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਾ ਇਸ ਲਿਏ ਕੇ ਵੋਹ ਹਰ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ ਵੋਹ ਕਭੀ ਹ੍ਰਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਆਨ ਦੇਤਾ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਉਸਕਾ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਬੜ੍ਹਤਾ ਹੀ ਰੈਹਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸੰਤ ਔਰ ਹਰੀ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਸਿਮਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਸੇ ਪੜ੍ਹੀ ਸੇ ਮਿਲ ਕਰ ਬੇਲ ਬੜ੍ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਭਗਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪਰਦਾਯ ਮੇਰੇ ਤਕ ਆਈ ਅਬ ਹਰੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਬੜ੍ਹੇਗੀ

(੫) ਅਬ ਤੋ ਸਾਫ ਪਰਗਟ ਹੋਗਿਆ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਵੋਹ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਨਬੰਧੀ ਔਰ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕੇ ਹੈ ਏਕ ਭੀ ਗ੍ਰਿਸਥੀ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਸੰਸਾਰਕ ਕੋ ਨਹੀ ਹੈ ਸੰਸਕਾਰ ਸਭ ਗੁਰੂ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤੋਂ ਨੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਅਨਸਾਰ ਹੀ ਕੀਏ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਹਮਨੇ ਦੁਤੀਆ ਭਾਗ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈ ਪਰਕਾਸ਼ ਕੀਏ ਹੈ ਇਸ ਸਬਦ ਮੈ ਭੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤਰ ਦਵਾਰਾ ਸਾਫ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨਕਾ ਵਿਚਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਮੈ ਹੀ ਥਾ ਔਰ ਵੋਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਪਰਾਇਣ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕਹਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜੋ ਜੀਵ ਇਸ ਲੋਕ ਔਰ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੇ ਸੁਖੀ ਰੈਹਨਾ ਚਾਹੇ ਵੋਹ ਹਰੀ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਭਜਨ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰੋਦੁਆਰਾ ਕਰੇ ॥

ਬਿਵਾਹ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈ ਸਾਫ 'ਅਧਯਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਜਲਾਈ ਅੰਧਕਾਰ ਦੂਰ ਹੂਆ ਬਿਵਾਹ ਕਿਸ ਸੇ ਹੂਆ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਬਿਨਾਸੀ

ਜੋ ਨਾ ਜਨਮਤਾ ਨਾ ਮਰਤਾ ਹੈ ਅਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਨੀ ਕੋ ਬਿਚਾਰੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਆਪ ਕਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਆਪਨੇ ਆਪਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਤੀ ਬਨਾ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਵਾਰਾ ਬਿਵਾਹ ਬਤਾਵੇਂ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨਾ ਅੰਧਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰੇ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਮਿਲਾਪ ਇਸਤਰਾਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਦੇਖੋ ਬਰਾਤ ਕਿਆ ਆਈ। ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਯੇਹ ਬਰਾਤ ਆਈ ਔਰ ਦਾਜ ਕਿਆ ਮਿਲਾ ਹਰੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਯਾ ਉਸ ਕੀ ਭਗਤੀ ਇਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਮਿਲਾਪ ਸੇ ਯੇਹ ਬੋਲ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਬੜ੍ਹੇਗੀ ਜੁਗੋ ੨ ਮੈ

ਵਾਹਖਾਲਸਾ ਜੀ। ਆਪਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਭਗਤੀ ਵਗੈਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਖੈਰ ਜੈਸੇ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਨ ਸਬਦੋ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਹੀ ਚਲਾਲੋ ਭਗਤੀ ਤੋ ਕਠਨ ਮਾਰਗ ਹੈ ਯਾਦ ਰਖੋ ਪਿਆਰੇ ਇਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੈ ਬੜ੍ਹਤੀ ਨਹੀ ਹੋਗੀ ਉਲਟਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੋਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਇਨ ਜੁਗਤੀਓ ਕੋ ਤਿਆਗਕਰ ਫਿਰ ਉਸੀ ਸਤਸਨਾਤਨ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕੀ ਸਰਨ ਲੋਤੋ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਦੇਖੀਏ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਬਦੋ ਮੈ ਜੋ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਾਗ ਆਸਾ ਮੈ ਹੈ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਪੁਸਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਔਰ ਇਨ ਸ਼ਬਦੋ ਕੋ ਦੇਖੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਆਸਾ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਤਨ ਰੈਨੀ ਮਨ ਪੁਨਰਪਿ ਕਰਹਉ ਪਾਂਚਉ ਤਤ ਬਰਾਤੀ। ਰਾਮਰਾਇ ਸੋ ਭਾਂਵਰ ਲੈਹਉ ਆਤਮ ਤਿਹ ਰੰਗਰਾਤੀ। ਗਾਉ ਗਾਉ ਰੀ ਦੁਲਹਨੀ ਮੰਗਲ ਚਾਰ। ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹ ਆਏ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਭਤਾਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਮੈਂ ਬੇਦੀ ਰਚਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਯਾਨ ਉਚਾਰਾ। ਰਾਮਰਾਇ ਸੋ ਦੂਹਲੋ ਪਾਇਓ ਅਸ ਬਡ ਭਾਗ ਹਮਾਰਾ। ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਜਨ ਕਉਤਕ ਆਇ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਉਜਾਨਾ। ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੋਹਿ ਬਿਆਹਿ ਚਲੇ ਹੈ। ਪੁਰਖ ਏਕ ਭਗਵਾਨਾ ॥

ਅਬ ਪ ਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਬਿਵਾਹ ਕਰਨੇ ਕਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸਬਦ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਅਪਨੇ ਤਨਕੋ ਅਰਚਾ ਆਦਿ ਰੰਗਸੇ ਰੰਗਾ ਹੈ ਮੈਨੇ ਪੈਹਲੇ ਪੇਹਲ ਅਪਣੇ ਮਨ ਕੋ ਹੀ ਰੰਗਾ ਹੈ। ਯੇਹ ਮਨ ਰੂਪ ਬਸਤਰ ਪੈਹਨ ਕਰ ਮੈ ਪੰਚ ਬਰਾਤੀ ਸਾਥ ਲੀਏ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਸਾਥ ਲੀਏ ਹੈ ਇਸ ਸਾਮਿਗਰੀਕੇ ਸਾਥ ਮੈ ਈਸੁਰ ਸੇ ਫੇਰੇ ਲੂੰਗੀ ਅਪਨੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਮੈ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਰੰਗੀ ਹੁਈ ਹੈ ਸਖੀਆਂ ਤੁਮ ਮੰਗਲਾਚਾਰਗਾਓ ਕਿ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਤੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਸੰਤ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਨੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੇ ਸੋਹਲੇ

ਹਰ ਪੈਹਲੜੀ ਲਾਵ ਆਦਿ

ਭਜਨਸੁਨਾਵੋ ਕਿਓਂਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੇਰੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੂਪੀ ਘਰਮੈ ਆਏਹੈ ਪਰਕਾਸ ਕਰਤੇਭਏਹੈ। ਅਬ ਬਿਵਾਹ ਮੈ ਬਾਹਰਬੇਦੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਤੋ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਕੇਕੀ ਹਿਰਦੇ ਦੇਸ ਮੈ ਨਾਭੀਕਮਲਮੈ ਬਿਵੇਕ ਆਦ ਚਾਰੋ ਧੂਨੀ ਕੀ ਬੇਦੀ ਗਾਡਕਰ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਪਾਂਦੇ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਮੰਤਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਕਿਸ ਕੇ ਪਰਤਾਪ ਸੇ ਮੈਨੇ ਰਾਮ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸੁਰ ਪਤੀ ਆਯਾ ਹੈ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾਬੜਾ ਭਾਗ ਹੈ ਮੇਰੇ ਬਿਵਾਰ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਮੁਨੀਜਨ ਕਉਤਕਦੇਖਨੇ ਆਏ ਹੈ ਔਰ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਆਏ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਮੁਜਕੋ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ਬਿਵਾਹ ਕਰ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈ

(੫)ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਸਬਦ ਭੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਪੁਸਟੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਬੀਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਇਸਤਰੀ ਔਰ ਪਰਮੇਸਰ ਕੋ ਪਤੀ ਬਨਾਕਰਕੇਹਤੇ ਹੈ

ਕੇ ਮੈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੇ ਭਾਵਰ

ਅਰਥਾਤ ਫੇਰੇ ਲੂੰਗੀ

ਗਾਉ ਗਾਉ ਰੀ ਦੁਲਹਨੀ ਮੰਗਲਚਾਰ।

ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਤ ਲੋਗੋ ਈਸਰਕੇ ਗੁਨ ਗਾਓ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਰਾਮ ਭਰਤਾ ਆਏ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਮੈ ਬੇਦੀ ਰਚਨਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਲਿਖਾ ਹੈ ਔਰ ਕੇਹਤੇ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਰਾਮ ਦੂਲਹਾ ਮਿਲਾ ਮੇਰੇ ਬੜੇ ਭਾਗ ਹੈ ਮੇਰੀ ਬਰਾਤਮੇ ਮੁਨੀ ਮਨੁਖ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜ ਦੇਵਤਾ ਆਏ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਪਰਮੇਸਰ ਬਿਵਾਹ ਕਰ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈ ਠੀਕ ਹੈ

ਠਾਕਰ ਏਕ ਸਬਾਈ ਨਾਰ

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇਹਤੇ ਹੈ

ਏਕੈ ਕੰਤ ਸਬਾਈਆਂ ਜੇਤੇ ਦਰ ਖੜੀਆ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਸਭ ਮਨੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਤ ਹੈ ਏਕ ਪਰ ਮੇਸਰ ਪਤੀ ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਵਿਚਾਰੋ ਔਰ ਅੰਧ ਕਾਰ ਸੇ ਨਿਕਲੋ

ਸਿਰੀਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧

ਆਵਹੁ ਭੈਣੇ ਗਲ ਮਿਲਹਿ ਅੰਕ ਸਹੇਲ ੜੀਆਹ। ਮਿਲਕੇ ਕਰਹਿ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮ ਰਥ ਕੰਤ ਕੀਆਹ। ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਗੁਣ ਅਵਗੁਣ ਸਭ ਅਸਾਹਿ। ਕਰਤਾ ਸਭਕੋ ਤੇਰੈ ਜੋਰ। ਏਕ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਰ॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸੋਹਾਗ ਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸ ਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੂਹਾ ਵੇਸ ਕਰੀ॥ ਇਤਆਦਿ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਯਹਾਂ ਪਰ ਅਗਰ ਆਜਕਲ ਕੇ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਬੁਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਕਰੇ ਤੋ ਕੁਛ ਕਾ ਕੁਛ ਅਨਰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਸਲਨ ਏਹੀ ਪਹਿਲੀ ਤੁਕ ਹੈ

ਆਵੋ ਭੈਣੇ ਗਲ ਮਿਲਹੁ

ਅੱਕ ਮਿਲੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਹੇਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਬਾਤ ਭੀ ਸਿਦ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀਓ ਔਰ ਸਹੇਲੀਆ ਕੀ ਬਾਤੋ ਕਾ ਕਯਾ ਕਾਮ ਯਹਾਂ ਤਾਤਪਰਯ ਔਰਹੈ ਆਓ ਭਾਈ ਗਿਯਾਨ ਵਾਨ ਲੋਗੋਆਓ ਆਪਸਮੈ ਮਿਲੋ ਕਿਓ ਹਮ ਸਭ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਿਤਰ ਹੈ ਉਸ ਅਗਮ ਕੰਤ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ ਉਸਕੀ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਹੇ ਅਰਥਾਤ ਆਓ ਭਾਈ ਮਿਲਕਰ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰੇ ਉਸ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸਭ ਗੁਨ ਹੈ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਮੈ ਅਵਗੁਨ ਭਰੇ ਹੈ ਪਰਮੇਸਰ ਸਭ ਤੇਰੇ ਹੀ ਬਲ ਸੇ ਬਲੀ ਹੋਰ ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਯੇਹ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੋ ਕਿ ਜਹਾ ਤੂ ਹੈ ਵਹਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਿਆ ਬਲ ਹੈ ਜਾ ਕਰ ਹਰੀ ਕੇ ਭਗਤੋ ਸੇ ਪੂਛੋ ਕਿ ਤੁਮ ਲੋਗੋ ਨੇ ਉਸ ਪਰਮੇਸਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨਾ ਹੈ ਤੋ ਵੋਹ ਯੇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਂਗੇ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨੇ ਔਰ ਮੀਠੀ ਬਾਨੀ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਬਾਤੋ ਸੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਤਬ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਨੇ ਔਰ ਤੇਰਾ ਦਾਨ ਭੀ ਅਪਾਰ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਿਫਤ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਰੇਹਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਤੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਔਰ ਕਈ ਤੇਰੀ ਜਾਈ ਹੈ ਔਰ ਅਜਾਬ ਭੀ ਤੂ ਹੈ ਸਤ ਸਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਮਿਲੇ ਤਬ ਸਭਮੈ ਸਤ ਸਮਾਜਾਇ ਅਗਰ ਚੇਤਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਭਉ ਕੋ ਖਾ ਜਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕ ਵੋਹ ਸਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਹੀ ਮਿਲਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਕੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੇਖੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਅਬ ਇਸ ਸਬਦ ਮੈਂ ਜਾਹਰਾ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਔਰ ਪਤੀ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਮਗਰ ਯੇਹ ਸਭ ਸਚਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਰਾਰਾਜ ਕੇ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਤੀਬਰ ਬੁਧੀ ਸੇ ਪੜ੍ਹੋ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧

ਸਭਹਿ ਕੰਤ ਮਹੇਲੀਆਂ ਸਗਲੀਆਂ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰ। ਗਨਤ ਗਨਾਵਨ ਆਈਆ ਸੂਹਾ ਵੇਸ ਵਿਕਾਰ। ਪਾਖੰਡ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾ ਪਾਈਐ ਖੋਟਾ ਪਾਜ ਖੁਆਰ।੧। ਹਰ ਜੀਉ ਇਹ ਪਿਰ ਰਾਵੈ ਨਾਰ। ਤੁਧ ਭਾਵਨ ਸੋਹਾਗਨੀ ਆਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹਿ ਸਵਾਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਤਨ ਮਨ ਪਿਰ ਕੇ ਪਾਸ। ਦੋਇ ਕਰ ਜੋੜ ਖੜੀ ਤਕੈ ਸਚ ਕਹੈ ਅਰਦਾਸ। ਲਾਲ ਰਤੀ ਸਚ ਭੈ ਵਸੀ ਭਾਇ ਰਤੀ ਰੰਗ ਰਾਸ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਿਆ ਕੀ ਚੇਰੀ ਕਾਂਢੀਐ ਲਾਲੀ ਮਾਨੈ ਨਾਉ । ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਤੁਟਈ ਸਾਚੇ ਮੇਲ ਮਿਲਾਉ। ਸਬਦ ਰਤੀ ਮਨ ਵੇਧਿਆ ਹਉ ਸਦ ਬਲ ਹਾਰੇ ਜਾਉ॥੩ ॥ ਸਾ ਧਨ ਰੰਡ ਨਾ ਬੈਸਈ ਜੋ ਸਤਗੁਰ ਮਾਹਿ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸਮਾਇ। ਪਿਰ ਰੀਸ ਲੂ ਨਉਤਨੋ ਸਾਚਉ ਮਰੈ ਨਾਂ ਜਾਇ।ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਨੀ ਸਾਚੀ ਨਦਰ ਰਜਾਇ ॥੪॥ ਸਾਚ ਖੜੀ ਧਨ ਮਾਡੀਐਕਾਪੜ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀਗਾਰ। ਚੰਦਨਚੀਤ ਵਸਾਇਆ ਮੰਦਰ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰ। ਦੀਪਕ ਸਬਦ ਵਿਗਸਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਰਹਾਰ॥ ੫ ॥ ਨਾਰੀ ਅੰਦਰ ਸੋਹਨੀ ਮਸਤਕ ਮਨੀ ਪਿਆਰ। ਸੋਭਾ ਸੁਰਤ ਸੁਹਾਵਨੀ ਸਾਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਅਪਾਰ। ਬਿਨ ਪਿਰ ਪੁਰਖ ਨਾਜਾਨਈ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤ ਪਿਆਰ ॥ ੬ ॥ ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਸੁਤੀਏ ਕਿਉ ਪਿਰ ਬਿਨ ਰੈਨਵਿਹਾਇ।ਅੰਕਜਲਉਤਨਜਾਲੀਅਉ ਮਨ ਧਨ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ਜਾਂ ਧਨ ਕੰਤ ਨਾ ਰਾਵਆ ਤਾ ਬਿਰਥਾ ਜੋਬਨ ਜਾਇ। ਸੇਜੈ ਕੰਤ ਸਹੇਲੜੀ ਸੂਤੀ ਬੂਝ ਨਾ ਪਾਇ । ਹਉ ਸੁਤੀ ਪਿਰ ਜਾਗਨਾ ਕਿਸ ਕਉ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ਸਤਗੁਰਮੇਲੀ ਭੈਵਸੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸਖਾਇ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਯੇਹ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵ ਜੀਕਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਇਸਮੈ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਵੈਸੇ ਜਾਹਿਰਾ ਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਪਰ ਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ।

ਅਬ ਹਮ ਇਸਕੇ ਮੋਟੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਕਰੇਂਗੇ ਜੋ ਸਤਯ ਅਰਥ ਹੈ ਵੋਹ ਕੀਏ ਜਾਵੇਂਗੇ

ਸਭੁਹੀ ਕੰਤ ਕੀ ਪਿਆਰੀ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੀ ਹੀ ਸੀਂਗਾਰ ਕਰ ਤੀ ਹੈ ਯੇਹ ਸਿਰਫ ਸੂਹਾ ਅਰਥਾਂਤ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਕਪੜੇ ਪੈਹਨ ਕਰ ਗਿਨਤੀ ਕਰਾਨੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਭੀ ਸੁਹਾਗਵਤੀ ਹੈਂ ਅਰ ਬਾਤ ਸਭ ਜੀਵ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਭਹੀ ਉਸਕੇ ਲੀਏ ਬਾਹਰ ਕੇ ਧਰਮ ਕੇ ਚਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯੇਹਲੋਗਸਿਰਫ ਬਾਹਰ ਕੇ ਚਿਨ ਭਗਵੇ ਕਪੜੇ ਆਦਿ ਹੀ ਪਹਨਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਅੰਦਰ ਸਮ ਦਮ ਆਦਿ ਕੋਈ ਗੁਨ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਵੋਹ ਲੋਗਸਿਰਫ ਅਪਨੀ ਭਗਤੋਂ ਮੈ ਗਿਨਤੀ ਹੀ ਕਰਾਨੇ ਆਏ ਹੈਂ ਪਾਖੰਡ ਸੇ ਪਰਮੇ ਸ਼ਰ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਉਲਟੀ ਖੁਆਰੀ ਪਾਖੰਡ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਗਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਚਾਹੇ ਤੋ

ਪਿਰ ਰਾਵੈ ਨਾਰ

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਔਰ ਉਸਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਵੋਹ ਭਗਤ ਕੋ ਸੁਧਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਗਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਸੀਗਾਰੀਆ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਵੋਹ ਅਪਨਾ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰ ਵਾਰ ਕਰ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਸਮਝਤੇ ਹੈ ਵੋਹ ਭਗਤ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨੋਂ ਮੈਂ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵੋਹਭਗਤਲੋਕ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈ ਉਸਕੇ ਡਰ ਮੈ ਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਬਾਤ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਭੈ ਉਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਰੰਗ ਮੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰੰਗੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਚੇਲੀ ਅਰ ਥਾਤ ਆਗਿਆਕਾਰ ਹੋਤੇ ਹਂ ਔਰ ਮਨ ਮੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਤੇ ਹੇ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸਚੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਬੀ ਵੋਹ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਟੂਟਤੀ ਕਿ ਉਂ ਸਚੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇ ਜਭ ਜੀਵ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਤਬ ਉਸ ਕਾ ਪਰੇਮ ਸਚਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਉਸਕਾ ਮਨ ਬੇਧਾ ਹੂਆਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਕੇ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਊਂ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਕੇ

ਸਾਧਨ ਰੰਡ ਨ ਬੈਸਈ

ਅਰਥਾਤ ਨਾਸਤਕ ਨਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਪਤੀ ਵਿਹੂਨ ਇਸਤਰੀ ਕੀ ਤਰਹ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨਕਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਤੀ ਤੋ ਸਦਾ ਹੀ ਨੂਤਨ ਜਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਵਹ ਜਨਮਤਾ ਹੈ ਨਾ ਮਰਤਾ ਹੈ। ਅਪਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੇ ਨਿਤ ਹੀ ਭਗਤ ਕੇ ਹਿਰਦੇਮੇ ਅਪਨਾ ਅਨਭਵ ਕਰਾਤਾ ਹੇ ਅਬ ਜਿਸਤਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੀ ਪਤੀ ਕੋ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੀ ਹੇ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਭਗਤ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪਰਸੰਨ ਕਰੇ ਭਗਤ ਸਾਚ ਕੀ ਧੜੀ ਲਗਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਹੀ ਬੋਲੇ ਔਰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਕਪੜੇ ਕਾ ਸੀਗਾਰ ਕਰੇ ਅਪਨੇ ਹਿਰਦੇ ਮੇ ਖਿਮਾ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸੀਤਲ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰ ਕਰਕੇ ਮੰਦਰ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰ ਹੈ ਉਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਵਾਸ ਕਰੇ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪੀ ਜੋ ਸਬਦ ਹੈ ਯਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਬਦ ਪਰਫੁਲਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਦੀਪਕ ਜਲਾਵੇ ਉਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਨਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਭਗਤ ਲੋਗ ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਮਸ ਤਕ ਮੈ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਮਣੀ ਹੈ ਵੋਹ ਪੁਰਖ ਵਰਿਤੀ ਕੋ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਲਗਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਉਸ ਅਪਾਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਸਚਾ ਪਰੇਮ ਹੈ। ਅਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਤਰਫ ਤਨਕ ਧਿਆਨ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈਓ ਅਵਿਦਿਆ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੋਏ ਹੂਏ ਪੁਰਖੋਂ ਆਪਕੀ ਅਵਸਥਾ ਆਯੂ ਪ੍ਰਭੂ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਗੁਜਰਤੀ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਗ ਜਲ ਜਾਵੇ ਮਨ ਅਰ ਧਨ ਭੀ ਜਲ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਤੁਮਾਰਾ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਤਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤੁਮ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ । ਅਗਰ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਰਵਣ ਨਹੀ ਕੀਆ ਤਾਂ ਤਮਾਰੀ ਜੁਆਨੀ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਹੀ ਗਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਮਾਰੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਤੁਮ ਅਵਿਦਯਾ ਮੈ ਸੋਇ ਹੂਏ ਉਸਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੀਵ ਤੋ ਅਵਿਦਿਆ ਮੈ ਸੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ

(੫) ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਨਿਖਲ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਇਸਤਰੀ ਔਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਪਤੀ ਮਾਨ ਕਰ ਯੇਹ ਉਪਦੇਸ ਅਤੀ ਉਤਮ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਚਿਨ੍ਹ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਅੰਦਰ ਅਛੇ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ

ਸਾਚ ਕਹੋਂ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਜਿਨ
ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਤਿਨਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਯੋ ।

ਪਰੰਤੂ ਜਾਹਰਾ ਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰਾ ਹੈ ਕਿਸਕੋ ਪੂਛੇਂ ਐਸਾ ਮਨ ਮੈ ਖਿਯਾਲ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਕਿ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਲੀਏ ਕਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਜੋ ਲੋਗ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਾ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਖਾ ਬਨ ਜਾਂਦੇ ਹੈਨ ॥

ਯੇਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਖ ਕੋ ਐਸਾ ਪਰੇਮ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਏ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇ ਮਨ ਲਗਾਇ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਰੰਗ ਲੇਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਖਿਮਾ ਆਦਿ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਕਪੜੋਂ ਕਾ ਸੀਗਾਰ ਕਰੇ ਆਪਨੇ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰ ਉਸਮੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਲੇ ਜਾਵੇ ਜੀਵਸਮੇਤ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾਇ ਕਰ ਇਤ ਆਦ ਗੁਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਵੋਹ ਪਤੀ ਕੋ ਪਾਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਵਿਦਯਾ ਮਲੋਗ ਪੜੇ ਹੈ ਉਨਕੋਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸਰ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਹੈ ਜਾਗੋ ਜਾਗੋ ਬਿਰਥਾ ਸਮਾ ਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਉਸ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਜਾਨੋ ਵੋਹ ਤੁਮਾਰਾ ਸਖਾ ਬਨ ਜਾਵਿਗਾ।

ਮਹਾ ਸ਼ੋਕਹੈ ਕਿ ਅਬ ਭੀ ਅਗਰ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝ ਮੇਨਾ ਆਇਆ ਤਬ ਬਸ ਫਿਰ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਕਾ ਕਿਆ ਕਹਿਨਹੈ ਉਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਲਬਧ

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ।

ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧

ਗਲੀਂ ਅਸੀ ਚੰਗੇਰੀਆ ਆਚਾਰੀ ਬੁਰੀਆਹ। ਮਨਹੁ ਕਸੁਧਾ ਕਾਲੀਆ ਬਾਹਰ ਚਿਟਵੀਆਹ। ਰੀਸਾ ਕਰਹਿ ਤਿਨਾੜੀਆ ਜੋ ਸੇਵੈ ਨਿਤ ਖੜੀਆਹ। ਨਾਲ ਖਸਮੈ ਰਤੀਆ ਮਾਣਹਿ ਸੁਖ ਰਲੀਆ। ਹੋਦੈ ਤਾਣ ਨਿਤਾਣੀਆ ਰਹੇ ਨਿਮਾਨੜੀਆ। ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਸਕਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਰਥਾ ਜੇ ਤਿਨਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਾਹ ॥

ਇਸ ਸਬਦ ਮੇਂ ਭੀ ਸਖੀ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਗਤਾਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਜੋ ਦੰਭ ਕਰਤੇ ਹੇਂ ਔਰ ਜੋ ਸਚੇ ਭੀ ਹੈ ਬਾਤਾਂ ਕਰਨੇ ਮੇ ਤਾਂ ਹਮ ਸਭ ਚਤਰ ਹੇਂ ਔਰ ਅਚਾਰ ਹਮਾਰੇਅਛੇ ਨਹੀ ਮਨ ਮੇ ਤੋ ਅਸੁਧੀ ਭਰੀ ਹੈ ਔਰ ਕਾਲੀਆ ਅਰਥਾਤ ਪਾਪੀ ਹੈ ਬਾਹਰ ਸੇ ਸਫੇਦ ਬਨ ਰਹੇ ਹੈਂ ਬਾਹਰ ਕਾ ਭੇਦ ਤ੍ਰਿਲਕ ਆਦਿ ਲਗਾ ਕਰਮ ਔਰ ਬਰਾਬਰੀ ਉਨਕੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਪਰ ਖੜੇ ਹੋ ਕਰ ਉਸਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੈਂ ਔਰਜੋ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਮਿਲ ਕਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਗਰਚੇ ਉਨ ਮੇਂ ਈਸ਼ਵਰੀ ਬਲ ਬੀ ਹੈ ਪਰੰਤ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਅੰਦਰ ਨਿਮਾਨੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਉਦਾਸੀਨ ਔਰ ਬਲ ਹੀਨ ਬਨੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਗਰ ਵੋਹ ਮਿਲ ਜਾਇਤੋ ਉਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਸੇ ਜਨਮ ਸਫਲ ਹੋਜਾਵੇ ।

ਅਰਥ

ਕੁਰੂਪ ਕੁਲਖਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਖੋਟੇ ਮਨ ਸੇ ਝੂਠੇ ਵੇਸ ਕਰਤ ਔਰ ਪਤੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮੇ ਨਹੀ ਚਲਤੀ ਗਾਵਾਰਣੀ ਉਲਟ ਹੁਕਮ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲੋਗ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਉਲਟਾ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੁਰੂਪ ਰੂਪ ਭਸਮਆਦਿ ਲਗਾਨਾ ਆਗ ਤਪਾਨਾ ਹਾਥ ਸੁਕਾ ਦੇਨਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਬੁਰੇ ਲਖਣੋਂ ਵਾਲੇ ਖੋਟੇ ਰੂਪ ਵੇਸ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮੇ ਭੀ ਚਲੇ ਤੋ ਉਨਕੇ ਸਭ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਜਾਂਵੇਂ ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਉਨ ਕੇ ਕਰਮ ਅਨਸਾਰ ਲਿਖ ਦੀਆ ਵੋਹ ਮਿਟ ਨਹੀਸਕਦਾ ਪਰਮੇਸਰ ਤਬ ਮਿਲਤਾ ਹੈਜੋ ਤਨ ਮਨ ਕੋ ਉਸਕੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਹਰੀ ਜੋ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸਬਦ ਹੈ ਉਸਸੇ ਪਿਆਰ ਕਰੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੩

ਸਬਦ ਰਤੀ ਸੋਹਾਗਣੀ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਇ ਪਿਆਰ। ਸਦਾ ਰਾਵੇ ਪਿਰ ਆਪਣਾ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ। ਅਤਿ ਸੁਆਲਿਓ ਸੁੰਦਰੀ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰ। ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸੋਹਾਗਣੀ ਮੇਲੀ ਮੇਲਣਹਾਰ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਤੀ ਕਿਸਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉਤਰ

ਜ਼ੋ ਗੁਰੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਰਤ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਰ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਸਦਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਮੈ ਰਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਚੇ ਪਰੇਮ ਪਰੀਤੀ ਸੇ ਵੋਹ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ ਔਰ ਸੋਭਾ ਵੰਤੀ ਨਾਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੋਹ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ ਔਰ ਸੋਭ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਸੁਹਾ ਗਨੀ ਅਰਥਾਤ ਸਚਾ ਭਗਤ ਹੈ ਉਸ ਮੇਲਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂਨੇ ਆਪ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਲੀਆ ਹੈ॥

ਔਰ ਦੇਖੋ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਮੇ ਜਿਸ ਸੇ ਆਜ ਕਲ ਆਪਨੇ ਬਿਵਾਹ ਕੇ ਲਾਵਾਂ ਫੇਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈਂ ਵੋਹ ਭੀ ਮਾਰਫਤ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਰ ਵਿਸ਼ੈ ਕਾ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਭੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਭਗਤੀ ਹੀ ਪਰਗਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ਮੈਨੇ ਗੁਰੂ ਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੂਤੀਆ ਭਾਗ, ਵਿਖੇ ਚਾਰੋ ਸਬਦ ਦੀਏ ਹੈਂ ਔਰ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਨਿਰਨਾ ਭੀ ਕੀਆ ਹੈ ਵਹਾਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਨਾ ਅਬ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਯਹਾਂ ਸਿਰਫ ਏਕ ਸਬਦ ਹੀ ਨਮੂਨੇ ਕੇ ਤੌਰ ਪਹ ਲਿਖਾ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਯਥਾ—

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰ ਪੈਹਲੜੀ ਲਾਵ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਲਿਰਾਮ ਜੀਉ। ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਪਾਪ ਤਜਾਇਆ ਬਲਿਰਾਮ ਜੀਉ। ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਵਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ। ਸਤਿ ਗੁਰ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਹੁ ਸਭ ਕਿਲ ਵਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾਇਆ। ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਹੋਆ ਵਡਿਭਾਗੀ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ। ਜਨ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਲਾਂਵ ਪੈਹਲੀ ਆਰੰਭ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ॥

ਅਰਥ

ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਸਬਦਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਕੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪੈਹਲਾ ਸਾਧਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸੰਤ ਜਨੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਚਦਾ ਨੰਦ ਸੇ ਯੋਗ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪੈਹਲਾ ਸਾਧਨ ਕਿਯਾ ਹੈ ਕਰਮਮੈ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਯੇਹ ਪੈਹਲੀ ਲਾਵ ਹੈ । ਔਰ ਵੋਹ ਬਾਨੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਯਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਆਦਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਈ ਹੈ ਇਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਰਖੋ ਜਿਸਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ

ਯਥਾ--

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਦੀਪਕ ਬਲੇ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
ਵੇਦ ਪਾਠ ਮਤ ਪਾਪਾ ਖਾਇ ॥

ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਰਖੋ ਹਰੀ ਜੋ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਉਸਕੋ ਧਿ ਆਵੋ ਔਰ ਮਨੂ ਸਿਮਿਰਤੀ ਆਦਿਕ ਮੈ ਜੋ ਧਰਮ ਕਰਮ ਵੇਦ ਅਨਕੂਲ ਬਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਪਰ ਵਿਸਵਾਸ ਰਖੋ ਔਰ ਉਸਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚਲੋ ਇਸਕੇ ਪਸਚਾਤ ਸਤਿਗਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ ਉਸਕੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰੋ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਂ ਗੇ ਐਸਾ ਈਸ਼ਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨੇ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਨ ਕਰ ਉਸਕੋ ਮਨਨ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੈਹਜੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਜਾਏ ਗਾ ਤੁਮਾਰੇ ਬੜੇ ਭਾਗ ਹੈ ਮਨ ਮੈ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜੋ ਅਭੀਮੀਠਾ ਹੈ ਵੋਹ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਪੁਰਖ ਤੇਰੇ ਵਡੇ ਭਾਗ ਹੈਂ ਜੋ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਨੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਮਹਾ ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਯੇਹ ਪੈਹਲੀ ਲਾਵ ਅਰਥਾ ਤ ਈਸ਼ਰ ਪਾਪਤੀ ਕਾ ਪੈਹਲਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਅਭੀ ਹਰੀ ਭਗਤੀ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਔਰ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਆਰੰਭ ਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ॥

ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸ ਸਬਦ ਮੈ ਬਿਵਾਹ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਜਿਕਰ ਗੰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਬਰਖਲਾਫ ਇਸਕੇਵੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਆਦਿਕੋਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਔਰ ਵੇਦਕ ਕਰਮ ਕਰ ਨੇ ਔਰ ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਖਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਹਿਦਾਇਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੈ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਭ ਕਰਮ ਜੋ ਵੇਦ ਸਿਮਰਤੀ ਦਵਾਰਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਔਰ ਰਿਖੀ ਲੋਗੋਂ ਨੈ ਪਰਗਟ ਕੀਏਹੈ ਉਨ ਕੇ ਅਨਸਾਰ ਕਰਮ ਕਰੋ ਔਰ ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰੋ ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਵੇਂਗੇ ਯਹ ਅਭੀ ਹਰੀ ਭਗਤੀ ਕਾ ਪੈਹਲਾ ਸਾਧਨ ਹੀ ਹੈ

ਪਿਆਰੇ ਭਾਈਓ ਇਸ ਸਬਦ ਕੋ ਵਿਚਾਰੋ ਅਰ ਥੋਂਕੋ ਦੇਖ ਲੋ ਉਲਟੇ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਚਲ ਕਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਵਿਰੁਧ ਚਲਤੇ ਹੋ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਇਸਸੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਕਿਆ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੂਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਤੀਆ ਭਾਗ ਮੇ ਦੇਖ ਲੇਨਾ ਇਸ ਜਗਾ ਸਿਰਫ ਥੋੜਾਸਾ ਲਿਖਾ ਜਾਤਾਹੈ ਤਾਕਿ ਪੁਸਤਕ ਨਾ ਬੜ ਜਾਏ ॥

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧

ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਬਹਿ ਮਤਾ ਪਕਾ
ਇਆ ਫੇਰੇ ਤਤ ਦਿਵਾਏ। ਵਰ ਪਾਇ
ਆ ਪੁਰਖ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਤ ਨਵ
ਤਨ ਬਾਲ ਸਖਾਈ। ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ
ਕਰਕੇ ਮੇਲੈ ਵਿਛੜ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਈ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਇਸ ਸਬਦ ਮੇਂ ਸਾਫ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ ਗੁਣੀ ਔਰ ਗਿਆ ਨੀ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਬੈਠ ਕਰ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਅਰਥਾਤ ਗੁਣੀ ਔਰ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਵਾਰਾ ਬੁਧੀ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਸਥਿਰ ਹੂਈ

ਫੇਰੇ ਤਤ ਦਿਵਾਏ ।

ਅਰਥਾਤ ਤਤ ਵਸਤੂ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਗਿਆਨ ਹੂਆ ਫਿਰ ਉਨ ਫੇਰੋਂ ਸੇ ਕਿਆ ਵਰ ਮਿਲਾ ਤੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥

ਵਰ ਪਾਇਆ ਪੁਰਖ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ

ਅਰਥਾਤ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਜੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਵੋਹ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਵੋਹ ਵਰ ਕੈਸਾ ਸਦਾ ਨਿਤ੍ਹਿਤਨ ਜਵਾਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹੀ ਵੋਹ ਸਖਾ ਅਰਥਾਤ ਮਿਤਰ ਰੈਹਤਾ ਅਰਥਾਤ ਏਕਅਦੁਤਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੂਈ ।

ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜ। ਇਸ ਜਗਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਵਾਹ ਕਾ ਕੋਈ ਜਿਕਰ ਤਕ ਨਹੀ ਹੈ ਈਸਰ ਭਗਤੀ ਔਰ ਉਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ॥

ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਯੇਹ ਸਬਦ ਜੋ ਨੀਚੇ ਲਿਖਾ ਜਾਤਾਹੈ ਹਰ ਪੈਹਲੜੀ ਲਾਵ ਆਦਿ ਸਬਦਕੇ ਬਾਦ ਕਾ ਹੈ

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰ ੨

ਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖ ਵੀਆਹਣ ਆਇਆ । ਵੀਆਹਣ ਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਾ ਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ । ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪ ਸਵਾਰੀ। ਸੁਰ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਮਿਲ ਆਏ ਅਪੂਰਬ ਜੰਞ ਬਣਾਈ। ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਆ ਮੈ ਸਾਚਾ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰੈ ਨ ਜਾਈ॥

ਅਰਥ

ਹਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ। ਗੁਰਮੁਖ ਬਿਵਾਹ ਕਰਨੇ ਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖ ਬਿਆਹਨ ਆਇਆ ਹਰੀ ਪਾਇਆ ਵੋਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤੀ ਪਿਆਰੀ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨੋ ਨੇ ਮਿਲ ਕਰ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਹਰੀ ਨੇ ਆਪ ਸਵਾਰਿਆ ਸੁਰ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਮਿਲ ਕਰ ਆਏ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ ਬਰਾਤ ਚੜ੍ਹੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਮੈਨੇ ਸਚਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਰਪਾਇਆ ਜੋ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਮਰਤਾ।

ਤਾਤਪਰਯ

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ ਉਸਮੇ ਉਸੀ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਮੂਲ ਹੈ ਵੋਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋਇਮ ਸਭ ਕਾ ਉਧਾਰ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਮਗਰ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੋਹਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਵੋਹ ਚਾਹਤਾਹੈ ਉਸਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਮੇਂ ਸਤ ਸੰਗ ਜਰੂਰੀ ਅਰਥਾਤ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨੋ ਨੇ ਮਿਲ ਕਰ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਤਬ ਹਰੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਜੀਵਨ ਬਖਸ਼ਾ ਤਬ ਕਿਆ ਹੂਆ ਸੁਰ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਗੰਧਰਬੋਂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕੇ ਸਮੂਹ ਵਗੈਰਾ ਜਮਾ ਹੋ ਕਰ ਆਏ ਉਨਸੇ ਬਰਾਤ ਅਛੀ ਬਨੀ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਸਭੋਂ ਕੋ ਗਿਆਨ ਦਵਾਰਾ ਮੈਨੇ ਸਮਝ ਲੀਆ ਮਿਲਾਪ ਕੀਆ ਯਾ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਰਾਪਤੀ ਮੈ ਮੈਨੇ ਦੇਵਤਾਓਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਚਰਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਸਚਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੂਈ।

ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਮੈ ਭੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਬਿਵਾਹ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਪਿਆਰੇ ਮਿਤਰੋ ਇਸ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਮੈਨੇ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਅਨਸਾਰ ਸਤ ਅਸਤਯ ਕਾ ਨਿਰਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਕਈ ਏਕ ਪਰਮਾਣ ਦੀਏ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਅਰਥ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਦਵਾਰਾ ਯਾ ਮਹਾਤਮਾ ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਰੋਤਮ ਸੁਰਗ ਬਾਸੀ ਕੀ ਟੀਕਾ ਨਕਲ ਕਰ ਦੀ ਹੈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹੋ ਔਰ ਵੀਚਾਰੋ ਔਰ ਨਯਾਇ ਕੀ ਬੁਧੀ ਸੇ ਪੜ੍ਹੋ ਤਬ ਆਪ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈਂ ਸਚ ਕਾ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੋਗਾ ਔਰ ਆਪਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਪ ਪਰਾਚੀਨ ਮਰਜਾਦਾ ਕੋ ਕਾਇਮ ਰਖਕੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰੋ ਨਹੀ ਤੋ ਯੇਹ ਨਵੀਨ ਮਤ ਆਪਕਾ ਏਕ ਔਰ ਨਿਆ ਫਿਰਕਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਬਜਾਏ ਫਾਯਦੇ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਹੋਗਾ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਬਦ ਅਰਥ ਕੋ ਵਿਚਾਰੋ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪਾਂਚਵਾਂ ਅਧਯਾਯ

ਇਸ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਯੇਹ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਭ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਯ ਕੀ ਤਰਹ ਈਸ਼ਰ ਕ ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੈ ਇਸਮੈ ਸਾਫ ੨ ਬਾਣੀ ਕੇ ਪਰਮਾਨ ਹੈਂ ਦੇਖੋ–

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰ ੨

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪ ਰਸ ਆਪੇ ਰਾਵਣ ਹਾਰ। ਆਪੇ ਹੋਵੈ ਚੋਲੜਾ ਆਪੇ ਸੇਜ ਭਤਾਰ। ਰੰਗ ਰਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਰਵ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ। ਰਹਾਉ ॥ ਆਪੇ ਮਾਛੀ ਮਛਲੀ ਆਪੇ ਪਾਣੀ ਜਾਲ। ਆਪੇ ਜਾਲ ਮਣਕੜਾ ਆਪੇ ਅੰਦਰ ਲਾਲ। ਆਪੇ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਧ ਰੰਗਲਾ ਸਖੀਏ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਮੇਰਾ ਲਾਲ । ਨਿਤ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣੀ ਵੇਖ ਹ ਮਾਰਾ ਹਾਲ। ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕ ਬੇਨਤੀ ਤੂ ਸਰ ਵਰ ਤੂ ਹੰਸ। ਕਉਲ ਤੂ ਹੈ ਕਵੀਆ ਤੂਹੈ ਆਪੇ ਵੇਖ ਵਿਗਸ ॥

ਅਬ ਦੇਖੋ ਯਹਾਂ ਪਰ ਸਭ ਕੁਛ ਬ੍ਰਹਮਹੀ ਹੈ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਯੇਹ ਭੀ ਏਕ ਹਿੰਦੂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੈ ਸਵਾਏ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੇ ਕਿਸੀ ਮਜਹਬ ਮੇ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਅਗਰ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸ ਕਿਸਮਕੀ ਬਾਤ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤੋ ਵੋਹ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰੋਂ ਸੇ ਸੀਖ ਕਰ ਔਰ ਕਾਜੀ ਔਰ ਮੌਲਵੀ ਲੋਗ ਉਸਕੋ ਕਾਫਰ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਨਸੂਰ ਫਕੀਰਨੇ ਸ਼ਰਾ ਸੇ ਖਲਾਫ ਅਨਲਹਕ ਜਰਾ ਸਾ ਮੁਖਸੇ ਕਹਾਥਾਤੋ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰਾ ਗਿਆ ਐਸਾ ਸੁਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਨਵੀਨ ਵੇਦਾਂਤੀ ਭਾਈਓਂ ਨੇ ਤਤਵਮਸੀ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮ ਅਸਮੀ ਆਦਿ ਮਹਾਂਵਾਦ ਲਿਖਾ ਹੈ ਯੇਹ ਸਭ ਉਸੀ ਤਰਹ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪਰਮਾਨ ਔਰਭੀ ਐਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਹੈ ॥

ਅਰਥ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਰਸੀਆ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਰਸ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਰਮਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਚੋਲਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰੀਰਕਾ ਕਪੜਾਹੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਕੀ ਪਰਖ ਹੋ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਛੇਜਪਰ ਮੌਜ ਮਾਣ ਰਹਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਰੰਗ ਮੇ ਰੰਗਾ ਹੂਆ ਔਰ ਸਭ ਮੈ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਮਛਲੀ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲਾ ਮਾਛੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਮਛਲੀ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਪਾਣੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਾਲ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਾਲਕਾ ਮਨਕਾ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਬੀਚ ਲਾਲ ਅਰਥਾਤ ਮਾਸ ਰੂਪ ਵਾ ਸਭਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਮਨੀ ਰੂਪਹੈ ਮਾਂਸਹੋ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਹੇ ਭਗਤ ਲੋਗੋ ਵੋਹਸਭਕੇ ਅੰਦਰ ਰਮਣਕਰਤਾਹੈਗੁਰੂ ਜੀਕਹਿੰਦੇ ਹੈਂ ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲ ਦੇਖਾ ਨਾਨਕਜੀਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਹੈਤੂ ਆਪਹੀ ਉਸਮੈ ਹੰਸ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਹੰਸ ਕੀ ਖੁਰਾਕ ਕਵਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤੂ ਆਪ ਹੀ ਕਮੀ ਨੀਲੋਫਰ ਕਾ ਫੂਲ ਹੈ ਜੋ ਚਾਂਦ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਖਿਲਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਦੇਖੋ ਔਰ ਜਹਾਂ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਪਰਬਤ ਹੈ ਇਤਆਦ

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰ੧

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਬਾਜੀਗਰ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ। ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ। ਸਾਂਗ ਉਤਾਰ ਥੰਮਿਓ ਪਾਸਾਰਾ। ਤਬ ਏਕੋ ਏਕ ਓਂਕਾਰਾ। ਕਵਨ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਟਿਓ ਬਿਨਸਾਇਓ ਕਤਹਿ ਗਇਓ ਉਹ ਕਤ ਤੇ ਆਇਓ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਲ ਤੇ ਊਠਹ ਅਨਕ ਤਰੰਗਾ। ਜਨਕ ਭੂਖਨ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਰੰਗਾ। ਬੀਜ ਬੀਜ ਦੇਖਿਓ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਫਲ ਪਾਕੇ ਤੇ ਓਂਕ·ਰਾ। ਸਹਸਘਟਾ ਮੈ ਏਕ ਅਕਾਸ। ਘਟ ਫੂਟੇ ਓਹੀ ਪ੍ਰਗਾਸ । ਭਰਮ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿਕਾਰ । ਭ੍ਰਮ ਛੂਟੇ ਤੇ ਏਕੰ ਕਾਰ । ਓਹ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਿਨਸਤ ਨਾਹੀ। ਨਾਕੋ ਆਵੈ ਨਾਕੋ ਜਾਹੀ । ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਹਉਮੈ ਮਲ ਧੋਈ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਈ॥

ਅਰਥ

ਜੈਸੇ ਬਾਜੀਗਰ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਅਰਥਾਤ ਖੇਲ ਕੀਆ ਨਾਨਾ ਪਰ ਕਾਰ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਬ ਬਾਜੀਗਰ ਸ੍ਵਾਂਗ ਉਤਾਰ ਲੀਏ ਅਰ ਸਭ ਕੁਛ ਸਮੇਟ ਲੀਆ ਤਬ ਫਿਰ ਏਕ ਰਹਿ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀਗਰ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਰਪ ਦਿਖਾ ਕਰ ਫਿਰ ਪੀਛੇ ਏਕ ਹੀ ਸਰੂਪ ਮੇਂ ਇਕੇਲਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਾਜੀਗਰ ਕੀ ਤਰਹ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਮੇ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਇਸਕਾ ਕੁਛ ਪਤਾ ਨਹੀ ਲਗਤਾ ਕੌਨਸਾ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ਕੌਨਸਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਯਾ ਥਾ ਕਹਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਆਦਿ ਕਾ ਕੁਛ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਤਾ ॥

ਬਾਤ ਯੇਹ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਉਠਤੇ ਹੈਂ ਫਿਰ ਜਲ ਮੇਂ ਹੀ ਸਮਾ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਏਕ ਸਵਰਨ ਕੇ ਅਨੇਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਭੂਖਨ ਅਰਥਾਤ ਜੇਵਰ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਦਰਹਕੀਕਤ ਇਹ ਤਰੰਗ ਪਾਨੀ ਮੇ ਮਿਲ ਕਰ ਪਾਨੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸੋਨਾ, ਜੇਵਰ ਟੂਟ ਕਰ ਸਵਰਨ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋ ਕਰ ਉਸ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬੀਜ ਅਨੇਕ ਜਗਾ ਪਰ ਬੋਇਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਭ ਕਾ ਫਲ ਪਕ ਕਰ ਏਕ ਜੈਸਾ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਜਾਰੋਂ ਘੜੋਂ ਮੇ ਏਕ ਹੀ ਅਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਰ ਨਿਆਰਾ ਨਿਆਰਾ ਮਾਲੂਮ ਪੜਤਾ ਹੈ ਔਰ ਘੜੋ ਕੇ ਟੂਟਨੇ ਪਰ ਅਕਾਸ਼ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਮਾਯਾ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਮੇ ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਵੋਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਕਭੀ ਮਰਤਾ ਨਹੀ ਨਾ ਕੋਈ ਆਤਾ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਨੇ ਯੇਹ ਹਉਮੈ ਅਰਥਾ ਹੰਕਾਰ ਕੀ ਮਲ ਸਾਫ ਕਰ ਦੀ ਹੈ ,ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਗਤੀ ਹੁਈ ।

(੫) ਅਬ ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਧਰਮ ਮੇ ਹਿੰਦੂ ਨਵੀਨ ਵੇਦਾਂਤੀਓਂ ਕੀ ਤਰਹ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੰਕਰ ਮਤ ਕੀ ਤਰਹ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ਮਾਨ ਕਰ ਉਸਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੁਈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਏਕ ਬਾਜੀਗਰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਦਿਖਾਤਾ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਫਿਰ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੇਵਰ ਟੂਟ ਕਰ ਸੋਨਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਬੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਾ ਵਰਨਨ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ:—

ਆਪੇ ਜਲ ਆਪਹੀ ਤਰੰਗਾ ।

ਇਤਆਦਿਕ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸੋਰਠ ਮਹਲਾ ੪

ਆਪੇ ਹੀ ਸਭ ਆਪਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪਥਾਪ
ਉ ਥापੇ। ਆਂਪੇ ਵੇਖ ਵਿਗਸਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰ
ਚੋਜ ਵੇਖੈ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ। ਆਪੇ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਸਭਤ
ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖ ਜਾਪੈ। ਜਪ ਮਨ
ਹਰ ਹਰ ਨਾਮ ਜਪ ਧ੍ਰਾਪੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਮਹਾ ਰਸ ਮੀਠਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚਖ ਜਾਪੈ॥੧॥
ਰਹਾਉ॥ ਆਪੇ ਤੀਰਥ ਤੁਲਹੜਾ ਪਿਆਰਾ
ਆਪ ਤਰੈ ਪ੍ਰਭ ਆਪੈ। ਆਪੇ ਜਾਲ ਵਛਾਇ
ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਭ ਜਗ ਮਛਲੀ ਹਰਿ ਆਪੇ
ਆਪ ਅਭੁਲ ਨਾ ਭੁਲਈ ਪਿਆਰਾ ਅਵਰ
ਨਾ ਦੂਜਾ ਜਾਪੈ। ਆਪੇ ਸਿੰਙੀ ਨਾਦ ਹੈ ਪਿਆ
ਰਾ ਧੁਨ ਆਪ ਵਜਾਏ ਆਪੇ। ਆਪੇ ਨਾਂਮ
ਜਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ ਜਪ ਜਾਪੇ।
ਆਪੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਪ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਹੀ
ਰਸ ਆਪੇ। ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪਿਅਰਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਆਪੇ ਹੀ ਤਪ ਤਾਪੇ ॥ ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪ ਹੈ ਚੇਲਾਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਆਪੇ ਆਪ ਸਲਾਹਿਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸ ਧ੍ਰਾਪੇ ॥

ਅਰਥ

ਇਸ ਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇਹ ਕਿ ਸਬ ਕੁਛ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਉਸਨੇ ਸਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ ਹੈ ਸਭ ਕੁਛ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਪਰਬਤ ਸਭ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਤੁਪਹਾ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਤਰਨਵਾਲਾ ਆਪ ਹੀ ਜੋਗੀ ਆਪ ਹੀ ਭੋਗੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਵੋਹ ਸਿੰਙੀ ਔਰ ਆਪ ਹੀ ਬਜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਾਪ ਆਪਹੀ ਜਪਨੇ ਵਾਲਾ ਆਪਹੀ ਗੁਰੂ ਆਪ ਹੀ ਚੇਲਾ ਹੈ ਇਤਆਦ ਸਬ ਸੁਖਾਂ ਵਾਲਾ ਜਾਨ ਲੇਨਾਂ ਸਬ ਕਾ ਮਤਲਬ ਯੇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵੁਹੀ ਕਾਰਣ ਔਰ ਵੁਹੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਉਸਮੇਂ ਸਬ ਕੁਛ ਔਰ ਸਬ ਕੁਛਬੀ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਸੰਕਰ ਸਵਾਮੀ ਕਾ ਮਤ ਹੈ ਪੱਕਾ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੈ ॥

ਸੋਰਠ ਮਹਲਾ ੪

ਰਹਾਉ ॥

ਆਪੇ ਗੋਪੀ ਆਪ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਬਨਆਪੇ ਗਊ ਚਰਾਹਾ । ਆਪੇ ਸਾਂਵਲ ਸੁੰਦਰਾਪਿਆਰਾ ਆਪੇ ਵੰਸ ਵਜਾਹਾ । ਕੁਵਲੀਆ ਪੀੜ ਆਪ ਮਰਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਪਚਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਆਪ ਅਖਾੜਾ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕਰ ਵੇਖੈ ਆਪ ਚੋਜਾਹਾ । ਕਰ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਉਪਾਇੰਦਾ ਪਿਆਰਾ ਚੰਡੂਰ ਕੰਸ ਕੇਸ ਮਾਰਾਹਾ । ਆਪ ਹੀ ਬਲ ਆਪ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਬਲ ਭਨੈ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧਾਹਾ । ਸਭ ਆਪੇ ਜਗਤ ਉਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਵਸ ਆਪੇ ਜੁਗਤ ਅਥਾਹਾ। ਗਲ ਜੇਵੜੀ ਆਪੇ ਪਾਇਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਿਉਂ ਪ੍ਰਭ ਖਿੰਚੈ ਤਿਉ ਜਾਹਾ । ਜੋ ਗਰਬੈ ਸੋ ਪਚਸੀ ਪਿਆਰੇ ਜਪ ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸਮਾਹਾ ।

ਅਰਥ

ਪਰਮੇਸਰ ਆਪ ਹੀ ਗੋਪੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਕਾਹਨ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਹੈ ਆਪ ਗਊਓਂ ਕੋ ਚਰਵਾਰ ਬਨ ਕਰ ਚਰਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪਿਆਰਾ ਸੁੰਦਰ ਸਾਂਵਲਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਬੰਸੀ ਬਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਕੁਬਜਾਂ ਕੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸਕੀ ਪੀਠ ਕੋ ਠੀਕ ਕਰ ਰਹਾ ਆਪ ਹੀ ਅਖਾੜਾ ਬਨਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਦੇਖ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਬਾਲਕ ਬਨ ਕਰ ਚੰਡੂਰ ਅਰ ਕੰਸ ਕੋ ਕੇਸੋਂ ਸੇ ਪਕੜ ਕਰ ਮਾਰ ਰਹਾ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਆਪ ਹੀ ਪਿਆਰਾ ਬਲ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਨਾਸ਼ ਆਪ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਗਤ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਵਸ਼ ਮੈ ਰਖਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਜੇਵੜੀ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਗਲ ਮੇ ਡਾਲਤਾ ਹੈ ਜਿਧਰ ਖੈਂਚਤਾ ਹੈ ਉਧਰ ਸਭ ਖੈਂਚੇ ਜਾਤੇ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਵੋਹ ਖੁਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਲੀਏ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਭਗਤੀਮੈ ਸਮਾਏ ਰੈਹਨਾ ਅਛਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸਕੀ ਆਗਿਆ ਮੈ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਏ॥

(ਪ) ਅਬ ਵਿਚਾਰੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਕੁਛ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਮਗਰ ਸਾਥ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਬਨ ਕਰ ਗਊ ਚਰਾ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਬੰਸਰੀ ਬਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਕੁਬਜਾਂ ਕਾ ਦੁਖ ਹਰਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਚੰਡੂਰ ਔਰ ਕੰਸ ਕੋ ਮਾਰ ਰਹਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਯੇਹ ਸਭ ਹੀ ਬਾਤੇਂ ਹਿੰਦੂਪਨ ਕੀ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਆਪ ਪਕੇ ਹਿੰਦੂ ਬਨ ਗਏ ਹੋ।

(ਨ) ਹਾਂਜੀ ਮੈਂ ਤੋਂ ਭੂਲਾ ਹੂਆ ਹੀ ਥਾ ਅਨ ਪੜ੍ਹ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਬਾਤੋਂ ਸੇ ਬੈਹਕ ਗਿਆ ਥਾ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸਭ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਵਾਕ ਦਰਜ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋ ਪਕੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜ ਥੇ ਭਗਤ ਥੇ ਔਰ ਸਚੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਥੇ ਅਜ ਕਲ ਕੇ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਤਰਹ ਦਿਖਲਾਵਾ ਉਨਮੇਂ ਨਹੀ ਥਾ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਭੀ ਐਸਾ ਹੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ-

ਬਿਲਾਵਲ ਮਹਲਾ੩

ਅਤੁਲ ਕਿਉ ਤੋਲਿਆ ਜਾਇ । ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਤ ਸੋਝੀ ਪਾਇ। ਤਿਸਤੇ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ। ਤਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਕੀਕੂ ਹੋਇ । ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਸੈ ਮਨ ਆਇ। ਤਾਕੋ ਜਾਣੈ ਦੁਬਧਾ ਜਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪ ਸਰਾਫ ਕਸਵਟੀ ਲਾਇ। ਆਪੇ ਰਖੇ ਆਪ ਚਲਾਇ । ਆਪੇ ਤੋਲੇ ਪੂਰਾ ਹੋਇ । ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਏਕੋ ਸੋਇ। ਮਾਇਆ ਕਾ ਰੂਪ ਸਭ ਤਿਸਤੇ ਹੋਇ। ਜਿਸ ਨੂ ਮੇਲੇ ਸੋ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ। ਜਿਸਨੂ ਲਾਏ ਲਗੇ ਤਿਸ ਆਇ । ਸਭ ਸਚ ਦਿਖਾਲੇ ਤਾ ਸਚ ਸਮਾਇ। ਆਪੇ ਲਿਵ ਧਾਪ ਹੈ ਆਪੇ। ਆਪ ਬੁਝਾਏ ਆਪੇ ਜਾਪੇ । ਆਪੇ ਸਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਹੈ ਆਪੇ। ਨਾਨਕ ਆਪ ਸੁਨਾਏ ਆਪੇ ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਅਤੁਲ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀ ਜਾ ਸਕਤਾ ਕੋਈ ਦੂਸ਼ਰਾ ਹੋਵੇ ਤਾ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ਅਰਧਾਤ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਰ ਰਹਾ ਹੈ । ਉਸਕੇ ਬਗੈਰ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸਕੀ ਕੀਮਤ ਕੈਸੇ ਪਤਾ ਲਗੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਮਨਮੈ ਆ ਕਰ ਜਬ ਵਾਸਕਰੇ ਉਸਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਰ ਹੋਜਏ ਰਹਾਉ

ਆਪ ਹੀ ਸਰਾਫ ਹੈ ਆਪ ਕਸਵਟੀ ਆਪ ਹੀ ਲਗਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪਰਖਤਾ ਹੈ ਅਰ ਆਪ ਹੀ ਚਲਾਤਾ ਹੈ ਅਰ ਆਪ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਤੋਲਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਆਪ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਜੋ ਮਾਯਾ ਕਾ ਜਗਤ ਹੈ ਸਭ ਤਿਸਤੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਵੋਹ ਮੇਲ ਲੈਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਲਗਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਸਭ ਸਚ ਦਿਖਾਵੇ ਤਾਂ ਸਚ ਮੈ ਸਮਾ ਜਾਤਾ ਸੈ ਸਭ ਕੁਛ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਨਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਵੋਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਕੈਹ ਕਰ ਸੁਨਾਤਾ ਹੈ

ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਬਦ ਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਅਭਿੰਨ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸਭ ਕੁਛ ਉਸੀਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋਹ ਸਭ ਕੁਛ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਜੇਸੇ ਆਪ ਹੀ ਸਰਾਫ ਹੈ ਆਪ ਕਸਵਟੀ ਲਗਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪਰਖਤਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਚਲਾਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਆਪ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਸਬਦ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਉਸ ਸਬਦ ਕੋ ਸੁਨਾਤਾ ਹੈ

ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਤਾ ਸੋਝੀ ਪਾਇ

ਅਰਥਾਤ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਇਸ ਸਬਦ ਮੈ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨਵੀਨ ਵੇਦਾਂਤ ਭਰਾ ਹੈ ਯੇ ਸਭ ਹਿੰਦੂਪਨ ਹੀ ਹੈ

ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

ਕਹੂੰ ਰਾਜਸੰ ਤਾਮਸੰ ਸਾਤਕੇਯੰ ।
ਕਹੂੰ ਨਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਨਰੇਯੰ ।
ਕਹੂੰ ਦੇਵੀਅੰ ਦੇਵਤੰ ਦਈਤ ਰੂਪੰ ।
ਕਹੂੰ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਧਾਰੇ ਅਨੂਪੰ ।
ਕਹੂੰ ਫੂਲ ਹ੍ਵੈਕੇ ਭਲੇ ਰਾਜ ਫੂਲੇ ।
ਕਹੂੰ ਭਵਰ ਹ੍ਵੈਕੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਭੂਲੇ ।
ਕਹੂੰ ਪਵਨ ਹ੍ਵੈਕੇ ਬਹੈ ਬੇਗ ਐਸੇ ।
ਕਹੇ ਮੈਂ ਨਾ ਆਵੋਂ ਕਥੋਂ ਤਾਹਿ ਕੈਸੇ ।
ਕਹੂੰ ਨਾਦ ਹ੍ਵੈਕੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਬਾਜੇ ।
ਕਹੂੰ ਪਾਰਧੀ ਹ੍ਵੈ ਧਰੇ ਬਾਨ ਰਾਜੇ ।

ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੈਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਹੀ ਆਪ ਰਾਜਸ ਹੋ ਤਾਮਸ ਹੋ ਕਹੀਂ ਸਾਤਕ ਹੋ ਕਹੀਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੋ ਕਹੀਂ ਪੁਰਖ ਬਨੇ ਹੋ ਕਹੀ ਦੇਵੀ ਕਹੀਂ ਦੇਵਤਾ ਕਹੀਂ ਦੈਤ ਬਨੇ ਹੋ ਕਈ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਪਨੇ ਬਨਾਏਹੂਏ ਹੈਂ ਕਹੀ ਫੂਲ ਹੋ ਕਰ ਖਿਲ ਰਹੇ ਹੋ ਕਹੀ ਭਵਰਾ ਬਨ ਕਰ ਆਪ ਹੀ ਸੁਗੰਧੀ ਲੇਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਭੂਲਤੇ ਹੋ ਕਹੀਂ ਵਾਯੂ ਬਨ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕਰ ਐਸੈ ਬੇਗ ਸੇ ਬੈਹਤੇ ਹੋ ਕਹਿਨੇ ਮੇਂ ਨਹੀ ਆਤਾ ਹਮ ਕੈਸੇ ਕਹੈਂ ਕਹੀਂ ਨਾਦ ਬਨ ਕਰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਬਜਤੇ ਹੋ ਕਹੀ ਪਾਰਧੀ ਬਨ ਕਰ ਬਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲੇ ਰਹੇ

ਅਬ ਦੇਖੋ ਇਸ ਜਗਾ ਮਹਾਰਾਜ ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੂਓਂ ਕੀ ਤਰਾ ਈਸ਼ਰ ਸਭ ਰੂਪ ਵਿਆਪਕ ਐਸਾ ਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੇਵਲ ਸ਼ੰਕਰ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਯੇਹ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਹੀ ਹੈ

ਦੂਧਰਾ ਪਰਮਾਨ ਸੁਨੋ

ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ

ਕਬਿਤ

ਕਹੂੰ ਜਛ ਗੰਧਰਬ ਉਰਗ ਕਹੂੰ ਬਿਦਯਾ ਧਰ ਕਹੂੰ ਭਏ ਕਿੰਨਰ ਪਿਸਾਚ ਕਹੂੰ ਪ੍ਰੇਤ ਹੋ। ਕਹੂੰ ਹੁਇਕੇ ਹਿੰਦੂਆ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗੁਪਤ ਜਪਿਓ ਕਹੂੰ ਹੁਇਕੇ ਤੁਰਕਾ ਪੁਕਾਰੇ ਬਾਂਗ ਦੇਤ ਹੋ। ਕਹੂੰ ਕੋਕ ਕਾਬ ਹੁਇਕੇ ਪੁਰਾਨ ਕੋ ਪੜਤ ਮਤ ਕਤਹੂੰ ਕੁਰਾਨ ਕੋ ਨਿਦਾਨ ਜਾਨ ਲੇਤ ਹੋ। ਕਹੂੰ ਬੇਦ ਰੀਤ ਕਹੂੰ ਤਾ ਸਿਓ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਕਹੂੰ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਕਹੂੰ ਸਰਗੁਨ ਸਮੇਤ ਹੋ।

ਕਹੀ ਆਪ ਜਛ, ਕਹੀਂ ਗੰਧਰਬ ਕਹੀਂ ਕਿੰਨਰ ਕਹੀਂ ਪਿਸ਼ਾਚ ਕਹੀ ਪ੍ਰੇਤ ਹੋ। ਕਹੀਂ ਹਿੰਦੂ ਬਨ ਕਰ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗੁਪਤ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਜਪਤੇ ਹੀਂ ਤੁਰਕ ਅਰਥਾਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਕੇ ਊਚੇ ਸਵਰਸੇ ਬਾਂਗ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਹੀ ਕਵੀ ਬਨ ਕਰ ਪੁਰਾਨ ਕੋ ਪੜ੍ਹਤੇ ਕਹੀ ਕੁਰਾਨ ਕੋ ਅਛਾ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਹੀਂ ਬੇਦ ਰੀਤੀ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਕਹੀ ਉਸਕੇ ਬਿਪਰੀਤ ਚਲਤੇ ਆਪ ਤ੍ਰੈਗੁਨ ਅਤੀਤ ਬਨ ਕਰ ਸਗੁਨ ਹੋ

ਦੇਖ ਲੋ ਇਸ ਕਬਿਤ ਮੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਈਸ਼ਰ ਕੋ ਹੀ ਸਭ ਜਗਾ ਕਹਾ ਹੈ

ਕਬਿਤ

ਕਹੂੰ ਗੀਤ ਕੇ ਗਵਈਆ ਕਹੂੰ ਬੇਨ ਕੇ ਬਜ਼ੀਆ ਕਹੂੰ ਨਿਰਤ ਕੇ ਨਚੀਆ ਕਹੂੰ ਨਰ ਕੋ ਅਕਾਰ ਹੋ। ਕਹੂੰ ਬੇਦ ਬਾਨੀ ਕਹੂੰ ਕੋਕ ਕੀ ਕਹਾਨੀ ਕਹੂੰ ਰਾਜਾ ਕਹੂੰ ਰਾਨੀ ਕਹੂੰ ਨਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋ। ਕਹੂੰ ਬੇਨ ਕੇ ਬਜਯਾ ਕਹੂੰ ਧੇਨ ਕੇ ਚਰਯਾ ਕਹੂੰ ਲਾਖਨ ਲਵਯਾ ਕਹੂੰ ਸੁੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਹੋ। ਸੁਧਤਾ ਕੀ ਸਾਨ ਹੋ ਕਿ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋ ਦਾਤਾ ਮਹਾਦਾਨ ਹੋ ਕਿ ਨਿਰਦੋਖੀ ਨਰੰਕਾਰ ਹੋ

ਕਹੀਂ ਗੀਤ ਗਾਤੇ ਕਹੀਂ ਬੇਨ ਬਜਾਤੇ ਕਹੀਂ ਨਿਰਤ ਕਹੀ ਨਰ ਕਾ ਅਕਾਰ ਬਨ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਹੀਂ ਬੇਦ ਬਾਨੀ ਰੂਪ ਕਹੀਂ ਕਾਵ ਕਹੀਂ ਰਾਜਾ ਅਰ ਕਹੀਂ ਰਾਨੀ ਬਨ ਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਬਨ ਰਹੇ ਹੋ ਕਹੀਂ ਬੰਸਰੀ ਬਜਾਤੇ ਕਹੀਂ ਗਊ ਚਰਾਤੇ ਕਹੀਂ ਲਾਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨ ਦੇਹੋ। ਐ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਸੁਧਤਾ ਕੀ ਸਾਨ ਜੈਸੇ ਸਾਨ ਪਰ ਚਾਕੂ ਆਦ ਤੇਜ਼ ਹੋਤੇ ਹੈਂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਐਸੇ ਆਪਕੇ ਧਿਆਨ ਸੇ ਮਨੁਖ ਸੁਧ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਔਰ ਆਪ ਮਹਾਨ ਦਾਤਾ ਦਾਨੀ ਹੋ ਕਿ ਆਪ ਦੋਖਸੇ ਰਹਤ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੋ ।

ਇਸਮੈ ਈਸ਼ਰ ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕਰ ਯੇ ਸਬ ਕੁਛ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਆਪ ਹੀ ਬਨਤਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਲੋ ਔਰ ਤਾਤਪਰਯ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਸਮਝੋ ॥

ਦੂਸਰੇ ਹਿਸੇ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਣੀ

ਦੇਹੁਰਾ ਮਸੀਤ ਸੋਈ

ਔਰ

ਜੈਸੇ ਏਕ ਆਗ ਤੇ ਕਨੂਕਾ ਕੌਟ ਆਗ ਉਠੇ

ਇਤਆਦ ਸਵਯੇ ਛੋਪ ਦੀਏ ਵਹਾਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਨਾ

ਪੰਚਮ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਛੇਵਾਂ ਅਧਯਾਯ

(ਪ) ਕਿਉਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਬ ਤੋ ਆਪ ਜਾਨ ਗਏ ਜੋ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਦਸੌਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਮਾਨਤੇ ਥੇ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਕੇਵਲ ਈਸ਼ਰ ਭਗਤੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਗੁਰੂਓਂ ਔਰ ਉਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਤਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੈ ਸੰਸਕਾਰ ਯਗਯੋਪਵੀਤ ਬਿਵਾਹ ਔਰ ਮਿਰਤਕ ਆਦਿ ਹੂਏ ਸਭ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਲੋਗ ਹੀ ਕਰਾਤੇ ਰਹੇ ਕਭੀ ਕਿਸੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿ ਕੇ ਬਰਖਿਲਾਫ਼ ਆਜਕਲ ਕੀ ਮਨੋਕਲਪਤ ਮਰਯਾਦਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈਭੀ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਕਰਾਇਆ ਵੋਹ ਸਚੇ ਹਿੰਦੂ ਵੈਦਕ ਮਰਯਾਦਾ ਪਰ ਚਲਨੇ ਵਾਲੇ ਥੇ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਯੇਹ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਅਰਥ ਵੇਦ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ

(ਪ) ਹਾਂ ਜੀ ਹਾਂ ਜਹਾਂ ਤਕ ਆਪਨੇ ਪਰਮਾਨ ਦੀਏ ਹੈ ਸਭ ਸਤ ਹੈ ਸਤ ਤੋ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੇਹ ਸਭ ਲੀਲਾ ਨਵੀਨ ਮਨੋ ਕਲਪਤ ਹੈ ਕੋਈ ਇਸਕਾ ਪਰਮਾਨ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸਭ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਫਿਰ ਯੇਹ ਕਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ।

ਉਤ੍ਰ

ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਕਾਰਨ ਇਨਮੇ ਕਈ ਏਕ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਆਗੇ ਰਖ ਕਰ ਆਪਨਾ ਨਯਾ ਮਤ ਖੜਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਕਈ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਦਵੈਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਖਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਵਕਤ ਇਨਕੋ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦੇਖ ਕਰ ਅਪਨਾ ਦਵੈਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰੀ ਏਕ ਔਰ ਬਾਤ ਹੈ ਆਜਕਲ ਸਿਖਲੋਗੋਂ ਮੈਂ ਜੋ ਨਵੀਨ ਤਤਖਾਲਸਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੈਂ ਉਨ ਮੇ ਯੇਹ ਖਿਆਲ ਜੋਸ਼ ਮਾਰ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਯੇਹ ਸਿਖ ਧਰਮ ਜੋ ਦਰ ਹਕੀਕਤ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਏਕ ਸ਼ਾਖ ਹੈ ਉਸ ਅਸਲੀ ਧਰਮ ਸੇ ਭੀ ਇਸਕੋ ਬੜਾ ਬਨਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਯੇਹ ਲੋਗ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਸੇ ਭੀ ਬੜਾ ਬਨਾਇਆ ਚਾਹਤੇਹੈਂ ਇਸੀ ਲੀਏ ਯੇਹ ਕਈ ਏਕ ਜਗਹ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ੨ ਰਿਸਾਲੋਂ ਮੈਂ ਪਵਿਤਰ ਵੇਦ ਕੋ ਕਲੰਕਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕੋਸ਼ਸ ਭੀ ਇਨ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਕੀ ਹੈ ਮਗਰ ਇਨ ਭੋਲੇ ਭਾਈਓਂ ਕੋ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜਬ ਤੁਮਾਰਾ ਇਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈਂ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਜਗਹ ਜਗਹ ਅਸਤੁਤੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ਥਾ ਫਿਰ ਨਾ ਜਾਨੇ ਤੁਮ ਕਿਸ ਭਰੋਸੇ ਪਰ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਲੀਏ ਕਮਰ ਬਸਤਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ ਯਾਦ ਰਖੋ ਇਸ ਤਰਹ ਕਰਨੇ ਸੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੇਂ ਮੈਹਮਾ ਮੇ ਫਰਕ ਡਾਲ ਕਰ ਔਰ ਉਨ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਵਰੁਧ ਏਕ ਨਵੀਨ ਮਤ ਖੜਾ ਕਰ ਰਹੇ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕਬੀਰ ਜੀ

ਜਾਕੇ ਨਿਗਮ ਦੂਧ ਕੇ ਬਾਟਾ।
ਸਮੁੰਦ ਬਿਲੋਵਨ ਕਉ ਮਾਟਾ।
ਤਾਕੀ ਹੋਹੁ ਬਿਲੋਵਨ ਹਾਰੀ।
ਕਿਉ ਮੇਟੈਗੋ ਛਾਛ ਤੁਮਾਰੀ।
ਚੇਰੀ ਤੂ ਰਾਮ ਨ ਕਰਸਿ ਭਤਾਰਾ।
ਜਗ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ।

ਅਰਥ

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਸਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਤਾਕਿ ਪੁਸਤਕ ਨਾ ਬੜ ਜਾਏ ਪੂਰਬ ਚਲੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਮਨਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਅਬ ਕਬੀਰ ਕਾਹੂੰ ਸਵਾਮੀ ਕਾ ਦੂਧ ਮਥਨ ਆਦਿ ਕਾਰਜ ਕਰਤੇ ਦੇਖ ਕਰ ਬੜੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਲਗਾਨੇ ਕੇ ਹੇਤ ਕੈਹਤੇ ਹੈਂ ਜਾਕੇ ਇਤੀ ਜਿਸ ਈਸ਼ਰ ਕੇ ਰਚੇ ਨਿਗਮ ਬੇਦਗਿਆਨ ਮਖਨ ਔਰ ਕਰਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਰੂਪ ਦੂਧ ਕੇ ਬਾਟਾ ਖੀਰ ਸਾਗਰ ਵਤ ਥਾਨ ਹੈ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵਹ ਬੇਦ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦਰ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਥਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਸ ਜੈਮਨੀ ਆਦਿਕ ਰਿਖੀਓਂ ਕੇ ਮਥਨ ਹੇਤ ਮਾਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਮੁਦਰ ਦੇਵ ਅਸੁਰੋਂ ਕੋ ਰਤਨ ਨਿਕਾਸਨੇ ਹੇਤ ਮਥਨੇ ਕਾ ਮਾਟ ਹੂਆ ਤੈਸੇ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਜੈਮਨੀ ਕੇ ਮਾਟ ਹੂਏ ਕਾਹੇਤੇਵਿਆ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਸ ਨੈ ਵੇਦ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨਿਕਾਸਿਆ ਜੈਮਨੀ ਨੈ ਮੇਮਾਂਸਾ ਸਾਸ ਤ੍ਰ ਏਵ ਕਪਲ ਨੇ ਸਾਂਖ ਪਾਤੰਜਲੀ ਨੇ ਯੋਗ ਕਨਾਦ ਨੇ ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਕ ਗੌਤਮ ਨੇ ਨਿਆਇ ਨਿਕਾਸੇ ਜਿਸਕੇ ਰਚੇ ਵੇਦੋਂ ਸੇ ਰਿਖੀਓਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨਿਕਾਸੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੂ ਭੀ ਤਿਸ ਈਸ਼ਰ ਕੇ ਵੇਦ ਮੈਂ ਕਹੇ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਰੂਪ ਦੂਧ ਕੀ ਬਿਲੋਵਨ ਹਾਰੀ ਹੋ ਬਨ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇਕਰ ਓਹ ਈਸਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਪੂਰੀ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾ ਦੇਖ ਕਰ ਗਿਆਨ ਦਵਾਰਾ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਮਖਣ ਨਹੀ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਤਥਾ ਸਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਆਦਿ ਅਰਥ ਪੁਨਾ ਤਿਨ ਮੇਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਦ ਰੂਪ ਛਾਛ ਕੋ ਕਬੀ ਨਹੀ ਮੇਟੇਗਾ ਅਵਸ ਦੇਵੇਗਾ ਵਾ ਅਗਰ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਛਾ ਨਾਂ ਦੇਖ ਕਰ ਮਖਨ ਰੂਪ ਗਿਆਨ ਨਹੀ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਕਰਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਾ ਫਲ ਲੋਕ ਮੇ ਰੋਗ ਨਿਵਿਰਤੀ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਸਵਰਗ ਪਰਾਪਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਛਾਛ ਕੋ ਕਭੀਨਹੀ ਮੇਟੇ ਗਾ ਸੋ ਤੋ ਫਲ ਦਾਤ੍ਰਾਪਨ ਕੇ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਅਵਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਯਾਤੇ ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਅਪਨਾ ਪਤੀ ਅਵਸ ਮਾਨ ਯੇਹ ਕਾਹੇਤੇ ਚੇਰੀ ਇਤਿ ਚੇਰੀ ਹੇ ਈ ਸ਼ਰ ਕੇ ਦਾਸ ਰੂਪ ਜੀਵ ਤੂ ਰਾਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਭਤਾਰ ਪਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਰਸਿ ਕਰਤਾ ਜੋ ਰਾਮ ਜਗ ਜੀਵਨ ਨਿਖਲ ਜਗਤ ਕਾ ਪ੍ਰਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਾਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਰਾਣੋਂ ਕਾ ਭੀ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਨੇ ਸੇ ਅਧਾਰ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥

ਦੇਖੋ ਇਸ ਸਬਦ ਕੇ ਇਤਨੇ ਹਿਸੇ ਮੈ ਦੋ ਭਾਵ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਪਰਗਟ ਕੀਏ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਯੇਹ ਕਿ ਵੇਦ ਗਿਆਨ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਤੂ ਇਸ ਵੇਦ ਰੂਪ ਸਾਗਰ ਕਾ ਬਿਲੋਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਨਿਤ ਸਰਧਾ ਸੇ ਪਠਨ ਪਾਠਨ ਕਰਕੇ ਇਸਸੇ ਸਾਰ ਗਿਆਨ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਤਬ ਤੇਰੀ ਮੁਗਤੀ ਹੋਗੀ ਨਹੀ ਤੋ ਉਸਮੇ ਲਿਖੀ ਜੋ ਕਰਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾਹੈ ਉਨੋ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਕਰ ਉਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰ ਤਬ ਲੋਕਕਸੁਖ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦਿਕ ਪਰਾਪਤ ਹੋਂਗੇ ਦੂਸਰਾ ਯੇਹ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਤੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਨਾ ਪਤੀ ਮਾਨ ਵੋਹ ਸਾਰੇ ਜਗਤਕਾ ਪਰਾਣ ਅਧਾਰ ਔਰ ਆਸਰਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤੀ ਕੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿਤੀ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਤੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਨਾ ਪਤੀ ਜਾਨ ਕਰ ਸਰਧਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਉਸਕੀ ਸ਼ਰਨ ਮੈਂ ਰਖ ਕਿਆ ਹੀ ਪਵਿਤਰ ਭਾਵ ਹੈ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਤ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋ।

ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ

ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ। ਓਂਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ। ਓਂਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ। ਓਂਕਾਰ ਵੇਦ ਨਿਰਮਏ।

ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਨੇ ਵੇਦੋਂ ਕੋ ਨਿਰਮਾਨ ਕੀਆਹੈ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ

ਓਂਕਾਰ ਉਤਪਾਤੀ। ਕੀਆ ਦਿਨਸੋਰਾਤੀ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਪਾਣੀ। ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ। ਦੀਪ ਖੰਡ ਸਭ ਲੋਆ। ਏਕ ਕਵਾਵੇ ਤੇ ਸਭ ਹੋਆ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਦੇਖੋ ਇਸ ਜਗਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਔਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਹਮਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮੋਂ ਕੀ ਏਕਹੀ ਸੰਮਤੀ ਵੇਦ ਵਿਸ਼ੈ ਮੈ ਯੇਹ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਵੇਦ ਈਸ਼ਰ ਰਚਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਲਿਖਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸਜੀ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਔਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੈ ਮਾਨਨੀਯ ਹੇ ਉਸਮੈ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖੋ ਕਿਆ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥

ਵਾਰ ਪੈਹਲੀ ਪਉੜੀ ੧੭

ਜੁਗ ਗਰਦੀ ਜਦ ਹੋਵ ਹੈ ਉਲਟੇ ਜੁਗ ਕਿਯਾ ਹੋਇ ਵਰਤਾਰਾ। ਉਠੇ ਗਿਲਾਨ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਰਤੈ ਪਾਪ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਸੰਸਾਰਾ। ਵਰਨਾ ਵਰਨ ਨ ਭਾਵਨੀ ਖਹ ਜਲਨ ਬਾਸ ਅੰਗਯਾਰਾ। ਨਿੰਦਯਾ ਚਾਲੈ ਵੇਦਕੀ ਸਮਝਨ ਨਹ ਅਗਯਾਨ ਗੁਬਾਰਾ। ਬੇਦ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਹਟ ਹੈ ਜਿਸ ਲਗ ਭਵਜਲ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ। ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝ ਨ ਬੁਝੀਐ ਜਿਚਰ ਧਰੈ ਨ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰਾ। ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰ ਇਕ ਹੈ ਸਚਾ ਸ਼ਾਹ ਜਗਤ ਵਣਜਾਰਾ ਚੜ੍ਹੈ ਸੂਰ ਮਿਟ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰਾ॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਅਰਥ

ਜਬ ਜੁਗ ਗਰਦੀ ਹੋਤੀਹੈ ਤਬ ਉਸਵਕਤ ਜਗਤ ਮੈ ਉਲਟਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਉੱਤਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ਜਗਤ ਮੇ ਗਿਲਾਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਕਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਿਗੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਾ ਯੇਹ ਕਹੋ ਕਿ ਇਕਵਰਨ ਦੂਸਰੇ ਵਰਨ ਕੋ ਅਛਾ ਨਹੀਲਗਤਾ ਅਰਥਾਤ ਖਤਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਆਦਿ ਆਪਸ ਮੈਂ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਂਸ ਜੰਗਲ ਮੇ ਆਪਸ ਮੇਂ ਰਗੜ ਲਗਨੇ ਸੇ ਆਗ ਨਿਕਲ ਕਰ ਜਲਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀ ਸਭ ਵਰਨਾਂ ਕੇ ਲੋਗ ਆਪਸ ਮੈਂ ਦਵੇਸ਼ ਅਗਨੀਸੇ ਜਲਨੇ ਲਗਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਕੀ ਨਿੰਦਯਾ ਲੋਗ ਕਰਨੇ ਲਗ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਅਗਿਆਨ ਕੀ ਆਂਧੀ ਸੇ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਸਮਝਤੇ ਨਹੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਗੁਬਾਰ ਕੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਬੇਸਮਝ ਲੋਗੋਂ ਮੈਂ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਚਲ ਪੜਤੀ ਹੈ ਵਾ ਵੇਦ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਲਗ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਗਰੰਥ ਜੋ ਹੈ ਵੋਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹਟ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਆਸਰੇ ਸੰਸਾਰ ਭਵਜਲ ਸੇ ਆਦਮੀ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜਨਾਏ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਜਬ ਤਕ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ ਨਾ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਗੁਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਵੋਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਸਚਾ ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਔਰ ਜਗਤ ਬਨਜਾਰਾ ਹੈ ਸੂਰਯ ਕੇ ਚੜ੍ਹਨੇਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਦੇਖੀਏ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਯਹਾਂ ਪਰ ਭਾਈ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਜੀ ਕੀ ਉਸ ਕਥਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਅਰਜਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੀ ਹੈ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਯਦਾ ਯਦਾਹੀ ਧਰਮਸਯ ਗਿਲਾ
ਨਿਰਭਵਤੀ ਭਾਰਤ।

ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਬ ਧਰਮ ਮੇਂ ਗਿਲਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਸਰੀਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਤਾ ਹੂੰ ਯੇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋਗੀਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਇਸ ਆਸ਼ਯ ਕੋ ਲੀਆ ਹੈ ਜਬ ਦੁਨੀਆ ਮੇਂ ਪਾਪ ਫੈਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਲੋਗ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਵਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਇਤਆਦਿ

ਸੋ ਸਤ ਹੈ ਆਜ ਕਲ ਲੋਗੋ ਨੇ ਵੇਦ ਮਰਯਾਦਾ ਕੋ ਤਿਆਗ ਦੀਆ ਹੈ ਔਰ ਬਜਾਏ ਵੇਦ ਮਾਨਨੇ ਕੇ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਆਜਕਲ ਕੇ ਨਵੀਨ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਵੇਦ ਮਰਯਾਦਾ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰ ਕਪੋਲ ਕਲਪਤ ਕੁਰੀਤੀ ਚਲਾਈ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵੇਦੋ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਮੇ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਮਹਾ ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਕਿਆ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਬ ਭੀ ਨਾ ਮਾਨੋਗੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਿਆ ਆਪ ਕੇ ਲੀਏ ਤਸਲੀ ਬਖਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ

ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ—

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ
ਅਸਟਪਦੀ ੧ ਪੌੜੀ ੧
ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਸੁਧਾਖਰ।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਕਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਇਕ ਆਖਰ।
ਕਾਂਖੀ ਏਕੈ ਦਰਸ ਤਿਹਾਰੋ।
ਨਾਨਕ ਉਨ ਸੰਗ ਮੋਹਿ ਉਧਾਰੋ।

ਅਰਥ

ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਆਦਿ ਕੋ ਏਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਖਰ ਨੇ ਜਿਸਕਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਤ ਰੂਪ ਅਖਰ ਹੈ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਆ ਹੈ

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਪੌੜੀ ੪

ਹਰਕੇ ਸਿਮਰਨ ਭਗਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ।
ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਲਗ ਬੇਦ ਉਪਾਏ।

ਅਰਥ

ਦੇਖੋ ਸਾਫ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਹਰੀ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਵੇਦੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਸੇ ਹਰੀ ਭਗਤ ਸਿਖਿਆ ਲੇ ਕਰ ਉਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇਂ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ

ਸਾਧੋ ਰਾਮ ਸਰਨ ਬਿਸਰਾਮਾ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ
ਪੜੇ ਕੋ ਏਹ ਗੁਨ ਸਿਮਰੈ ਹਰਕੇ ਨਾਮਾ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਹੇ ਸਾਧੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੀ ਸਰਣ ਮੈ ਬਿਸਰਾਮ ਹੈ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪੜਨੇ ਕਾ ਫਾਯਦਾ ਯਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਪੜ ਪੜਾ ਕਰ ਸਿਮਰੋ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪੜ ਕਰ ਹਰੀ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰੋ ਔਰ ਹਰੀ ਭਜਨ ਸੇ ਬਿਸਰਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੁਕਤੀ ਹੋਵੇ ਗੀ ਮਿਤਰੋ ਹਰੀਕਾ ਸਿਮਰਨਸੇ ਸੁਖੀ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਆਦਿ ਕਾ ਪਠਨ ਪਾਠਨ ਜਰੂਰ ਹੈ ਬੋਲੋ ਵੈਦਕ ਸਨਾਤਮ ਹਿੰਦੂ 'ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੀ ਜਯ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਵਕਤ ਦੁਨੀਆ ਮੈ ਸਚਾਈ ਕਾ ਹਾਲ ਦਰਿਆਫਤ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਸਚਾਈ ਕਾ ਹਾਲ ਵੋਹ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ।

ਸਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੂੜ ਅਮਾਵਸ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਦ ਚੜਿਆ

ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੇ ਮਗਰ ਝੂਠਕੀ ਅਮਾ ਵਸਿਆ ਕੀ ਰਾਤਰੀ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਹੂਆ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀ ਲਗਤਾ ਕਿ ਕਬ ਔਰ ਕਹਾ ਚੜਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਵਕਤ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਧਰਮ ਕੇ ਸ਼ਤਰੂਓਂ ਸੇ ਧਰਮ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਹਾ ਹੇ ਝੂਠੇ ਪਰਚਾਰਕ ਅਪ ਨੇ ਮਤਲਬ ਕੇ ਲੀਏ ਉਲਟੇ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਅਧਰਮਫੈਲ ਰਹੇਹੈਂ ਵੇਦ ਦ੍ਰੁਮ ਸਤ ਸਨਾਤਨ ਹਿੰਦੂ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੀ ਜੜੋ ਕੋ ਉਖਾੜ ਰਹੇਹੈਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਇਸਵਕਤ ਅਪਨਾ ਸਚਾ ਭਗਤ ਨਿਰ ਪਖ ਧਰਮਾਤਮਾ ਜਿਤਇੰਦਰੀ ਤਪਸਵੀ ਪਰਤਾਪੀ ਵੇਦ ਵਾਦੀ ਪਰਗਟ ਕਰੋ ਤਾ ਕਿ ਸਤ ਪੰਥ ਪਰ ਆਕਰ ਸਰੇ ਗੁਰੂਮਤ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋ ਇਤਿ

ਅੰਤ ਮੇ ਮੇਰੀ ਸਭ ਸਜਨੋਂ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇ ਇਸ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਛੋਟੀ ਸੀ ਪੁਸਤਕ ਕੋ ਸਭ ਕੇ ਹਿਤ ਕੇ ਲੀਏ ਰਚਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਜੋ ਕੋਈ ਪਖਪਾਤ ਛੋੜਕਰ ਪੜੇਗਾ ਵੋਹ ਮੇਰੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਮਤਲਬ ਕੋ ਸਮਝ ਲੇਗਾ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪਖ ਕੋ ਭੀ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰੇਗਾ ਵੋਹ ਕਭੀ ਬੀ ਇਸ ਕੇ ਤਾਤਪਰਯ ਕੋ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਇਸ ਲੀਏ ਸਭ ਜਅਨੋਂ ਸੇ ਬਿਨੈ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਇਸਕਾ ਪਾਠ ਕਰੇਂ ਤਾਕਿ ਅਜਕਲ ਕੀ ਵੇਦ ਰੂਪ ਨਿੰਦਾ ਕੀ ਫਾਂਸੀ ਸੇ ਬਚ ਕਰ ਅਸਲੀ ਗੁਰੂਮਤ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਵੈ ।

ਸਭ ਕਾ ਸੇਵਕ

ਜਗਤ ਸਿੰਘ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ਯੇਹ ਪੁਸਤਕ ਨੀਚੇ ਲਿਖੇ ਪਤੇ
ਪਰ ਮਿਲ ਸਕਤੀ ਹੈ
ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਆਰਯ ਸਮਾਜ
ਅਨਾਰ ਕਲੀ ਲਾਹੌਰ.
ਪੁਸਤਕ ਅਧਖ਼ਯ ਟੋਬਾ ਭਾਈ
ਸਾਲੋ ਅਮਰਤਸਰ
ਜਗਤ ਸਿੰਘ

पुस्तकालय
गुरुकुल कांगड़ी
CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar